

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY WLEŃ

(projekt do konsultacji)

Wleń, listopad 2024 r.

Opracowanie:

Urząd Miasta i Gminy Wleń

we współpracy z Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania – Partnerstwo Izerskie
Strategię Rozwoju Gminy Wleń na lata 2024-2033 opracowano w oparciu o materiały źródłowe
zgromadzone w Urzędzie Miasta i Gminy Wleń, gminnych jednostkach organizacyjnych
oraz materiałów powstałych na warsztatach strategicznych z udziałem mieszkańców Gminy.

Strategia zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2020 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Członkowie zespołu strategicznego:

Artur Zych - Burmistrz Miasta i Gminy Wleń

Bogusława Bieszczad - Sekretarz Miasta i Gminy Wleń

Małgorzata Szwab - Skarbnik Miasta i Gminy Wleń

Pamela Dziekiewicz – insp. ds. drogownictwa

Tomasz Kołodziej – insp. ds. ochrony środowiska i planowania przestrzennego

Marta Świętochowska - podins ds. obsługi rady

Agnieszka Marceluk - z-ca kierownika USC insp. ds. ewidencji ludności, obronnych
i oświaty

Joanna Zielińska - Opiekun świetlic wiejskich

Małgorzata Buciak – insp. ds. Poboru podatków i opłat lokalnych

Aleksandra Bukowska – główna księgowa

Anna Skoczna – podinsp. ds. obsługi kasy i finansów

Katarzyna Martyniuk – pomoc administracyjna ds. wymiaru podatków

Aleksandra Chmielewska – pomoc administracyjna ds. księgowości budżetowej

Magdalena Pers – insp. ds. mienia komunalnego

Magdalena Panek – insp. ds. nieruchomości

Maja Kodzis - kierownik USC

Katarzyna Kamieńska – insp. ds. inwestycji zam. Publicznych

Marek Seredyński - insp. ds. zaopatrzenia materiałowego i energetycznego

Eksperci:

Bożena Mulik - Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania

mgr inż. Janusz Korzeń – ekspert ds. zagospodarowania przestrzennego

Spis treści:

<i>Wprowadzenie</i>	4
<i>CZĘŚĆ I. WYZWANIA ROZWOJOWE DLA GMINY</i>	5
1. Wnioski z diagnozy stanu sfery społecznej	5
2. Wnioski z diagnozy stanu sfery gospodarczej	5
3. Wnioski z diagnozy stanu sfery przestrzennej	6
4. Ogólna ocena możliwości rozwojowych Gminy	8
<i>CZĘŚĆ II. STRATEGICZNE CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY</i>	10
1. Misja i wizja rozwoju	10
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym	11
3. Podstawowe zadania i projekty rozwojowe	12
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy	20
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.	23
<i>CZĘŚĆ III. ZASADY REALIZACJI STRATEGII</i>	25
1. Zasady realizacji zadań i projektów rozwojowych	25
2. Zasady monitoringu i ewaluacji	26
3. Zasady aktualizacja Strategii	27
4. Źródła finansowania i ramy finansowe	28
5. Etapy procesu prac na Strategią Rozwoju Gminy Wleń na lata 2024-2033	29

Wprowadzenie

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Wleń stanowi podstawowym dokumentem zintegrowanego planowania strategicznego dla perspektywy najbliższych dziesięciu lat i określa jego cele i kierunki oraz zadania rozwojowe. Ich realizacja ma służyć wzmocnieniu potencjału społeczno-gospodarczego Gminy, poprawie jej zagospodarowania przestrzennego a zwłaszcza warunków życia mieszkańców i wzrostowi gospodarczemu przy zachowaniu wybitnych zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych. *Strategia* jest także podstawą dla opracowania *planu ogólnego* – nowego dokumentu, w którym określi się zaktualizowane zasady rozwoju przestrzennego Gminy.

Strategia została opracowana w wyniku partnerskiej współpracy przedstawicieli władz samorządowych Gminy oraz działających na jej terenie instytucji i organizacji, a także liderów lokalnych, którzy uczestniczyli w warsztatach, zorganizowanych na wiosnę 2024 r. Sądzę, że zaangażowanie, jakie towarzyszyło procesowi budowania *Strategii*, nadal będzie obecne na etapie realizacji zapisanych w niej zadań i że bezpośredni uczestnicy tego procesu, jak i mieszkańcy Gminy będą aktywnie dążyć do wytyczonych w strategii celów. Tylko wtedy spełni się wizja Gminy wykorzystującej w pełni swe zasoby dla zrównoważonego rozwoju, otwartej na jego nowe możliwości, zapewniającej dobre warunki życia dla mieszkańców oraz atrakcyjnej dla turystów i inwestorów.

Opracowanie *Strategii* poprzedziło sporządzenie *Diagnozy stanu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Gminy*, w której zawarte zostały informacje i wnioski dotyczące tendencji rozwojowych w ostatnim okresie oraz problemów do rozwiązania w odniesieniu do wspomnianych wyżej sfer rozwoju. W *Diagnozie* zawarto także podsumowanie przeprowadzonych badań ankietowych, które wykorzystano przy sformułowaniu ww. wniosków – jako podstawy dla wskazania w *Strategii* celów strategicznych rozwoju Gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz wynikających z nich kierunków, podstawowych zadań i projektów rozwojowych.

Zarządzanie rozwojem Gminy wiąże się z podejmowaniem decyzji i działań, ważnych dla lokalnej społeczności, zaś w ich możliwie jak najlepszym przygotowaniu pomocna będzie niniejsza *Strategia*. Jej uchwalenie stanie się podstawą do nakreślenia wieloletniego programu realizacji ujętych w niej zadań, a do współudziału w tym zachęcam jak najserdeczniej Mieszkańców naszej Gminy.

Artur Zych
Burmistrz Miasta i Gminy Wleń

CZĘŚĆ I. WYZWANIA ROZWOJOWE DLA GMINY

1. Wnioski z diagnozy stanu sfery społecznej

Podstawę dla sformułowania poniższych wniosków jest *Diagnoza stanu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Gminy*, w której zawarto informacje nt. jej sytuacji demograficznej, istniejącej sieci podstawowych usług oraz wybranych aspektów jej kapitału społecznego. Wykorzystano przy tym także propozycje, ujęte w podsumowaniu wyników badań ankietowych nt. jakości życia w Gminie, co pozwoliło na sformułowanie następujących, najważniejszych wniosków:

- 1) w związku z sukcesywnym zmniejszaniem się liczby stałych mieszkańców Gminy – potrzebne jest dostosowanie działań rozwojowych w Gminie do pogłębiania się tej tendencji w najbliższych latach, podobnie jak i w innych gminach powiatu lwóweckiego oraz całego regionu Sudetów;
- 2) jedną z najważniejszych przyczyn ww. procesu depopulacji jest ujemny przyrost naturalny, odnotowywany w Gminie, w kolejnych latach od 1997 do 2021 r. – czemu przeciwdziałać można poprzez rozbudowę systemu opieki dla matek z małymi dziećmi, poprawę w dostępie do pracy i do mieszkań dla młodych rodzin i inne działania pomocowe;
- 3) podobnie jak w skali regionu i całego kraju także w Gminie postępują procesy starzenia się jej społeczności i wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym – i w tej sytuacji niezbędne są działania na rzecz aktywizacji zawodowej tej grupy mieszkańców, rozwoju systemu opieki, poprawy jego dostępności oraz wzbogacenie oferty dla samokształcenia i spędzania czasu wolnego;
- 4) podstawowe instytucje usług dla mieszkańców Gminy, w tym takie jak Urząd Gminy, Biblioteka, w odniesieniu jednak do placówek ochrony zdrowia, dostępu do podstawowej opieki medycznej, a także oświaty i wychowania przedszkolnego oraz oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – potrzebna jest poprawa działania związanych z tymi formami usług;
- 5) nie są w pełni wykorzystane możliwości zaktywizowania proobywatelskiej aktywności mieszkańców Gminy w ramach sieci działających tu organizacji pozarządowych, potrzebna jest większa aktywizacja mieszkańców m. in. przy założeniu np. nowych, lokalnych stowarzyszeń oraz ich ukierunkowania m. in. na rozwijanie edukacji ekologicznej i wzrost świadomości mieszkańców.

2. Wnioski z diagnozy stanu sfery gospodarczej

Analiza przedstawionych w ww. *Diagnozie* informacji nt. funkcjonowania gospodarki lokalnej w Gminie i stanu finansów samorządowych, a także propozycji, zawartych w podsumowaniu wyników ww. badań ankietowych, pozwala na sformułowania następujących, najważniejszych wniosków:

- 1) w związku z wyraźną dominacją mikroprzedsiębiorstw w funkcjonowaniu gospodarki Gminy niezbędne jest wspieranie ich działalności i rozwoju, m. in. poprzez dofinansowanie w fazie startu, a także wspieranie rozwoju podmiotów, stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością i inne formy organizacyjne;
- 2) w związku z systematycznym obniżaniem się stopy bezrobocia – niezbędne są działania na rzecz dalszego jej obniżenia poprzez utrzymanie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorze usług oraz w możliwych do uruchomienia nowych zakładach produkcyjno-usługowych;
- 3) dla istniejącej bazy noclegowej w Gminie istnieją znaczne możliwości jej rozbudowy i zrealizowania nowych obiektów dla pełniejszego wykorzystania wyróżniających się walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy i ich skutecznego promowania, a zwłaszcza terenów Parku Krajobrazowego Doliny Bobru; towarzyszyć tym działaniom powinno wykreowanie na terenie Gminy nowych, wyspecjalizowanych, atrakcyjnych, form turystyki i wypoczynku, ukierunkowanych zwłaszcza na potrzeby młodzieży i rodzin z dziećmi oraz seniorów;
- 4) dla potrzeb rozwoju ww., zróżnicowanych form turystyki i wypoczynku niezbędna jest sukcesywna poprawa stanu technicznego przebiegających przez Gminę szlaków pieszych i szlaków rowerowych, rozbudowa ich sieci oraz wyposażenie w odpowiednio zagospodarowane miejsca wypoczynku;
- 5) w związku z potrzebą restrukturyzacji dotychczasowych form gospodarki rolnej w gminie należy wspierać rozwój gospodarstw produkujących zdrową żywność w ramach wyspecjalizowanych upraw oraz hodowli bydła;
- 6) pomimo systematycznego wzrostu dochodów gminy, który wpływa na zwiększenie jej zasobów finansowych i zachowanie niezależności finansowej – dochody te nie są wystarczające w stosunku do zaspokojenia potrzeb mieszkańców i nieodzowne jest wyszukanie dodatkowych form zewnętrznego wsparcia dla realizacji planów rozwojowych Gminy.
- 7) dochody własne gminy są niewystarczające by zapewnić właściwy poziom usług społecznych dla mieszkańców, szczególnie w sytuacji wysokiego przyrostu kosztów. Głównym problemem są ograniczenia spowodowane pokryciem gminy obszarami chronionymi Natura 2000 i Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, które ograniczają możliwości rozwoju Gminy Wleń. Należy prowadzić działania prowadzące do uzyskania rekompensaty za brak możliwości właściwego funkcjonowania gminy z powodu działań związanych z ochroną przyrody.

3. Wnioski z diagnozy stanu sfery przestrzennej

Analiza przedstawionych w ww. *Diagnozie* informacji nt. zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, zagospodarowania przestrzennego oraz komunikacji i sieci uzbrojenia technicznego, a także propozycji, zawartych w podsumowaniu wyników ww. badań ankietowych pozwala na sformułowania następujących, najważniejszych wniosków:

- 1) w związku z objęciem blisko 60% powierzchni Gminy podstawową formą ochrony jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych, jaką stanowi utworzony tu i w obrębie sąsiednich gminach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru niezbędne jest

zharmonizowanie działań prorozwojowych gminy i przyjętych dla obszaru Parku ustaleń dla ochrony ww. walorów oraz eliminowanie ewentualnych kolizji czy problemów w tym zakresie przy nadrzędności ustaleń, ujętych w obowiązującym planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego Gminy;

- 2) dziedzictwo kulturowe Gminy wyróżniają w skali nie tylko regionu, ale i krajowej, zachowane tu obiekty, wpisane do rejestru i do gminnej ewidencji zabytków, które wymagają stałej opieki i kontynuacji prac zabezpieczających oraz rewitalizacyjnych; wśród obiektów w szczególności wskazanych do przeprowadzenia ww. prac należy wskazać ruiny kościoła ewangelickiego i budynek usługowy przy Placu Bohaterów Nysy 3/5 we Wleniu oraz kontynuować program udostępniania dla turystyki ruin Zamku Wleń;
- 3) w związku z bardzo wysokim udziałem zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie obiektów wpisanych do gminnej ewidencji i jednocześnie z ich bardzo wysokim stopniem dekapitalizacji i pogłębiającym się złym stanem technicznym i brakiem środków na ich wyremontowanie, zmodernizowanie czy rewitalizację – istnieje bardzo wielka skala potrzeb w tym zakresie oraz konieczność uruchomienia systemowej pomocy dla podejmujących się tych prac ich właścicieli;
- 4) w związku z utratą ważności obowiązującego studium *uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. i gm. Wleń* i wymogiem zastąpienia go *planem ogólnym gminy* niezbędne jest uwzględnienie w nim, wskazanego w niniejszej *Strategii* docelowego modelu jej struktury funkcjonalno-przestrzennej i rekomendacji dla ewentualnych zmian *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego*, obowiązującego dla całego obszaru Gminy;
- 5) pomimo oceniania jako dobrego stan techniczny dróg powiatowych i gminnych w obrębie Gminy wymaga on w znacznej części modernizacji i remontów dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także i pieszych;
- 6) w związku z potrzebą zdecydowanej poprawy dostępności komunikacyjnej Wlenia i miejscowości położonych w dolinie Bobru oraz udostępnienia ich wybitnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych dla rozwoju turystyki niezbędne jest zrewitalizowanie linii kolejowej nr 283 i przywrócenie jej historycznej nazwy „Kolei Doliny Bobru”;
- 7) szczególne wyzwanie stwarza potrzeba budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w takich miejscowościach jak: Bełczyna, Łupki, Klecza, Przeździec, Radomice, Strzyżowiec i Tarczyn w związku z brakiem możliwości budowy sieci kanalizacyjnej w tych miejscowościach.
- 8) niezbędne jest kontynuowanie inwestycji związanych ze zmianą tradycyjnego sposobu ogrzewania budynków dla polepszenia stanu czystości powietrza atmosferycznego; poprawa jakości powietrza w gminie jest zadaniem priorytetowym
- 9) nadal powinna być rozwijana energetyka odnawialna, w której znaczący udział powinny mieć poza istniejącymi na terenie Gminy elektrowniami wodnymi i siecią mikroinstalacji przydomowe instalacje fotowoltaiczne oraz wykorzystanie wód termalnych
- 10) szczególną rolę w ochronie przeciwpowodziowej terenów Gminy pełnią zaporowy, wielki Zbiornik Pilchowski oraz system obwałowań we Wleniu, który wymaga modernizacji i wzmocnienia w sytuacji zwiększonego zagrożenia wielkimi powodziąmi, a także podniesienie poziomów użytkowych w szeregu obiektach

i wprowadzenie na najbardziej zagrożonych powodzią terenach dodatkowych zabezpieczeń

4. Ogólna ocena możliwości rozwojowych Gminy

W syntetycznym obrazie Gminy, zajmującej obszar 8.610 ha, należy wskazać, że:

- 1) w jej strukturze użytkowania gruntów dominują tereny rolne, obejmujące 57,5% jej ogólnej powierzchni, duży też udział mają lasy, zajmujące 35,3% ww. powierzchni, zaś tereny zurbanizowane stanowią tylko 4,5 % tej powierzchni i w generalnym ujęciu ta struktura będzie zachowana w najbliższej perspektywie;
- 2) blisko 60 % powierzchni Gminy wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i podlega ochronie wg zasad przyjętych w jego planie ochrony z 2024 r. blisko 30% stanowi otulina parku, tereny Natura 2000 pokrywają blisko 90% powierzchni;
- 3) w końcu 2023 r. liczba mieszkańców Gminy wynosiła około 4100 osób i zmniejszyła się w stosunku do 2010 r. o 575 osób, tj. blisko o 13% i proces ten, trudny do zahamowania, będzie się pogłębiał;
- 4) w końcu 2021 r. działało tu ok. 400 podmiotów gospodarki narodowej, w tym ok. 75% były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółek.

Rozwój społeczny i gospodarczy oraz związane z nim zmiany przestrzenne w Gminie ogranicza szereg barier rozwojowych, a w tym:

- 1) bardzo duże pokrycie gminy terenami ochrony przyrody Natura 2000 i Parkiem Krajobrazowym Doliny Bobru wraz z otuliną, które stanowią około 90 % powierzchni Gminy, którego konsekwencją jest brak możliwości rozwoju gałęzi gospodarki przynoszących największe dochody budżetowe, a także utrudniają normalne funkcjonowanie samorządu głównie poprzez ograniczenie możliwości zwiększenia dochodów budżetowych
- 2) położenie na terenach gór i pogórzy z trudniejszymi niż na nizinach warunkami dla prowadzenia gospodarki rolnej, produkcji i przetwórstwa oraz dla osadnictwa oraz jego narażenie w dużej części na niszczycielskie powodzie;
- 3) trudne uwarunkowania dla przekształcenia historycznie ukształtowanego, niskiego poziomu własnego potencjału gospodarczego (nieliczne, większe zakłady produkcyjne i przetwórcze, istniejące tu do transformacji gospodarczo-ustrojowej z lat 90. ub. wieku zostały zlikwidowane, a na ich miejsce nie powstały żadne nowe inwestycje tego typu);
- 4) postępująca dekapitalizacja zabudowy mieszkaniowej, gospodarczej oraz infrastruktury technicznej przede wszystkim na terenach wiejskich;
- 5) utrudniona dostępność komunikacyjna i położenie na uboczu głównych dróg, łączących pobliskie, większe ośrodki miejskie oraz niefunkcjonowanie zawieszonego połączenia kolejowego relacji Jelenia Góra – Lwówek Śląski;
- 6) niewielki udział terenów wskazanych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla zlokalizowania nowych zakładów produkcyjnych i przetwórczych (co m.in. wiąże się m. in. z ograniczeniami dla możliwości rozwoju przestrzennego, wynikającymi z przyjętych zasad ochrony krajobrazu terenów otwartych w obrębie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru);

W ukierunkowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy niezbędne jest uwzględnienie wskazanych powyżej barier rozwojowych, wskazanie możliwości ich osłabienia lub wyeliminowania w powiązaniu z działaniami na rzecz poprawy warunków zamieszkiwania w gminie, sprawnej obsługi jej mieszkańców, ich dogodnego skomunikowania z pobliskimi ośrodkami miejskimi, wspierania form nowego osadnictwa oraz udostępnienia dla turystyki i rekreacji terenów cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym przy uzyskaniu znacznego wsparcia ze strony władz regionalnych i krajowych.

CZĘŚĆ II. STRATEGICZNE CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY

1. Misja i wizja rozwoju

Ukierunkowaniu rozwoju Gminy w perspektywie lat 2024-2033 służy określenie jej misji i wizji dla wskazania sposobów i celów realizacji związanych z tym zadań oraz pożądanego wizerunku Gminy, do którego uzyskania pragnie się dążyć.

Misja Gminy określa ogólne ramy dla działań władz samorządowych, służących zrealizowaniu przyjętych celów i zadań rozwojowych oraz na koncentrowaniu się na podstawowych wartościach, którymi będzie ona kierować w prowadzeniu procesu rozwoju. Ujęto ją w następująco:

Misją Gminy jest dążenie do zapewnienia jej mieszkańcom dogodnych warunków życia, aktywizowania rozwoju gospodarki i turystyki przy zachowaniu zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych w ramach zrównoważonego rozwoju

Wizja Gminy określa oczekiwany, pożądaný jej obraz i stan w perspektywie do 2033 r., który powinien być kształtowany z uwzględnieniem zasad rozwoju Gminy, wypracowanych wspólnie przez władze samorządowe, lokalnych liderów, mieszkańców i wszystkich podmiotów, zainteresowanych udziałem w tym procesie. Opisuje się w niej docelowy stan Gminy, odpowiadający zamierzeniom, aspiracjom i oczekiwaniom jej mieszkańców, które wynikają z możliwości rozwojowych i jak najszerzego wykorzystania potencjału Gminy. Wizję tę sformułowano w następującym ujęciu:

Gmina zapewniająca wysoki poziom życia mieszkańców, korzystny rozwój gospodarki i turystyki, harmonijny rozwój przestrzenny i sieci uzbrojenia technicznego, przy pełnym wykorzystaniu swoich zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych w ramach zrównoważonego rozwoju

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym

Na podstawie wniosków, zawartych w *Diagnoza stanu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Gminy*, opracowanej dla potrzeb *Strategii*, a także wypracowanych w ramach warsztatów strategicznych i przeprowadzonych badań ankietowych wskazuje się poniżej trzy cele strategiczne, określone w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym i wynikające z nich cele operacyjne, a ich osiągnięcie ma prowadzić do stanu Gminy, nakreślonego w jej Wizji.

Sformułowanie powyższych celów jest odpowiedzią na zgłaszane potrzeby mieszkańców, konieczność ich zaspokojenia w ramach harmonijnego rozwoju Gminy, przy uwzględnieniu przede wszystkim jej własnych zasobów. Cele te nakreślono w taki sposób, aby były możliwe do osiągnięcia i aby na ich podstawie można było wyznaczyć konkretne zadania rozwojowe.

Cele strategiczne

Cele 1-2. w wymiarze społecznym – wzrost poziomu życia mieszkańców i zapewnienie pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie usług

Cel 3-4. w wymiarze gospodarczym – rozwój gospodarki, w tym turystyki i wzrost poziomu zatrudnienia

Cele 5-7. w wymiarze przestrzennym – zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, wysoka jakość zagospodarowania przestrzennego i sprawność sieci komunikacyjnych i technicznych

Wskazane powyżej cele strategiczne powinny być osiągnięte poprzez realizację 17 celów operacyjnych – kierunków rozwoju, które, pogrupowane w ramach wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego, wskazano poniżej:

Tabela nr 1. Cele strategiczne i operacyjne rozwoju Gminy

Cele strategiczne	Cele operacyjne – kierunki rozwoju
Cele 1-2. Wzrost poziomu życia i mieszkańców	1.1. Przeciwdziałanie pogłębianiu się procesów depopulacji i starzenia się społeczności
	1.2. Poprawa funkcjonowania systemu obsługi mieszkańców
	1.3. Rozwój form opieki społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu

zapewnienie pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie usług	1.4. Wsparcie działań na rzecz integracji społecznej oraz rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego
	1.5. Wsparcie form pogłębiania wiedzy i edukacji społecznej
	1.6. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego
Cele 3-4. Rozwój gospodarki, a w tym turystyki i wzrost poziomu zatrudnienia	2.1. Wsparcie przedsiębiorczości i poprawa poziomu zatrudnienia
	2.2. Wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych Gminy dla rozwoju turystyki i rekreacji
	2.3. Wsparcie rozwoju innych form gospodarowania
Cele 5-7. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, wysoka jakość zagospodarowania przestrzennego i sprawność sieci komunikacyjnych i technicznych	3.1. Aktualizacja dokumentów dla planowania przestrzennego
	3.2. Program ochrony i udostępniania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dostosowania do zmian klimatu
	3.3. Programu ochrony i udostępniania zasobów środowiska kulturowego
	3.4. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego
	3.5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
	3.6. Rozbudowa gminnego systemu wodociągowego, systemu oczyszczalni przydomowych i gospodarki odpadami
	3.7. Restrukturyzacja systemów ogrzewania i zaopatrzenia w energię
	3.8. Wzmocnienie i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej

3. Podstawowe zadania i projekty rozwojowe

Wskazane powyżej cele operacyjne – kierunki rozwoju Gminy są podstawą dla wskazania zestawu zaplanowanych dla ich osiągnięcia podstawowych zadań i projektów rozwojowych, z uwzględnieniem ich oczekiwanych rezultatów, w tym zwłaszcza miejsc i obiektów, które są objęte planowanymi działaniami. Ich podejmowanie w sferze społecznej i gospodarczej powinna cechować dbałość o ochronę zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych i ładu przestrzennego oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią. Realizacja ww. zadań i projektów, przy ich skutecznej koordynacji wpłynie znacząco na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności Gminy.

W zamieszczonych poniżej tabelach wskazano do realizacji w ramach wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego 64 podstawowe zadania i projekty rozwojowe.

Tabela nr 2. Działania rozwojowe w ramach realizacji Celów operacyjnych 1.1-1.6
w ramach wymiaru społecznego

Nr	Cele operacyjne – kierunki rozwoju Nazwy działań	Zakładane rezultaty Planowane działania inwestycyjne
1.1.	Przeciwdziałanie pogłębianiu się procesów depopulacji i starzenia się społeczności	
1.1.1.	Rozbudowa systemu opieki dla matek z małymi dziećmi, poprawa w dostępie do mieszkań dla młodych rodzin	Wzrost miejsc opieki dla dzieci do lat 3 Wsparcie potrzeb młodych mieszkańców w utrzymaniu mieszkań
1.1.2.	Wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Informowanie o dostępnych miejscach pracy dla seniorów
1.1.3.	Rozwój systemu opieki dla seniorów i poprawy jego dostępności	Budowa Klubu Seniora Kursy wspierające samokształcenie Rozszerzenie oferty dla spędzania czasu wolnego przez seniorów
1.2.	Poprawa funkcjonowania systemu obsługi mieszkańców	
1.2.1.	Rozbudowa i modernizacja bazy dla oświaty	Termomodernizacja Zespołu Szkół we Wleniu Zakończenie budowy przedszkola i Klubu Malucha we Wleniu
1.2.2.	Podniesienie standardu nauczania, poziomu wiedzy i kompetencji dzieci i młodzieży	Poprawa jakości usług edukacyjnych
1.2.3.	Organizowanie atrakcyjnych form wypoczynku i aktywizacji dzieci i młodzieży	Rozszerzenie oferty dla spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież Rozszerzenie zakresu zajęć dodatkowych w placówkach oświatowych i kultury
1.2.4.	Poprawa stanu zdrowia i dostępności do placówek podstawowej opieki medycznej	Poszukiwanie możliwości rozwoju dodatkowych usług medycznych i programów profilaktycznych Wzrost poziomu zdrowia mieszkańców
1.2.5.	Rozbudowa i modernizacja usług kultury	Powiększenie zasobów bibliotecznych w Bibliotece i jej Filiach Budowa mini-świetlic w Łupkach i Modrzewiach Modernizacja świetlic w innych wsiach

1.2.6.	Dostosowanie oferty kulturalnej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców	Rozszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych i powiększenie liczby ich uczestników
1.2.7.	Rozbudowa i modernizacja usług sportu i rekreacji	Remont stadionu miejskiego Remont boisk wiejskich
1.2.8.	Rozbudowa bazy gastronomicznej	Uruchomienie ww. bazy we Wleniu oraz na terenach atrakcyjnych dla turystyki
1.2.9.	Poprawa dostępności do wysokiej jakości e-usług publicznych	Zminimalizowanie poziomu wykluczenia cyfrowego Wzrost liczby osób korzystających z Internetu
1.3.	Rozwój form opieki społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu	
1.3.1.	Rozwój szkoleń i działań aktywizujących	Rozszerzenie oferty ww. szkoleń i powiększenie liczby ich uczestników Modernizacja i rozbudowa Centrum Integracji Społecznej
1.3.2.	Rozwój mieszkalnictwa komunalnego	Budowa nowych obiektów z mieszkaniami socjalnymi i komunalnymi, współpraca z TBS i innymi instytucjami działającymi na rynku mieszkaniowym
1.3.3.	Zapewnienie opieki osobom potrzebującym wsparcia	Rozszerzenie zakresu opieki w ramach działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Centrum Integracji Społecznej, przywracanie umiejętności społecznych poprzez organizację kursów i spotkań w ramach Klubu Integracji Społecznej
1.4.	Integracja społeczna oraz rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego	
1.4.1.	Wspieranie organizacji pozarządowych i rozbudowa ich sieci	Sukcesywna aktualizacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi Aktywizacja lokalnych społeczności na rzecz rozwoju i poprawy zagospodarowania ich miejscowości
1.4.2.	Promowanie i wspieranie rozwoju sieci „Inteligentnych Wsi” (Smart Village)	Uruchomienie pilotaży projektu w wybranych miejscowościach
1.4.3.	Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej	Wymiana doświadczeń i uruchomienie wspólnych projektów m. in. we współpracy ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Izerskie”,

		Dolnośląską Organizacją Turystyczną oraz ze Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz z gminami partnerskimi w Polsce i za granicą.
1.4.5.	Promowanie świadomości i postaw proekologicznych	Rozszerzenie zakresu i form edukacji ekologicznej
1.5.	Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego	
1.5.1.	Prowadzenie prewencji i edukacji dla ochrony przeciwpożarowej	Rozszerzenie zakresu i form szkoleń oraz akcji prewencyjnych
1.5.2.	Utworzenie gminnego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach zjawiskami kłęskowymi	Uruchomienie nowoczesnego systemu alarmowania mieszkańców (we współpracy z ponadlokalnymi służbami i sztabami kryzysowymi)
1.5.3.	Modernizacja magazynów sprzętu dla ochrony przeciwpowodziowej	Powiększenie zasobów sprzętu i materiałów i ułatwienia w dostępie do nich

Tabela nr 3. Działania rozwojowe w ramach realizacji Celów operacyjnych 2.1- 2.3
w ramach wymiaru gospodarczego

Nr	Cele operacyjne – kierunki rozwoju Nazwy działań	Zakładane rezultaty Planowane działania inwestycyjne
2.1.	Wspieranie przedsiębiorczości i poprawa poziomu zatrudnienia	
2.1.1.	Promocja terenów do zainwestowania	Opracowanie oferty dla terenów dostępnych dla inwestorów, będących zarówno we władaniu Gminy jak i innych właścicieli
2.1.2.	Wspieranie mikroprzedsiębiorstw	Dofinansowanie w fazie startu Pozyskiwanie środków pomocowych dla wsparcia ww. firm
2.1.3.	Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy	Pomoc w uruchamianiu miejsc pracy zwłaszcza w sektorze usług, samowystarczalność energetyczna realizowana przez Agencję Doliny Bobru „gmina 0 energetyczna”
2.2.	Wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji	

2.2.1.	Ukierunkowanie rozwoju funkcji turystycznej i atrakcyjna promocja jej walorów	Opracowanie <i>Strategii Rozwoju Turystyki w Gminie</i> Opracowania multimedialnego <i>Przewodnika turystycznego po Gminie</i> Aktywna promocja atrakcji kulturowych i turystycznych z wykorzystaniem nowoczesnych form i technik, przywrócenie Gminie tytułu „Perły Doliny Bobru”
2.2.2.	Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy noclegowej	Wspieranie podejmowanych działań w tym zakresie zwłaszcza w rejonach koncentracji ruchu turystycznego
2.2.3.	Realizacja nowych obiektów turystyczno-wypoczynkowych	Jak wyżej
2.2.4.	Realizacja wyspecjalizowanych ośrodków i obiektów rekreacyjnych	Utworzenie Muzeum Dawnych Rzemiosł w Bystrzycy Utworzenie Muzeum Doliny Bobru w Pilchowicach (w dawnej fabryce tektury przy uzyskaniu akceptacji właściciela lub w innej lokalizacji) Budowa wież (pomostów) widokowych w Radomicach i Tarczynie
2.2.5.	Sukcesywna poprawa stanu technicznego szlaków pieszych oraz rozbudowa ich sieci	Remonty nawierzchni i oznakowania Wyposażenie w odpowiednio zagospodarowane miejsca wypoczynku
2.2.6.	Kompleksowe wykorzystanie potencjału Zbiornika Pilchowskiego	Opracowanie kompleksowej koncepcji zagospodarowania otoczenia Zbiornika i jego wykorzystania dla sportów wodnych, wędkarstwa i rekreacji Wyznaczenie lokalnych pętli dla spacerowania z zagospodarowanymi punktami widokowymi i miejscami dla wypoczynku
2.2.7.	Rozbudowa sieci tras rowerowych	Wyznaczenie nowych tras rowerowych, ich promocja w mediach
2.3.	Wspieranie rozwoju innych form gospodarowania	
2.3.1.	Wspieranie rozwoju gospodarstw produkujących zdrową żywność	Promowanie rozwoju wyspecjalizowanych upraw oraz hodowli bydła Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych
2.3.2.	Zorganizowanie systemowej pomocy dla pozyskiwanie dodatkowego, zew-	Utworzenie wyspecjalizowanej komórki dla opracowania ofert i

	nętrznego wsparcia dla realizacji projektów rozwojowych	zgłoszeń do udziału w konkursach na pozyskanie grantów i dotacji
--	---	--

Tabela nr 4. Działania rozwojowe w ramach realizacji Celów operacyjnych 3.1- 3.8**w ramach wymiaru przestrzennego**

Nr	Cele operacyjne – kierunki rozwoju Nazwy działań	Zakładane rezultaty Planowane działania inwestycyjne
3.1.	Aktualizacja dokumentów dla planowania przestrzennego	
3.1.1.	Opracowanie <i>planu ogólnego gminy</i>	Uwzględnienie rekomendacji dla planowania przestrzennego, wskazanych w <i>Strategii</i>
3.1.2.	Harmonizowanie działań rozwojowych gminy i przyjętych ustaleń dla ochrony walorów Parku Krajobrazowego Doliny Bobru	Uzyskanie wspólnie wypracowanych rozwiązań dla rozwoju osadnictwa i turystyki (we współpracy z Zespołem Dolnośląskich Parków Krajobrazowych)
3.1.3.	Dostosowywanie obowiązującego <i>planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego</i> Gminy do aktualnych potrzeb	Opracowanie odpowiednich zmian planu miejscowego
3.2.	Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dostosowanie do zmian klimatu	
3.2.1.	Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej Gminy	Wskazanie terenów i obiektów o szczególnych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych do objęcia ich zróżnicowanymi formami ochrony
3.2.2.	Współpraca ze służbami leśnymi przy realizacji zadań ochronnych	Wykonanie zadań wynikających z <i>Planu ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru</i> Wykonanie zadań wynikających z <i>Planu urzędzeniowego Nadleśnictwa Lwówek Śląski</i>
3.2.3.	Udostępnienie dla mieszkańców otoczenia rzeki Bóbr	Wytyczenie i zagospodarowanie promenady nad Bobrem i powiązanych z nią ścieżek spacerowych we Wleniu
3.2.4.	Rekultywacja terenów dawnej eksploatacji powierzchniowej	Uporządkowanie i zagospodarowanie dawnego kamieniołomu w Radomicach i jego adaptacja dla potrzeb sportu i rekreacji

3.2.5.	Budowa gminnego systemu zielonej i błękitnej infrastruktury	Odnowa istniejących oraz tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej Wprowadzanie śródpolnych i przydrożnych zadrzewień Wzmacnianie odbudowa biologicznych cieków i zbiorników wodnych Wzmacnianie poziomu retencji wodnej
3.3.	Ochrona i udostępnianie zasobów środowiska kulturowego	
3.3.1.	Zrewitalizowanie albo odbudowa najbardziej zagrożonych destrukcją obiektów zabytkowych	Remont ruin kościoła ewangelickiego we Wleniu i ich adaptowanie na galerię sztuki; Odbudowa budynku usługowego przy Placu Bohaterów Nysy we Wleniu
3.3.2.	Kontynuowanie programu rewitalizacji Zamku Wleń i jego otoczenia oraz promocja jego walorów	Remont schodów i ścieżek spacerowych Budowa wiaty i toalet Przygotowanie dokumentacji i wniosku o wpis Zamku na Listę Pomników Historii RP
3.3.3	Kontynuowanie rewitalizacji zabytkowego śródmieścia Wlenia	Aktualizacja <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji</i> Sukcesywna realizacja zadań wskazanych w ww. Programie
3.3.4.	Wspieranie konserwacji wybranych zabytków ruchomych	Wsparcie dla konserwacji ołtarza wraz z obrazem w Marczowie
3.3.5.	Wspieranie prac remontowych i rewitalizacyjnych w zabytkowych budynkach mieszkalnych	Uruchomienie programu dotacji dla właścicieli ww. budynków lub wspólnot mieszkaniowych
3.3.6.	Promowanie idei utworzenia parków kulturowych	Utworzenie Parku Kulturowego we wsi Tarczyn Przenalizowanie możliwości utworzenia Parku Kulturowego w innych rejonach Gminy
3.3.7.	Wzmocnienie opieki nad zabytkami	Uchwalenie <i>Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami</i> Ustanowienie <i>Gminnej Ewidencji Zabytków</i> Utrzymanie obiektów pozostających w zarządzie Gminy i objętych ochroną konserwatorską w odpowiednim stanie digitylizacja dokumentacji zasobów zabytkowych Gminy

3.4.	Poprawa dostępności komunikacyjnej	
3.5.1.	Poprawa funkcjonowania linii autobusowych	Poprawa połączeń Wlenia z głównymi ośrodkami miejskimi w jego otoczeniu Poprawa połączeń w obrębie Gminy
3.5.2.	Uruchomienie linii kolejowej nr 283 Jelenia Góra – Lwówek Śląski	Przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji linii wraz z remontami stacji we Wleniu i przystanków Promocja odnowionej linii i przywrócenie jej historycznej nazwy „Kolei Doliny Bobru”
3.6.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego	
3.6.1.	Modernizacja i remonty dróg	Systematyczne, okresowe przeglądy stanu technicznego dróg Sukcesywne remonty dróg powiatowych Sukcesywne remonty dróg gminnych Rozbudowa sieci oświetlenia przy drogach na terenach wiejskich
3.6.2.	Budowa parkingów zbiorczych	Budowa parkingów w sąsiedztwie Zamku Wleń i Zapory w Pilchowicach Budowa parkingów przy innych obiektach oraz przy przystankach kolejowych
3.7.	Rozbudowa gminnego systemu wodociągowo-kanalizacyjnego i gospodarki odpadami	
3.7.1.	Rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę	Aktualizacja <i>Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych</i> Dokończenie budowy systemu zaopatrzenia w wodę we wszystkich miejscowościach
3.7.2.	Wykonanie częściowej kanalizacji	Budowa sieci w Marczowie
3.7.3.	Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni	Budowa ww. instalacji na terenach sołectw Belczyna, Łupki, Klecza, Przeździec, Radomice, Strzyżowiec i Tarczyn nie objętych systemem kanalizacji
3.7.4.	Zagospodarowanie miejsc gromadzenia odpadów	Budowa altan dla pojemników z odpadami i wyposażenie przestrzeni publicznych w kosze na śmieci

3.8.	Restrukturyzacja systemów ogrzewania i zaopatrzenia w energię	
3.8.1.	Wspieranie wymiany tradycyjnych źródeł ciepła na proekologiczne	Aktualizacja <i>Planu gospodarki nisko-emisyjnej</i> Uzyskanie poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego
3.8.2.	Wspieranie rozwoju energetyki odnawialnej	Zwiększenie udziału przydomowych instalacji fotowoltaicznych
3.8.3.	Sukcesywne przeprowadzanie modernizacji i remontów sieci i urządzeń energetycznych	Uzyskanie wysokiego bezpieczeństwa w dostawie energii
3.8.4.	Przeprowadzenie badań dotyczących występowania wód termalnych	Możliwości wykorzystania tych wód dla ogrzewnictwa lub dla rekreacji
3.9.	Wzmocnienie systemu ochrony przeciwpowodziowej	
3.9.1.	Modernizacja i wzmocnienie systemu obwałowań	Modernizacja systemu obwałowań we Wleniu i w innych miejscowościach w tym: podwyższenie wałów w Wleniu, budowa niewielkich odcinków wałów w Nieleśnie i Pilchowicach, przebudowa mostów w celu dostosowania przepływów wód
3.9.2.	Przystosowanie istniejącej zabudowy do zmniejszenia zagrożeń powodzią	Obniżenie poziomów użytkowych w wybranych obiektach mieszkalnych i usługowych, zagrożonych powodzią

4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy ma przedstawić docelowy układ elementów składowych jej przestrzeni i w takim ujęciu został on zarysowany w syntetycznym ujęciu w niniejszej *Strategii*.

Wskazanie ww. modelu ma być przydatne przy ukierunkowaniu planowanych i podejmowanych działań rozwojowych o priorytetowym znaczeniu dla rozwoju Gminy w sferach społecznej, gospodarczej, a zwłaszcza przestrzennej. W szczególności wielkie znaczenie mają zasoby przestrzeni, związane z tą ostatnią sferą, w obrębie której przebiegają lub na nią oddziałują wszystkie zachodzące w Gminie procesy społeczne, gospodarcze, a także związane z ochroną dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Planowanie i podejmowanie ww. działań powinno być prowadzone w sposób racjonalizowany i zintegrowany, z uwzględnieniem relacji pomiędzy przyjętymi w interesie publicznym celami strategicznymi,

długookresowymi, a celami operacyjnymi, przyjętymi dla średniookresowej perspektywy i służącymi dla rozwiązywania bieżących problemów rozwojowych.

W przyjętym modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, opracowanym z uwzględnieniem dotychczas wypracowanych kierunków prowadzenia polityki przestrzennej w jej obszarze i zapisanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazuje się najważniejsze jego elementy i zasad ich rozwoju, dotyczących:

- 1) systemu obsługi mieszkańców;
- 2) terenów osadnictwa oraz produkcji i przetwórstwa z ich pełnym wyposażeniem w sieci uzbrojenia technicznego;
- 3) budownictwa mieszkaniowego;
- 4) rozwoju infrastruktury komunalnej;
- 5) sieci głównych ośrodków dla turystyki i rekreacji;
- 6) układu drogowego i kolejowego;
- oraz ochrony:
- 7) najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego;
- 8) dziedzictwa przyrodniczego.

W nawiązaniu do tak zarysowanego modelu sformułowane zostały poniższe rekomendacje dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

W związku z tym, że Gmina dysponuje dla całego swego obszaru obowiązującym, *miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego* zakłada się zgodnie z obowiązującymi przepisami pełne respektowanie przyjętych w nim ustaleń w ramach opracowania *planu ogólnego gminy*. Przy uwzględnieniu generalnych rekomendacji, wskazanych w poprzednich rozdziałach dla rozwoju podstawowych funkcji rozwojowych Gminy zakłada się ponadto, że w obrębie następujących, podstawowych stref w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy, wyznaczonych w ww. *planie*:

- 1) w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – istniejąca zabudowa będzie sukcesywnie modernizowana i dostosowywana do potrzeb jej mieszkańców, utrzymane zostaną i rozbudowane towarzyszące jej tereny zieleni oraz ogrodów, sadów i wód powierzchniowych; przy rozbudowie ww. terenów zakłada się ich realizację na terenach przeznaczonych do tego celu w planach miejscowych, na dużych działkach, ze znacznym udziałem przestrzeni biologicznie czynnej;
- 2) w strefie wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową – istniejąca zabudowa będzie w miarę potrzeb sukcesywnie modernizowana i dostosowywana do potrzeb jej mieszkańców, utrzymane zostaną i rozbudowane towarzyszące jej tereny zieleni i zieleni izolacyjnej przy budynkach inwentarskich i gospodarczych, a także tereny ogrodów i sadów oraz zachowane istniejące ciek i zbiorniki wodne; przy rozbudowie ww. terenów zakłada się ich realizację ze znacznym udziałem przestrzeni biologicznie czynnej;
- 3) w strefie usługowej – istniejąca zabudowa tego typu będzie w miarę potrzeb sukcesywnie modernizowana, rozbudowywana i dostosowywana do potrzeb jej użytkowników i utrzymane zostaną istniejące obiekty usług podstawowych z towarzyszącymi terenami zieleni oraz wprowadzone nowe obiekty; przy realizacji ww. obiektów zapewniony będzie znaczny udział przestrzeni biologicznie czynnej;
- 4) w strefie gospodarczej – istniejąca zabudowa tego typu będzie w miarę potrzeb sukcesywnie modernizowana i dostosowywana do potrzeb jej użytkowników, utrzymane zostaną istniejące obiekty produkcyjno-usługowe i przetwórcze z zapewnieniem ich nieuciążliwości dla otoczenia oraz wzmocnieniem istniejącej zieleni izolacyjnej lub z jej wprowadzeniem oraz wprowadzone nowe obiekty; przy ich realizacji zapewniony będzie znaczny udział przestrzeni biologicznie czynnej;
- 5) w strefie rolniczej – utrzymana zostanie w generalnym ujęciu istniejąca struktura terenów rolnych z powiększaniem areału użytków zielonych i wykorzystywaniem ich potencjału dla zróżnicowanych form produkcji, hodowli i przetwarzania produktów rolnych, przy zachowaniu istniejących cieków i zbiorników wodnych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz zmodernizowaniu systemów melioracji;
- 6) w strefie zieleni i rekreacji oraz cmentarzy – utrzymany będzie układ istniejących terenów o tej funkcji i rozbudowany w miarę potrzeb;
- 7) w strefie otwartej – utrzymany będzie istniejący układ terenów chronionych: Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, rezerwatów przyrody i obszaru Natura 2000

(z możliwością ich powiększenia), w tym terenów lasów z możliwością ich powiększenia,

- 1) oraz respektowane będą przyjęte dla nich zasady ochrony przyrody i krajobrazu w *planie ochrony Parku oraz planie zadań ochronnych* dla obszaru Natura 2000;.
- 8) w strefie komunikacyjnej – utrzymany zostanie i poddawany sukcesywnej modernizacji i remontom istniejący układ drogowy lub przebudowie i rozbudowie, z zachowaniem istniejącej zieleni izolacyjnej i z jej wprowadzaniem w przypadku nowych inwestycji, a także zostanie zrewitalizowana linia kolejowa wraz z towarzyszącymi jej obiektami.
- 9) w strefie infrastrukturalnej – utrzymany zostanie i poddawany będzie sukcesywnej modernizacji a także rozbudowie system zaopatrzenia w energię, wodę oraz odbioru ścieków, z zachowaniem istniejącej zieleni izolacyjnej i jej wprowadzaniem przy nowych inwestycjach;

W przypadku potrzeby dokonania zmian w obowiązującym, *miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego* w związku z nowymi potrzebami rozwojowymi zakłada się przy ich opracowaniu pełne uwzględnienie wskazanych wyżej zaleceń. Wypracowanie nowego zestawu dokumentów dla planowania przestrzennego Gminy powinno uwzględniać zintegrowane ujęcie społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a w tym przyrodniczych, kulturowych i funkcjonalno-przestrzennych aspektów rozwoju. Dzięki temu staną się one podstawowym narzędziem dla realnej koordynacji działań rozwojowych w obrębie Gminy.

CZĘŚĆ III. ZASADY REALIZACJI STRATEGII

1. Zasady realizacji zadań i projektów rozwojowych

System zarządzania realizacją *Strategii* obejmuje:

- 1) wykorzystanie istniejących i tworzenie dodatkowych instrumentów organizacyjnych dla realizacji przyjętych działań w *Strategii*;
- 2) opracowanie *planu ogólnego* i w miarę potrzeb wprowadzanie zmian *planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego*;
- 3) aktualizację programów służących rozwojowi i dostosowanie ich do przyjętych w *Strategii* ustaleń oraz do aktualnych potrzeb, a także opracowanie innych programów czy koncepcji wdrożeniowych;
- 4) monitorowanie postępów we wdrażaniu *Strategii*;
- 5) aktualizację *Strategii*.

Dla realizacji wskazanych w *Strategii* działań, a w tym zadań i projektów rozwojowych zakłada się postępowanie obejmujące:

- 1) powołanie Gminnego Koordynatora *Strategii*, odpowiedzialnego za zorganizowanie procesu jej realizacji i monitorowania;
- 2) powierzenie przez Burmistrza na wniosek Koordynatora *Strategii* realizacji zadań i projektów rozwojowych kierownikom odpowiednich referatów i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy (w ramach ustalonego, rocznego planu działania oraz jego uzupełniania czy zmian);
- 3) opracowanie Wieloletniego Planu Finansowego z uwzględnieniem środków budżetowych i pozabudżetowych na realizację ww. działań;
- 4) opracowanie i wdrażanie budżetów rocznych, m.in. zapewniających środki dla ww. działań;
- 5) aktualizowanie lokalnych przepisów, dotyczące wielkości opłat i naliczanych podatków dla ich wprowadzania do dochodów własnych;
- 6) sporządzanie „montaży finansowych” dla realizacji ww. działań, wymagających kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł;
- 7) pozyskiwanie zewnętrznego wsparcia dla realizacji ww. zadań i projektów, szczególnie ze środków Unii Europejskiej;
- 8) wykorzystywanie *planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego* i programów branżowych dla określania uwarunkowań dla realizacji zadań i projektów rozwojowych;
- 9) organizacja szkoleń i spotkań informacyjno-szkoleniowych dla radnych, pracowników Urzędu i mieszkańców, służących wdrażaniu *Strategii*;
- 10) opracowanie kompleksowego systemu promocji Gminy, obejmującego prezentację jej walorów, możliwości i uwarunkowań dla inwestowania oraz osiągnięcia samorządu, lokalnych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i mieszkańców;

- 11) uczestnictwo Gminy w związkach i stowarzyszeniach celowych oraz współpraca w ramach aglomeracji jeleniogórskiej.

2. Zasady monitoringu i ewaluacji

Dla sprawnej i efektywnej realizacji przyjętych w *Strategii* oraz w towarzyszących jej programach branżowych działań niezbędne jest wdrożenie skutecznego systemu ich monitorowania i oceny stanu wdrażania. System ten powinien obejmować zarówno zakresy rzeczowe jak i finansowe tych działań. Zakres rzeczowy powinien dotyczyć oceny efektywności podejmowanych działań oraz postępu we wdrażaniu *Strategii*, a zakres finansowy oceny efektywności wydawanych środków. Pozwoli to na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby – na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt *Strategii*. Zapewnione będą przy tym warunki dla wielostronnej partycypacji jej interesariuszy, w tym instytucjami zajmującymi się gromadzeniem lub przetwarzaniem danych, jednostkami administracji publicznej, placówkami naukowymi, agencjami rozwoju oraz organizacjami pozarządowymi.

Dla prowadzenia monitorowania postępów we wdrażaniu *Strategii* przyjmuje się następujące zasady:

- 1) nadzór nad realizacją *Strategii* sprawuje Rada Miasta i Gminy, której Koordynator *Strategii* przedstawia co roku raport z postępów w jej realizacji jako elementu składowy rocznego *Raportu o stanie Gminy* (na sesji absolutoryjnej);
- 2) ww. raport jest opracowywany z odniesieniem zawartych w nim informacji i ocen do pełnego zestawu działań, wskazanych do realizacji w *Strategii*, ze wskazaniem na tendencje rozwoju oraz wykorzystaniem odpowiednich wskaźników dla jego oceny, a także podawaniem ich wielkości dla daty rozpoczęcia i zakończenia danego działania;
- 3) raz do roku zorganizowane będzie spotkanie konsultacyjne Koordynatora *Strategii* i jego współpracowników dla oceny postępów w jej realizacji i wniesienia w miarę potrzeb propozycji jej zmian i uzupełnień;
- 4) raz na kadencję (w końcu kadencji) opracowana zostanie aktualizacja *Diagnozy stanu rozwoju społecznego, gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego Gminy* z uwzględnieniem obserwacji i ocen, zawartych w rocznych raportach z postępów w realizacji *Strategii*.

Rada Gminy jako organ kontrolny i uchwałodawczy będzie mieć w ramach pełnionego nadzoru nad realizacją *Strategii* za zadanie:

- 1) analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu;
- 2) akceptację corocznych Raportów z realizacji *Strategii*;
- 3) podejmowanie uchwał o aktualizacji *Strategii*,

- 4) uwzględnienie działań zaplanowanych w jej ramach przy przyjmowaniu budżetu Gminy oraz Wieloletnich Planów Finansowych lub innych dokumentów, związanych z ukierunkowaniem rozwoju Gminy.

Wszystkie informacje dotyczące oceny stanu realizacji *Strategii* będą przekazywane zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej UMiG oraz podczas spotkań informacyjno-konsultacyjnych z różnymi grupami społecznymi, w tym m. in. z mieszkańcami Gminy, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami.

Realizacja *Strategii* będzie także poddawana ewaluacji, która ma na celu poprawę jej jakości, spójności oraz skuteczności w odniesieniu do rozwiązywania konkretnych problemów rozwojowych Gminy, przy uwzględnieniu przyjętych w ww. dokumencie celów strategicznych i operacyjnych oraz podejmowanych działań. Głównym zadaniem ewaluacji jest sprawdzenie w jakim stopniu w wyniku realizacji tych działań osiągnięto ich spodziewane rezultaty oraz w jakim stopniu przełożyły się one na realizację założonych celów.

Ewaluacja *Strategii* prowadzona będzie w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych zadań i projektów rozwojowych oraz inwestycji w nich zaplanowanych, a ich ocena będzie przeprowadzona z uwzględnieniem następujących, zasadniczych kryteriów:

- 1) skuteczności – dla określenia, czy osiągnięte zostały cele *Strategii*, założone na etapie programowania;
- 2) trwałości – dla uzyskania informacji, czy osiągnięte efekty realizacji *Strategii* prowadzące do jej pozytywnego oddziaływania będą mieć charakter trwały;
- 3) użyteczności – dla oceny zgodności celów *Strategii* z faktycznym rozwiązaniem problemów rozwojowych Gminy;
- 4) efektywności – dla oceny aspektów ekonomicznych realizacji *Strategii*;
- 5) trafności – dla zobrazowania, w jakim stopniu zdefiniowane w *Strategii* cele odpowiadają potrzebom zidentyfikowanym dla rozwoju Gminy.

3. Zasady aktualizacja Strategii

System monitoringu realizacji *Strategii* oraz procedura jej ewaluacji, która jest z nim powiązana, ma pozwolić w znacznym stopniu na uniknięcie dezaktualizacji przyjętych celów rozwojowych. Dezaktualizacja ta może wynikać ze zmieniających się warunków otoczenia Gminy oraz funkcjonowania podmiotów, realizujących poszczególne działania, zadania i projekty, a także m. in. zmian prawa. W trakcie realizacji *Strategii* możliwe będzie również uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które wpisywać się będą w wyznaczone cele strategiczne i działania priorytetowe, jest to dokument otwarty. Wszelkie inne zadania wpisujące się w strategię, zgodne z zawartymi celami nie wymagają aktualizacji dokumentu.

Celem monitoringu jest gromadzenie oraz analiza danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzaniu niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Monitoring pozwoli także na obserwacje rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzanie niezbędnych aktualizacji oraz korekt dokumentu

W przypadku zmiany zewnętrznych jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie aktualizacja Strategii ze względu na jej formułę otwartą. W trakcie obowiązywania dokumentu, co najmniej dwukrotnie, będą analizowane postępy w realizacji zapisów, celem podjęcia decyzji dotyczącej potrzeby uaktualniania jej założeń.

Wniosek o aktualizację Strategii może złożyć: Zespół ds. Strategii, Burmistrz Miasta i Gminy, inicjatywa co najmniej większość ustawowa członków Rady Gminy, natomiast Rada Gminy jako instytucja uchwałodawcza i kontrolna będzie mieć za zadanie analizowanie oraz zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację.

4. Źródła finansowania i ramy finansowe

Dla sfinansowania działań, wskazanych do realizacji w *Strategii*, potrzebne jest wykorzystanie następujących źródeł finansowania:

- 1) środków z budżetu Gminy Wleń, zapewniających całkowite sfinansowanie niektórych zadań jak również mogą stanowić wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE i innych źródeł;
- 2) środków krajowych, pozyskiwanych z budżetu państwa w ramach programów opracowywanych przez poszczególne Ministerstwa, w szczególności Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rodziny i Polityki Społecznej oraz Sportu i Turystyki;
- 3) środków z funduszy celowych, w tym z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Pracy, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz Banku Gospodarstwa Krajowego;
- 4) dodatkowych form wsparcia, dostępnych w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tzw. „tarczy antykryzysowych”;
- 5) środków pozyskanych z Unii Europejskiej i dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego+, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, Inicjatyw Wspólnotowych oraz środków na realizację Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej;
- 6) środków z funduszy norweskich oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- 7) kredytów bankowych, pożyczek i obligacji, przy czym uwzględniać trzeba koszty pozyskania ww. środków oraz warunków współpracy z poszczególnymi instytucjami finansowymi;
- 8) środków pochodzących z kapitału prywatnego i środków własnych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- 9) środków własnych inwestorów prywatnych.

Realizacja części zadań przewidzianych do realizacji w *Strategii* wymaga także współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem lwóweckim, województwem dolnośląskim oraz ich

jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację poszczególnych zadań.

Wspomniane wyżej, potencjalne źródła finansowania powinny być uwzględniane w ramach opracowywania co roku projektów budżetu Gminy w ramach doprecyzowania konkretnych możliwości wsparcia finansowego dla realizacji działań przewidzianych w *Strategii*, by można było jak najlepiej zrealizować założone w niej cele.

5. Etapy procesu prac na Strategią Rozwoju Gminy Wleń na lata 2024-2033

Pracę nad Strategią rozpoczęto w listopadzie 2023 roku, kiedy to Rada Miasta i Gminy Wleń przyjęła uchwałę nr 398/LX/23 z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Wleń na lata 2024-2033”, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Został powołany Zespół ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Wleń na lata 2024-2033. Do jego zadań należało opracowanie założeń do projektu Strategii, pomoc przy opracowaniu projektu Strategii oraz uczestnictwo w warsztatach strategicznych dotyczących opracowania misji, wizji, celów i działań strategicznych, które odbyły się w dniu roku. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem i pracownikami Urzędu oraz badaniami ankietowymi wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie przeprowadzono warsztaty z Zespołem Strategicznym, podczas których opracowano misję i wizję rozwoju Gminy, a także cele strategiczne, operacyjne oraz działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy i wypracowanie niestandardowych rozwiązań. Powyższe zagadnienia skonsultowano z Zespołem Strategicznym i przygotowano projekt Strategii. Strategia Rozwoju Gminy Wleń na lata 2024-2033 została przygotowana zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Następnie dokument poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu

uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1057 z późn. zm.).

**DIAGNOZA STANU
ROZWOJU SPOŁECZNEGO
I GOSPODARCZEGO
ORAZ ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY WLEŃ**

Wleń, listopad 2024 r.

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie	35
Położenie Gminy, podział administracyjny i jej powiązania z otoczeniem	36
CZĘŚĆ 1. SFERA SPOŁECZNA	38
3.1 Demografia	38
Liczba i struktura ludności	38
Przyrost naturalny	39
Migracje ludności	40
3.2 Podstawowe usługi i kapitał społeczny	41
Oświata i wychowanie przedszkolne	41
Poziom wykształcenia mieszkańców	42
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	43
Kultura	45
Sport	46
Bezpieczeństwo publiczne	47
Organizacje pozarządowe	47
1.3. Wnioski z analizy stanu sfery społecznej	48
CZĘŚĆ 2. SFERA GOSPODARCZA	50
2.1. Gospodarka lokalna	50
Podmioty gospodarki narodowej	50
Rynek pracy	50
Bezrobocie	51
Baza usługowo-produkcyjna	52
Baza noclegowa	52
Rolnictwo i leśnictwo	53
Powiązania gospodarcze z otoczeniem	54
2.2. Stan finansów samorządowych	54
Dochody	54
Wydatki	56
2.3. Wnioski z analizy stanu sfery gospodarczej	59
CZĘŚĆ 3. SFERA PRZESTRZENNA	60
3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego.	60
Geologia i zasoby surowcowe	60

Rzeźba terenu _____	60
Hydrografia _____	61
Gleby _____	61
Klimat _____	61
Lasy _____	62
Ochrona przyrody i krajobrazu _____	62
3.2 Zasoby środowiska kulturowego _____	64
Zarys historii Gminy _____	64
Układ urbanistyczny miasta _____	65
Układy ruralistyczne _____	65
Obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz w ewidencji zabytków _____	67
Stanowiska archeologiczne _____	70
3.3. Struktura użytkowania gruntów _____	70
3.4. Zagospodarowanie przestrzenne _____	72
Podstawowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego _____	72
Podstawowe ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego _____	74
Infrastruktura drogowa oraz szlaki piesze i rowerowe _____	74
Infrastruktura kolejowa _____	77
Gospodarka wodno-ściekowa _____	77
Ciepłownictwo i energetyka _____	78
Telekomunikacja _____	79
Gospodarka odpadami _____	79
Ochrona przeciwpowodziowa _____	81
3.5. Wnioski z analizy stanu sfery przestrzennej _____	82
CZĘŚĆ 4. ANALIZA SILNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ ZAGROŻEŃ I MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH GMINY (SWOT) _____	85
CZĘŚĆ 5. WYBRANE USTALENIA I REKOMENDACJE DLA ROZWOJU GMINY W DOKUMENTACH PLANOWANIA ROZWOJU DLA POZIOMU REGIONALNEGO I PONADLOKALNEGO _____	88
5.1. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego z 2018 r. _____	88
5.2. Rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym z 2024 r. ____	89
5.3. Wybrane ustalenia Strategii rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej z 2023 r. _____	90

5.4. Wybrane ustalenia Strategii rozwoju powiatu lwóweckiego z 2022 r. _____	91
<i>Spis rysunków</i> _____	92
<i>Spis wykresów</i> _____	92
<i>Spis tabel</i> _____	92
<i>LITERATURA</i> _____	94
<i>Podstawy prawne:</i> _____	95
<i>Aneks nr 1 do Diagnozy stanu Gminy Wleń</i> _____	96

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zostało wykonane w ramach prac nad projektem *Strategii rozwoju m. i gm. Wleń*, jako podstawa dla ujęcia w tym dokumencie wniosków z diagnozy stanu sfer społecznej, gospodarczej i przestrzennej, a także dla wykorzystania przy pracach nad planem ogólnym gminy. Jego przyjęty zakres jest znacznie rozszerzony w stosunku do ramowych wymogów, jakie dla takich opracowań wskazane są w przepisach *Ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w art. 10a ust. 1*. Jednostką autorską opracowania jest Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Izerskie i zostało ono sporządzone na zlecenie Gminy Wleń.

W zakres opracowania wchodzi jego 5 części, obejmujących syntetycznie ujęte informacje, dotyczące:

- 1) sfery społecznej, a w tym demografii, podstawowych usług i kapitału społecznego;
- 2) sfery gospodarczej, a w tym gospodarki lokalnej i stanu finansów samorządowych;
- 3) sfery przestrzennej, a w tym zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, struktury użytkowania gruntów oraz zagospodarowania i planowania przestrzennego;
- 4) analizy słabych i mocnych stron oraz zagrożeń i szans
- 5) wybranych ustaleń i rekomendacji dla rozwoju gminy w dokumentach planowania rozwoju regionalnego i ponadlokalnego

Opracowanie wykonane zostało przy wykorzystaniu dostępnych, podstawowych dokumentów i materiałów służących ukierunkowaniu rozwoju gminy, w tym m.in. ujętych w *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy*, a także informacji statystycznych z Banku Danych Lokalnych i informacji podanych w innych dokumentach i publikacjach. Załącznikiem do opracowania jest podsumowanie wyników badań ankietowych nt. jakości życia w gminie Wleń.

Położenie Gminy, podział administracyjny i jej powiązania z otoczeniem

Gmina miejsko-wiejska Wleń jest położona w zachodniej części województwa dolnośląskiego i we wschodniej części powiatu lwóweckiego. Zajmuje 12% jego powierzchni i jest czwartą pod względem wielkości zajmowanego obszaru wśród jednostek, jakie wchodzi w jego skład. Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski Gmina leży w Sudetach Zachodnich, w części na terenie Pogórza Izerskiego, w części Pogórza Kaczawskiego i Północnego Grzbietu Gór Kaczawskich, a jej główną osią ekologiczną jest rzeka Bóbr.

Rys. nr 1. Położenie Gminy Wleń w zachodniej części województwa dolnośląskiego
(wg Mapy Administracyjnej Woj. dolnośląskiego)

Gmina graniczy bezpośrednio z pięcioma gminami:

- 1) od północy z gminą miejsko-wiejską Lwówek Śląski;
- 2) od północnego wschodu z gminą wiejską Pielgrzymka;
- 3) od wschodu z gminą miejsko-wiejską Świerzawa;
- 4) od południowego wschodu z gminą wiejską Jezów Sudecki;
- 5) od zachodu z gminą miejsko-wiejską Lubomierz.

Tabela nr 1. Pozycja Gminy Wleń na tle innych gmin w powiecie lwóweckim

Jednostki administracyjne	Powierzchnia		Liczba mieszkańców		Gęstość zaludnienia w os/km ²
	w km ²	%	w k. 2022 r.	%	
Powiat Lwówecki	710	100	43157	100	61
M. i Gm. Gryfów Śląski	66,7 (5)	9,4	9185 (3)	21,28	138 (1)

**DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ ROZWOJU SPOŁECZNEGO
I GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY WLEŃ, XI.2024**

M. i Gm. Lwówek Śląski	239,9 (2)	33,8	16246 (1)	37,65	68 (2)
M. i Gm. Lubomierz	130,05 (1)	18,4	5619 (4)	13,02	43 (5)
M. i Gm. Mirsk	186,5 (3)	26,3	8182 (2)	18,96	44 (4)
M. i Gm. Wleń	86,1 (4)	12,1	3925 (5)	9,09	46 (3)

Źródło: opr. wł. na podst. danych GUS

Rys. nr 2. Charakterystyka ogólna terenów Gminy z lokalizacjami jej głównego ośrodka – miasta Wleń oraz 12 sołectw.

(wg <https://pl.wikipedia.org/wiki/>)

Gmina Wleń składa się z miasta Wleń, w którym zamieszkiwało w k. 2023 r. 1592 mieszkańców, 12 sołectw, a wśród nich takie, jak: Bełczyna, Bystrzyca, Kieczy, Łupki, Marczów, Modrzewie, Nieleśno, Pilchowice, Przeździeża, Radomice, Strzyżowiec i Tarczyn. Główną osią komunikacyjną Gminy jest droga powiatowa nr 2491 D, relacji Jelenia Góra – Strzyżowiec-Pilchowice-Nieleśno-Wleń-Łupki-Pławna. Siedziba władz Gminy zlokalizowana jest w mieście Wleń, położonym przy skrzyżowaniu ww. drogi z drogami powiatowymi, prowadzącymi stąd do Bełczyny (drogą nr 2507D), do Modrzewi (nr 2534D) oraz do Kieczy (nr 2520D). Nieopodal wsi Pławnej (niedaleko Marcza) przebiega ważna dla skomunikowania gminy z pobliskimi, większymi ośrodkami miejskimi droga wojewódzka nr 297 relacji Jelenia Góra – Bolesławiec. Droga ta prowadzi do autostrady A4 – jednego z głównych elementów korytarza komunikacyjnego południowej Polski, powiązanego z całym systemem autostrad zachodniej Europy. Odległość Wlenia od węzła Bolesławiec wynosi ok. 40 km.

CZĘŚĆ: 1. SFERA SPOŁECZNA

3.1 Demografia

Liczba i struktura ludności

Gminę zamieszkiwało w końcu 2023 r. 3882 mieszkańców, w tym we Wleniu – 1569, z czego w obszarze całej Gminy 48,69 % stanowili mężczyźni, a 51,31 % kobiety. Największymi pod względem liczby ludności miejscowościami na terenie Gminy są Pilchowice, Strzyżowiec, Marczów i Nieleśno, w których liczba mieszkańców wynosiła odpowiednio 554, 355, 331 i 296. Najmniejszy odsetek mieszkańców Gminy, bo wynoszący 0,3 % zamieszkiwało Tarczyn, tj. 12 osób. **Informacje o liczbie ludności przedstawiamy poniżej.**

Tabela nr 2. Liczba ludności i jej struktura w sołectwach Gminy Wleń

Lp	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Kobiety w %	Mężczyźni W %	Gęstość zaludnienia na tle Gminy w %
1.	Bełczyna	96	47,9	52,1	2,4
2.	Bystrzyca	240	50,8	49,2	6,1
3.	Klecza	81	44,4	55,6	2,1
4.	Łupki	154	51,9	48,1	3,9
5.	Marczów	331	49,2	50,8	8,4
6.	Modrzewie	81	50,6	49,4	2,1
7.	Nieleśno	296	37,5	62,5	7,5
8.	Pilchowice	554	51,3	48,7	14,1
9.	Przeździedza	69	47,8	52,2	1,8
10.	Radomice	92	56,5	43,5	2,3
11.	Strzyżowiec	355	47,6	52,4	9,0
12.	Tarczyn	12	50,0	50,0	0,3

Źródło: Polska w liczbach 2021 r.

Tabela nr.3. Struktura mieszkańców Gminy Wleń wg wieku i płci

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-7	107	109	216
8-18	186	209	395
19-65	1238	-	1238
19-60	-	1061	1061

>65	359	-	359
>60	-	613	613
Ogółem	1890	1992	3882

Źródło: Opr. własne na podst. danych z UMiG Wleń z 31.12.2023 r.

Największą grupę wśród mieszkańców Gminy w świetle powyższych danych stanowiły w końcu 2023 r. osoby w wieku produkcyjnym ze wskaźnikiem 59,2 %, a osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 25,0 % ludności. Odsetek dzieci w wieku szkolnym w stosunku do struktury ludności wynosił 10,2% natomiast dzieci do 7 roku życia stanowił 5,6% ludności.

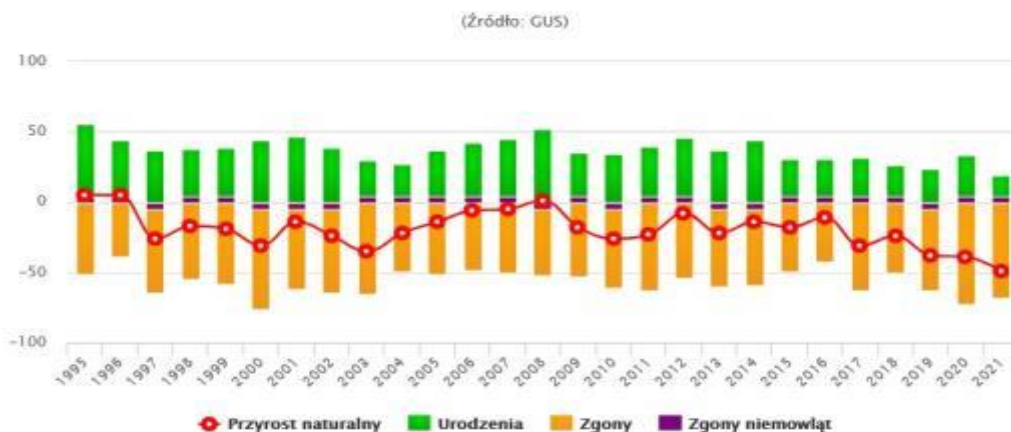
W ramach analizy liczba ludności Gminy w l. 2000-2022 stwierdzić można znaczny jej ubytek w kolejnych latach, osiągający poziom 16,4% (ze spadkiem z 4647 r. w 2004 r. do 3882 w końcu 2023 r.). Podobną tendencję obserwuje się w powiecie lwóweckim oraz w poszczególnych gminach, wchodzących w jego skład. Dynamika spadku liczby ludności od 2010 r. w większości tych gmin kształtowała się w przedziale 8,1-8,7%. (najmniejszy spadek odnotowano w gminie Lubomierz, równy 7,4%). Dynamika spadku liczby ludności wynosiła w Gminie 9,9 % i była największa spośród gmin w powiecie lwóweckim, co świadczy o najgłębiej zachodzących tu procesach depopulacji.

Przyrost naturalny

W l. 1995-2020 dodatni przyrost naturalny w Gminie Wleń miał miejsce tylko w l. 1995 (+5), 1996 (+5) oraz w 2008 r. (+1). W pozostałych latach odnotowano ujemny przyrost naturalny z najwyższym poziomem w latach 1997 r. (-26), 2000 r. (-31), 2003 r. (-35), 2010 r. (-26), 2017 r. (-31), 2019 r. (-38), 2020 r. (-39) oraz 2021 r. (-49).

Przyrost naturalny w 2022 r. nadal był ujemny i wynosił -8,38 na 1000 mieszkańców i był zdecydowanie wyższy od odpowiedniego wskaźnika dla województwa dolnośląskiego, równego - 4,62 oraz dla kraju, równego -3,79. Zmiany wskaźników w tej dziedzinie w Gminie ilustruje poniższy wykres.

**Wykres nr 1. Zmiany przyrostu naturalnego
w Gminie Wleń w l. 1995-2021**
Przyrost naturalny w latach 1995–2021 w gminie Wleń

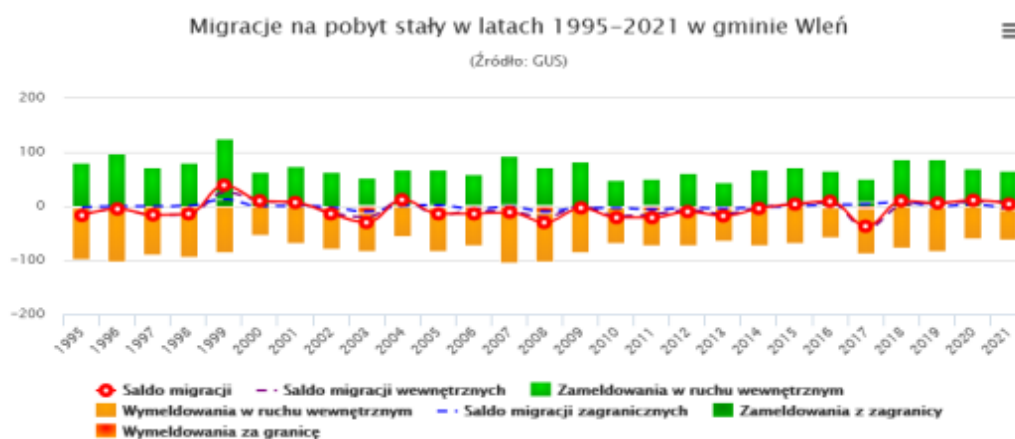

Źródło: Polska w liczbach 2021 r.

Migracje ludności

W 2022 r. zarejestrowano 60 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 55 wymeldowań, w związku z czym saldo migracji dla Gminy wyniosło +5. W tym samym roku w Gminie zameldowano 2 osoby z zagranicy oraz wymeldowano 4 osoby za granicę, co wpłynęło na osiągnięcie ujemnego salda migracji, które osiągnęło wartość -2.

Wykres nr 2. Migracje na pobyt stały w l. 1995-2021 w Gminie Wleń

Źródło: Polska w liczbach 2021 r.

Problemy starzenia się ludności

Przy najmniej licznej, przedprodukcyjnej grupie mieszkańców Gminy w k. 2023 r. i osiągnącej wskaźnik 59,2 % grupy produkcyjnej 25,0 % stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Grupa ta ma najwyższy udział w porównaniu z danymi dla powiatu, województwa i kraju. Odnotowano w Gminie także najniższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym, co wpływa na starzenie się jej społeczności i pogłębia niekorzystne zmiany demograficzne, czemu towarzyszy malejąca dzietność rodzin oraz wydłużający się średni okres życia.

Miarą ww. zmian jest tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego tj. stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Dla osób nieprodukcyjnych najczęściej przyjmuje się wiek 0-17 lat (przedprodukcyjny) oraz wiek 60 lat i więcej dla kobiet, natomiast dla mężczyzn wiek 65 lat i więcej (poprodukcyjny). Przyjmuje się zatem wartości wieku produkcyjnego od 18 lat do 59 dla kobiet i 64 dla mężczyzn. Sytuację w tym zakresie przedstawia się poniżej.

Tabela nr 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy na tle danych dla powiatu lwóweckiego, woj. dolnośląskiego i Polski

Wskaźnik Jednostki administracyjne	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Gmina Wleń	70,4	45,5	182,6
Powiat Iwówecki	71	43,1	154,1
Województwo Dolnośląskie	70,1	40,6	137,5
Polska	70,4	39	124,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS z 31.12.2020 r

Podane wyżej informacje wskazują na bardzo niekorzystne relacje pomiędzy grupą przedprodukcyjną i poprodukcyjną, czego skutkiem jest pogłębianie starzenia się społeczności Gminy. Problemy demograficzne pogłębia tu brak pracy, mieszkań, perspektyw na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także brak szkół średnich czy wyższych, co jest powodem migracji młodych osób do większych aglomeracji i co zwykle prowadzi do pozostawiania ich na stałe w miejscach kształcenia się i podejmowania tu pracy. Wszystkie te ww. zjawiska wpływają na ujemny czynnik dzietności, a tendencje do ujemnego przyrostu naturalnego będą się nadal utrzymywać.

3.2 Podstawowe usługi i kapitał społeczny

Oświata i wychowanie przedszkolne

Wg stanu na 31.12.2023 r. we Wleniu **funkcjonował** Zespół Szkół im. Św. Jadwigi Śląskiej, w skład której wchodzi szkoła podstawowa i przedszkole oraz oddział zamiejscowy Klub Malucha w Pilchowicach prowadzony przez Fundację Jagniątków scharakteryzowane w poniższym zestawieniu.

Tabela nr 5. Placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego w Gminie Wleń

Placówka		Liczba uczniów		Etaty, w tym:	
		szkolnych	przedszkol- nych	nauczyciele	administracja i obsługa
Zespół Szkół im. Św. Jadwigi Śląskiej we Wleniu	Szkoła podstawowa	205	-	34	18
	Przedszkole	-	70	8	
	Przedszkole - Oddział Pilchowice	-	25		
Klub Malucha w Pilchowicach			ilość		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń z 31.12.2023 r.

Liczba uczniów w Szkole Podstawowej wynosiła w k. 2023 r. 205, przy czym liczba dzieci w wieku 7-15 lat wg stanu na dzień 31.12.2023 wynosiła 320, co wskazuje na współczynnik skolaryzacji równy 64,06%. Ten niski współczynnik świadczy o tym, że duża liczba dzieci z terenu Gminy uczęszcza do szkół podstawowych w innych, sąsiednich gminach. Średnia liczba uczniów w tutejszej Szkole oddziale wynosi 16,38 natomiast średnia liczba uczniów przypadających na etat nauczycielski wynosi 6,87.

Szkoła stara się o zapewnienie odpowiednich warunków nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, korzystając z zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także organizując zajęcia rewalidacyjne i specjalistyczne. W Szkole zatrudnieni są m.in.: socjoterapeuci, pedagodzy specjaliści, logopedzi, specjaliści terapii pedagogicznej, nauczyciele specjaliści z zakresu gimnastyki korekcyjnej oraz pedagog szkolny.

W placówkach oświatowych, prowadzonych przez Gminę, organizowane są działania mające na celu wyrównanie szans edukacyjnych, w tym m.in. zajęcia dydaktyczno-wychowawcze oraz rozwijające z różnych przedmiotów, socjoterapeutyczne, z terapii logopedycznej, pedagogicznej oraz indywidualne konsultacje. Ponadto prowadzone są zajęcia rozwijające pasję i zainteresowania uczniów, takie jak: zajęcia sportowe, artystyczne oraz zajęcia rozwijające kreatywność. Uczniowie biorą udział w zawodach i konkursach na szczeblu powiatowym i wojewódzkim, uroczystościach szkolnych czy wycieczkach. W szkole realizowane są także projekty edukacyjne tematyczne m.in. takie, jak „Projekt Sprawny Dolnoślązaczek”, „Akademia Mocy”, „Umiem Pływać” i „Projekt Laboranta Przyszłości”.

W Przedszkolu we Wleniu funkcjonują trzy grupy przedszkolne oraz czwarta grupa w oddziale Klub Malucha w Pilchowicach. W ramach prowadzonych tu zajęć dzieci m.in. uczestniczą w warsztatach, spotkaniach z reprezentantami różnych zawodów oraz zajęciach edukacyjnych, związanych z odgrywaniem ról w różnych zawodach w formie zabawy.

Poziom wykształcenia mieszkańców

Najnowszymi danymi w omawianym zakresie nie dysponuje się w Gminie i dlatego podaje się tu dane z *Narodowego Spisu Powszechnego* z 2011 r., wg których ok. 10,5 % ludności Gminy posiadało tu wyższe wykształcenie, 2,7% – wykształcenie policealne, 11,9% – średnie ogólnokształcące i 16,8% – średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się tu blisko 30% mieszkańców, 29,5% – gimnazjalnym 5,6% i 21% – podstawowym ukończonym. Przed zakończeniem szkoły podstawowej zakończyło swą edukację 1,9 % mieszkańców. Wśród kobiet mieszkających w gminie Wleń największy odsetek miało wykształcenie podstawowe ukończone (23,1%) oraz zasadnicze zawodowe (22,5%). Mężczyźni najczęściej mieli wykształcenie zasadnicze zawodowe (37,1%) oraz podstawowe ukończone (18,9%).

Wykres nr 3. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Wleń

Źródło: Polska w liczbach 2011 r.

Powyższe dane z 2011 r. mają dla oceny stanu wykształcenia mieszkańców Gminy w odniesieniu do aktualnej, na pewno zmienionej sytuacji w tej dziedzinie, tylko orientacyjny charakter, niemniej jednak w ogólnym zarysie mogły się one tylko nieznacznie i korzystnie zmienić.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia, tj. Placówka Wielospecjalistycznego Szpitala – Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Zgorzelcu, Ośrodek Rehabilitacyjny i Opiekuńczy Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety z działem farmacji szpitalnej, oraz „Apteka Zabobrze”. W ww. placówce znajdują się poradnie lekarza rodzinnego, stomatologiczna, położnej pielęgniarki POZ oraz punkt szczepień, a ww. Ośrodek świadczy usługi zdrowotne w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej i ambulatoryjnej. Z kolei w Nieleśnie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, który dysponuje 75 miejscami dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Działalność w zakresie wsparcia społecznego prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wleniu, który udziela pomocy w szczególności w zakresie zasiłków okresowych, celowych, stałych, a także zasiłków w ramach schronienia, usług opiekuńczych, i dożywiania. W l. 2018-2022 odnotowano znaczny spadek ilości rodzin korzystających z zasiłków okresowych i celowych. Zasiłki stałe wypłacano w podobnym zakresie jak w r. 2020, wzrosła przy tym ilość osób korzystających z usług opiekuńczych, a w 2022 r. o blisko 50% zmalała ilość osób korzystających z dożywiania w stosunku do roku 2018.

Główne powody udzielania pomocy to bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, długotrwała lub ciężka choroba. W ramach tej pomocy udzielane są także inne świadczenia, które obejmują zasiłki rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, czy stypendia szkolne. Poniżej przedstawia się strukturę i formy świadczeń przekazywanych w MGOPS.

**Tabela 6. Struktura i formy świadczeń przekazywanych w MGOPS we Wleniu
w l. 2018- 2022.**

Rodzaje świadczeń pieniężnych		Ilość rodzin/ osób	Łączna kwota wydatkowana w zł	Ilość rodzin/ osób	Łączna kwota wydatkowana w zł	Ilość rodzin/ osób	Łączna kwota wydatkowana w zł
		2018		2020		2022	
1	Zasiłek okresowy	62 rodzin	79 500,00	58 rodzin	119.576,48	47 rodzin	95.694,35
2	Zasiłek celowy w tym celowy specjalny	65 rodzin	28 785 ,00	32 rodziny	7.538,00	17 rodzin	6.131,34
3	Zasiłek stały	52 rodzin	248 163,00	35 rodzin	203 982,40	36 rodzin	200.199,40
4	Schronienie	-	-	4 osoby	19 899,38	4 os.	29.680,00
5	Domy Pomocy Społecznej	6 osób	162 566,00	6 osób	220 702,45	6 os.	266.871,25
6	Usługi opiekuńcze	1 osoba	2 677,00	8 osób	27 785,67	7 os.	18.889,80
7	Pomoc w zakresie dożywiania	206 osób	53 534,00	80 dzieci	60 347,93	111 os.	58.490,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń

**Tabela nr 7. Powody korzystania z pomocy MGOP w Gminie Wleń
w l. 2018-2022**

Powody korzystania z pomocy	Rok 2018		Rok 2020		Rok 2022	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach

**DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ ROZWOJU SPOŁECZNEGO
I GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY WLEŃ, XI.2024**

Ubóstwo	11	23	13	26	11	13
Bezdomność	2	2	5	5	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	27	6	29	7	33
Bezrobocie	90	244	71	179	49	106
Niepełnosprawność	69	112	53	89	42	57
Długotrwała lub ciężka choroba	30	57	23	35	26	37
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	45	161	42	155	30	108
Alkoholizm	13	32	38	64	29	42
Narkomania	6	29	3	3	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	39	74	2	2	0	0
Zdarzenie losowe	3	9	1	3	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS we Wleniu

W 2022 r. ze wsparcia MGOPS skorzystało 107 rodzin i 210 osób łącznie, co oznacza, że w zostało objętych nim 5,34% społeczności lokalnej. Analizując ilość świadczeń w ostatnich latach można zauważyć, że stale zmniejsza się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, jednak nadal wiele rodzin potrzebuje pomocy w różnym zakresie. Ośrodek aktywnie uczestniczy także przy organizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci, w pracach Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zapewnia zaplecze organizacyjno-lokalowe dla Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ważną rolę w rozszerzeniu zakresu pomocy dla potrzebujących pełni także Klub Integracji Społecznej we Wleniu, który udziela bezpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej, charytatywnie działa stowarzyszenie. Centrum Integracji Społecznej, utworzone w 2023 r. w formie samorządowego zakładu budżetowego, którego przedmiotem jego działania jest reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizacja zatrudnienia socjalnego. W swoich założeniach CIS planuje przyjęcie 30 uczestników warsztatów remontowo-budowlanych, porządkowo-usługowych i opiekuńczo-usługowych.

Kultura

Głównym ośrodkiem kreowania wydarzeń i rozwoju kultury jest Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki we Wleniu, który organizuje wystawy prezentujące twórczość lokalnych artystów, koncerty, konferencje, konkursy, pokazy filmowe oraz spotkania autorskie. Odbywają się tu cykliczne wydarzenia, takie, jak „Memoriał Uliczny im. Michała Fludra we Wleniu” i „Noc

Muzeów. OKSiT jest także współorganizatorem innych wydarzeń, odbywających się na terenie gminy, a w tym „Imienin Jadwigi – Dni świętej Jadwigi Śląskiej”, „Kryształ nad Bobrem”, „Przeplatane Muzyką”, lokalnego Jarmarku Rękodzieła i Rzemiosła, organizowanego w ramach Tygła Tradycji we Wleniu i związanego ze „Świętem gołębiarki”.

Ośrodek współpracuje z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, redakcjami prasowymi, radiowymi i telewizyjnymi oraz przedsiębiorcami w ramach prowadzenia swej działalności kulturalnej, sportowej, turystycznej i innej na rzecz środowiska lokalnego i promocji Gminy. Organizacja tych różnych wydarzeń o wysokiej wartości kulturowej pozwoliła stworzyć atrakcyjną ofertę programową dla jej mieszkańców oraz turystów.

Działalności OKSiT towarzyszy funkcjonowanie Galerii im. Michała Fludra, w której organizowane są wystawy, odbywają się różnego typu zajęcia i m. in. spotkania zespołu wokalnego „Seniorki z Doliny Bobru”. W ramach „Pracowni Artystycznej Gołębnik” mają miejsce w Galerii stałe zajęcia plastyczne, teatralne, tańca nowoczesnego i edukacji muzycznej. Działalność tę wzbogaca „Kino za rogiem „Jutrzenka”, realizujące regularne seanse filmowe oraz projekcje dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Na terenie Gminy w 10 sołectwach znajdują się świetlice wiejskie (nie ma ich tylko w Łupkach i Modrzewiach), w których odbywają się zajęcia stałe i okazjonalne, zależne od specyfiki i potrzeb lokalnej społeczności, a także ich zasobów. Świetlice są ważnymi ośrodkami kulturalnymi i społecznymi, które oferują mieszkańcom różnorodne formy aktywności i integracji, a także są miejscem zebrań wiejskich.

Na terenie Gminy działa Biblioteka Główna z siedzibą w OKSiT i dwiema filiami w Bystrzycy i Pilchowicach. W dwóch świetlicach wiejskich funkcjonują także lokalne biblioteki, które oferują mieszkańcom dostęp do książek, czasopism i innych materiałów edukacyjnych oraz organizują wydarzenia promujące czytelnictwo m.in. spotkania autorskie, warsztaty, wspólne czytanie.

Sport

Aktywność sportowa jest jedną z najważniejszych form działalności klubów sportowych, szkół i samorządu gminnego na terenie Gminy. Baza sportowa, służąca tej działalności obejmuje obiekty znajdujące się przy Szkole Podstawowej: halę sportową, boisko trawiaste i wielofunkcyjne a także plac zabaw. W 8 wsiach, w Bystrzycy, Łupkach, Marczowie, Modrzewiach, Nieleśnie, Pilchowicach, Przeździecy i Strzyżowcu znajdują się siłownie zewnętrzne

Władze Gminy stwarzają warunki zachęcające i umożliwiające uprawianie sportu, aktywności fizycznej i rekreacji oraz pomagające w rozwoju pasji, zainteresowań i talentów u dzieci, młodzieży i dorosłych. Rozbudowywana i unowocześniana jest baza sportowa, finansowane są stowarzyszenia, organizacje sportowe oraz wspiera się organizowanie imprez sportowych. Obiekty sportowe oferują społeczności Gminy różne formy wypoczynku, rekreacji,

umożliwiają rozwój lokalnych organizacji sportowych i wpływają na zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańcom.

Bezpieczeństwo publiczne

Za utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców Gminy odpowiadają w znacznym stopniu służby, zlokalizowane na terenie miasta powiatowego Lwówek Śląski odpowiadają. Należą do nich Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowej Straży Pożarnej, Pogotowie Ratunkowe oraz Powiatowy Inspektorat Sanitarny. Dla rejonu miasta i gminy Wleń w Komendzie Powiatowej Policji w Lwówku Śląskim wyznaczono dzielnicowego, który odpowiada za zwiększenie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, i poprawę wizerunku Policji.

Na terenie Gminy działają 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym we Wleniu, Pilchowicach i Radomicach. Dwie pierwsze jednostki zaliczane są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki OSP, funkcjonujące w Gminie zajmują się wszechstronną działalnością ratowniczą, likwidacją pożarów, wypadkami drogowymi, usuwaniem skutków powodzi i wichur oraz prowadzeniem działań edukacyjno-szkoleniowych, rekreacyjnych i sportowych.

Organizacje pozarządowe

Władze Gminy wspierają działalność istniejących na jej terenie organizacji pozarządowych w ramach przyjmowanych co roku programów współpracy z nimi, które m. in. obejmuje sferę zadań publicznych, związanych z zadaniami własnymi Gminy. Ich celem programu jest m. in. budowanie partnerstwa pomiędzy administracją publiczną a ww. organizacjami oraz innymi podmiotami. Każdego roku ogłaszane są też otwarte konkursy na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Na terenie Gminy działa 19 organizacji pozarządowych, a w tym:

1. Czarni Strzyżowiec,
2. GLKS Pogoń Wleń,
3. Gminny Klub Seniora,
4. Koło Gospodyń Wiejskich Bełczyna,
5. Koło Gospodyń Wiejskich Bystrzyca,
6. Koło Gospodyń Wiejskich Radomice,
7. Młodzieżowa Rada Gminy,
8. Ochotnicza Straż Pożarna Pilchowice,
9. Ochotnicza Straż Pożarna Radomice,
10. Ochotnicza Straż Pożarna Wleń,
11. Rada Seniorów,
12. Stowarzyszenie „Dolina Sów”,
13. Stowarzyszenie Klub Żeglarski „Horyzont”,
14. Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Po prostu”,
15. Stowarzyszenie „Wleń To Tu”,
16. Stowarzyszenie sportowe „Motowatha”,

- 17. UKS Bobrzanie,
- 18. WKS Pilchowice,
- 19. ZHGP Karkonosze Sekcja Wleń.

Analiza powyższych danych pozwala na stwierdzenie, że istnieją znaczne możliwości zwiększenia aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy m. in. w formie założenia nowych Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, czy innych, lokalnych stowarzyszeń.

Gmina jest członkiem szeregu stowarzyszeń i związków, a w tym Euroregionu Nysa, Związku Gmin „Kwisa”, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Izerskie”, Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej. Ponadto Gmina ma podpisane umowy partnerskie z gminami Łobżenica z województwa wielkopolskiego i Nielisz z województwa lubelskiego oraz z miastami Hnusta na Słowacji i Jiřetín pod Bukovou Kraju Libereckého w Czechach.

1.3. Wnioski z analizy stanu sfery społecznej

Analiza przedstawionych w Części 1. Diagnozy informacji nt sytuacji demograficznej Gminy, istniejącej tu sieci podstawowych usług oraz wybranych aspektów jej kapitału społecznego, a także propozycji, zawartych w podsumowaniu wyników badań ankietowych nt jakości życia w Gminie w pozwala na sformułowania następujących, najważniejszych wniosków:

- 1) w związku z sukcesywnym zmniejszaniem się liczby stałych mieszkańców Gminy (jego skala osiągnęła na przestrzeni ostatniego dwudziestolecia poziom 16,4%, a liczba 4647 r. mieszkańców w 2004 r. spadła do 3882 w końcu 2023 r.) – potrzebne jest dostosowanie działań rozwojowych w Gminie do pogłębiania się tej tendencji w najbliższych latach, podobnie jak i w innych gminach powiatu lwóweckiego oraz całego regionu Sudetów;
- 2) jedną z najważniejszych przyczyn ww. procesu depopulacji jest ujemny przyrost naturalny, odnotowywany Gminie w kolejnych latach od 1997 do 2021 r. (przyrost ten był w zasadzie stale ujemny i w 2022 r. wynosił -8,38 na 1000 mieszkańców i był zdecydowanie wyższy od odpowiedniego wskaźnika dla województwa dolnośląskiego, równego -4,62 oraz dla kraju, równego -3,79) – czemu przeciwdziałać można poprzez rozbudowę systemu opieki dla matek z małymi dziećmi, poprawę w dostępie do pracy i do mieszkań dla młodych rodzin i inne działania pomocowe;
- 3) podobnie jak w skali regionu i całego kraju także i w Gminie postępują procesy starzenia się jej społeczności i wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym (co prawda największą grupę wśród mieszkańców Gminy stanowiły w końcu 2023 r. osoby w wieku produkcyjnym, obejmującą 59,2 % całej populacji, ale osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły już 25,0 % ogółu ludności Gminy) – i w tej sytuacji niezbędne są działania na rzecz aktywizacji zawodowej tej grupy mieszkańców, rozwoju systemu opieki, poprawy jego dostępności oraz wzbogacenie oferty dla samokształcenia i spędzania czasu wolnego;;

- 4) podstawowe usługi dla mieszkańców Gminy, w tym takie jak Urząd Gminy, Biblioteka, ośrodki kultury i sportu funkcjonują w wystarczającym zakresie; w odniesieniu jednak do placówek ochrony zdrowia, dostępu do podstawowej opieki medycznej, a także oświaty i wychowania przedszkolnego oraz oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – potrzebna jest poprawa działania związanych z tymi formami usług;
- 5) nie są w pełni wykorzystane możliwości zaktywizowania pro-obywatelskiej aktywności mieszkańców Gminy w ramach sieci działających tu organizacji pozarządowych i jej rozbudowy – m. in. przy założeniu np. nowych Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, czy innych, lokalnych stowarzyszeń oraz ich ukierunkowania m. in. na rozwijanie edukacji ekologicznej i wzrost świadomości mieszkańców.

CZĘŚĆ 2. SFERA GOSPODARCZA

2.1. Gospodarka lokalna

Podmioty gospodarki narodowej

Gmina ze względu na swoje położenie i walory ma charakter gminy rolniczo-turystycznej. Struktura użytkowania jej gruntów, zdecydowanie pokazując, że dominują w niej użytki rolne, które stanowią blisko 58% powierzchni ogólnej Gminy.

Wg danych GUS na koniec 2022 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było na terenie Gminy 397 podmiotów gospodarki narodowej, wśród których 300 stanowiły osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą. Na przestrzeni l. 2009-2021 najczęściej podmiotów zostało zarejestrowanych w 2010 r. (52) natomiast najmniej (22) w 2021 r., co zapewne miało związek z niestabilną sytuacją gospodarczą, wywołaną pandemią COVID. W tym samym okresie w 2011 r. najczęściej (56) podmiotów wykreślono z rejestru REGON, najmniej (13) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2012 r.

Według danych z rejestru REGON w 2021 r. wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Wleń podmiotów stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością było 14, a najczęściej było tu mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających od 1 do 9 pracowników, tj. 386.

Wśród branż, które występują na terenie Gminy 4,1% stanowią podmioty deklarujące działalność rolniczą, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (16), jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 30,6% podmiotów (121), a 65,3% podmiotów zakwalifikowano jako prowadzące pozostałą działalność (258). Na uwagę zasługuje rola przedsiębiorstw z sekcji L, czyli związanych z obsługą rynku nieruchomości oraz sekcji C, związanej z przetwórstwem przemysłowym, gdzie zarejestrowano powyżej 30 podmiotów. Wśród osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą w Gminie najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są budownictwo stanowiące ich 29,1% oraz handel hurtowy i detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych, który stanowi 17,4%.

W l. 2010-2022 nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych według klas wielkości w odniesieniu do 1000 mieszkańców. Jedynie w 2010 r. poziom przedsiębiorczości w Gminie Wleń był nieco wyższy w stosunku do powiatu lwóweckiego. W pozostałych analizowanych latach wskaźnik wskazywał tendencję wzrostową, lecz był niższy od średnich właściwych dla powiatu, całego województwa i kraju.

Rynek pracy

Analiza liczby osób pracujących według płci w Gminie w l. 1995-2021 wskazuje, że jej wielkość obniżała się w kolejnych latach. Największy spadek liczby pracujących przypadał na

1. 1999-2000. W kolejnych latach wartość tego wskaźnika utrzymywała się na podobnym poziomie, jaki został osiągnięty w 2000 r., z przewagą pracujących kobiet w każdym roku. W 2021 r. ogółem pracowało tu 305 osób, spośród których 70,8% stanowiły kobiety (216) a 29,2% mężczyźni (89).

Wg danych GUS z 2021 r. w Gminie na 1000 mieszkańców pracowało 77 osób. Dla porównania przytoczono poniżej analogiczne dane dla powiatu, województwa i Polski.

Tabela nr 8. Porównanie wskaźnika pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Wleń z innymi obszarami

Jednostki administracyjne	<i>Pracujący na 1000 mieszkańców</i>
Gmina Wleń	77
Powiat Lwówecki	134
Województwo Dolnośląskie	279
Polska	259

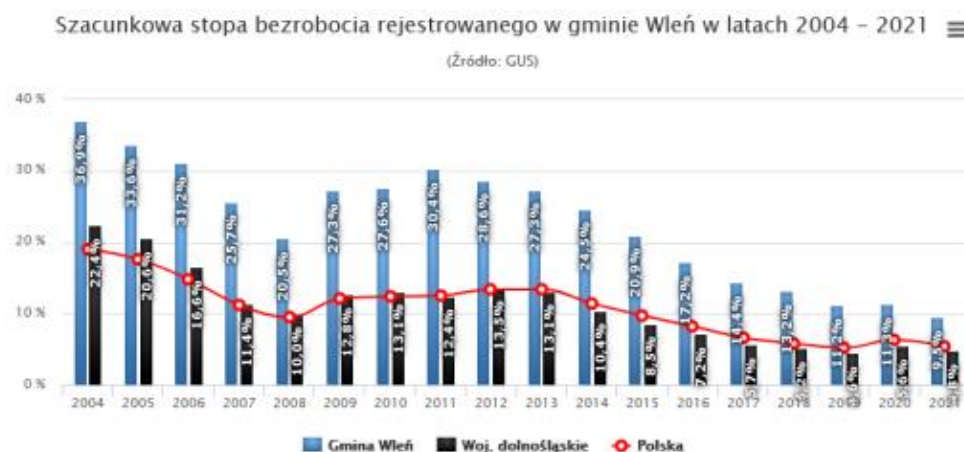
Źródło: Opr. własne na podstawie danych GUS z 31.12.2021.r.

Dane GUS z 2020 r. pozwalają na stwierdzenie, że ok. 33,4% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Wleń pracowało w sektorze rolniczym (obejmującym rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,2% w przemyśle i budownictwie, a 13,5% w sektorze usługowym (obejmującym handel, naprawę pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację), a tylko 2,1% pracowało w sektorze finansowym (obejmującym działalność finansową i ubezpieczeniową oraz obsługę rynku nieruchomości). W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie wynosiło 5 049,64 PLN, co odpowiadało 84.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Bezrobocie

Skala bezrobocia rejestrowanego przedstawiana jest najczęściej jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (czyli do zasobu siły roboczej danej populacji). Analiza poniższego wykresu pozwala na stwierdzenie, że najwyższe wartości stopy bezrobocia w Gminie występowały w 2004 r. (36,9%) oraz w 2011 r. (30,4%), analogicznie do ówczesnego poziomu bezrobocia w województwie i w kraju. Od 2011 r. stopa bezrobocia w Gminie spadła do poziomu w 2021 r. 9,5% (10,7% wśród kobiet i 8,5% wśród mężczyzn).

Wykres nr 4. Szacunkowe wielkości stopy bezrobocia w Gminie Wleń w l. 2004-2021

Źródło: Polska w liczbach, 2021

Baza usługowo-produkcyjna

W obszarze Gminy największe miejsca pracy utworzono w sklepie Dino, w Ośrodku Rehabilitacyjnym i Opiekuńczym Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety, Banku Spółdzielczym, w składzie opału i materiałów budowlanych, tartaku, a także niewielkie w aptece, sklepach spożywczych, zakładach fryzjerskich i kwiaciarniach. Istotne miejsca pracy zapewnia Dom Pomocy Społecznej w Nieleśnie.

Baza noclegowa

Na terenie Gminy funkcjonują liczne obiekty turystyczne oraz ośrodek rehabilitacyjny, które dysponują łącznie 631 miejscami noclegowymi (w tym 100 miejscami w Ośrodku Rehabilitacyjnym i Opiekuńczym Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety we Wleniu oraz 90 miejscami w 2 pensjonatach. Według danych z 31.12.2023 r. w Gminie funkcjonowało 25 obiektów agroturystycznych, które dysponowały 311 miejscami noclegowymi w 10 miejscowościach Gmin. Zestawienie ww. obiektów podaje się poniżej.

Tabela nr 9. Zestawienie obiektów noclegowych w Gminie Wleń

Lp.	Obiekty turystyczne, rehabilitacyjne	Miejscowości	Liczba miejsc noclegowych
	Pensjonaty i ośrodek rehabilitacyjny		190
1.	Pałac Książęcy we Wleniu	Wleń	70
2.	Pensjonat „U Organistów”	Wleń	20
3.	Ośrodek Rehabilitacyjny i Opiekuńczy Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety	Wleń	100
	Gospodarstwa agroturystyczne		311

1.	„Polna Zdrój”,	Wleń	34
2.	„Dolina Zdrowia u Skrzypków”	Klecza	12
3.	„Dwie Brzozy”	Klecza	20
4.	„Dom w Marczowie”	Marczów	6
5.	„W Dolinie Sów”	Modrzewie	9
6.	„Modrzewiowy Dom”	Modrzewie	14
7.	„Sudety Trial”	Modrzewie	4
8.	„U czarta”	Modrzewie	14
9.	Nielestno 34	Nielestno	10
10.	„Wozownia nad Bobrem”	Nielestno	10
11.	„Ziemia obiecana”	Nielestno	9
12.	„Domek całoroczny”	Pilchowice	4
13.	„Nad Bobrem”	Pilchowice	9
14.	„Przystań Pilchowice”	Pilchowice	21
15.	„Tartak”	Pilchowice	20
16.	„Agatowe Kamyki”	Przeździedza	11
17.	„Kuźnia nad Bobrem”	Przeździedza	10
18.	„Pod Miotłą”	Przeździedza	14
19.	„Domek U Gai”	Radomice	4
20.	„Osada Światła”	Radomice	13
21.	„Brzozowe Wzgórze”	Strzyżowiec	11
22.	„Wzaciszu gór sudeckich”	Strzyżowiec	6
23.	„Dom Nad Polami”	Tarczyn	10
24.	„Taras Tarczyn”	Tarczyn	14
25.	„Flowland Tarczyn”	Tarczyn	4
	Inne obiekty		138
1.	Camping Wleń Zarzecze	Wleń	130
2.	Wleń Rynek	Wleń	4
	Ogółem		635

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Wleń z 12.2023 r.

Rolnictwo i leśnictwo

Powierzchnia ogólna Gminy wynosi 8606 ha, a w tym użytki rolne zajmują 4870 ha, co stanowi 56,6% tej powierzchni, a lasy i zadrzewienia zajmują 3083 ha, co stanowi 35,8% ww. powierzchni. Przeważająca część gruntów to własność indywidualna rolników, co decyduje o formach prowadzenia upraw i hodowli, a średnia wielkość gospodarstwa wynosi tu 11,34ha.

Produkcja rolna obejmuje tu uprawy zbóż, rzepaku, ziemniaków i roślin strączkowych, zaś hodowla zwierząt ma charakter niszowy pomimo występujących tu znacznych powierzchni użytków zielonych.

Przeważająca część gruntów w Gminie stanowi własność indywidualną, funkcjonujące tu gospodarstwa są rozdrobnione, a ich produkcja na rynek nie zapewnia dochodowości na wystarczającym poziomie, dlatego też powoduje to dodatkowe zatrudnienie w zakładach pracy na miejscu lub w gminach ościennych. Gospodarstwa te są słabo wyposażone w środki produkcji, nastawione na wielokierunkowy typ zagospodarowania. Zanika tu tradycyjna gospodarka rolna, użytkująca pola uprawne, łąki, pastwiska, tworzące specyficzny, mozaikowaty krajobraz terenów Gminy.

Lasy na terenie Gminy występują głównie w jej południowej i zachodniej części i są zarządzane przez Nadleśnictwo we Lwówku Śląskim. Poziom lesistości osiąga tu 33,9% i jest wyższy niż średnia wartość dla kraju (29,4%) oraz zbliżony do przeciętnego dla gmin powiatu lwóweckiego (33,6%). Ze względu na położenie tych lasów na terenach wzgórz i często na niewielkich powierzchniach prowadzenie w ich obrębie gospodarki leśnej jest utrudnione, a zwłaszcza pozyskiwanie drewna. Ich użytkowanie dla potrzeb turystyki i wypoczynku nie ma jeszcze tu charakteru wiodącego.

Powiązania gospodarcze z otoczeniem

Wleń jako główny ośrodek osadniczy Gminy i jednocześnie siedziba jej władz i szeregu usług jest dość dobrze powiązany z pobliskimi, większymi miastami i niedalekimi ośrodkami turystyczno-wypoczynkowymi w subregionie karkonoskim, co umożliwia znalezienie tam brakujących w Gminie miejsc pracy.

Przez miasteczko przebiegają dwa szlaki turystyczne, zielony – Szlak Zamków Piastowskich oraz żółty Szlak Wygasłych Wulkanów, które umożliwiają uczestnikom wędrówek po tych szlakach zapoznanie się z bogatą przeszłością Gminy i jej najważniejszymi zabytkami. Zakłada się, że w ramach rozwoju głównych gałęzi gospodarki Gminy wykorzystany będzie jej potencjał i naturalne predyspozycje dla rozwoju zwłaszcza tzw. „małej przedsiębiorczości” oraz turystyki i rekreacji, towarzyszącej bazy noclegowej, rozszerzenia oferty lokalnych produktów.

2.2. Stan finansów samorządowych

Dochody

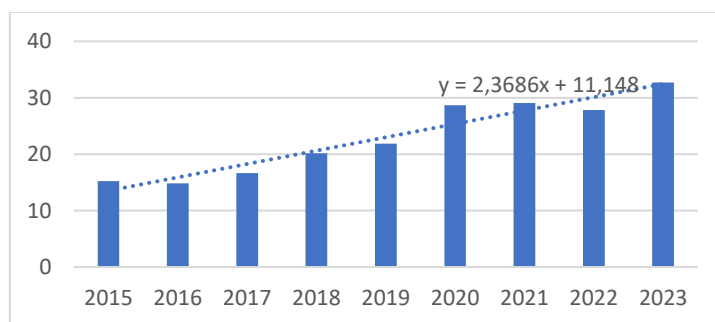
W Gminie odnotowywany jest systematycznie wzrost jej dochodów Gminy, który wpływa na zwiększenie jej zasobów finansowych i umożliwia zachowanie niezależności finansowej. Taka sytuacja wpływa na szerokie spectrum możliwości w zakresie formułowania i realizacji strategicznych celów rozwojowych Gminy. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące wzrostu dochodów na 1 mieszkańca w ostatnich 8 latach, który w tym okresie wzrósł dwukrotnie, osiągając w 2023 r. wartość 8252,09 zł.

Tabela nr 10. Dochody budżetu Gminy Wleń w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Rok budżetowy	Dochody ogółem	Dochody na 1 mieszkańca	Ilość mieszkańców na koniec roku
2015	15 216 403,53	3 468,52	4 373
2016	14 822 016,45	3 397,21	4 372
2017	16 665 004,62	3 849,62	4 308
2018	20 149 684,25	4 674,02	4 259
2019	21 842 887,31	5 169,91	4 247
2020	28 664 979,60	7 098,81	4 015
2021	29 086 530,55	7 275,27	3 964
2022	27 792 613,99	7 059,34	3 925
2023	32 678 275,62	8 252,09	3 960

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres nr 5. Dochody budżetu gminy Wleń w latach 2015-2023 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

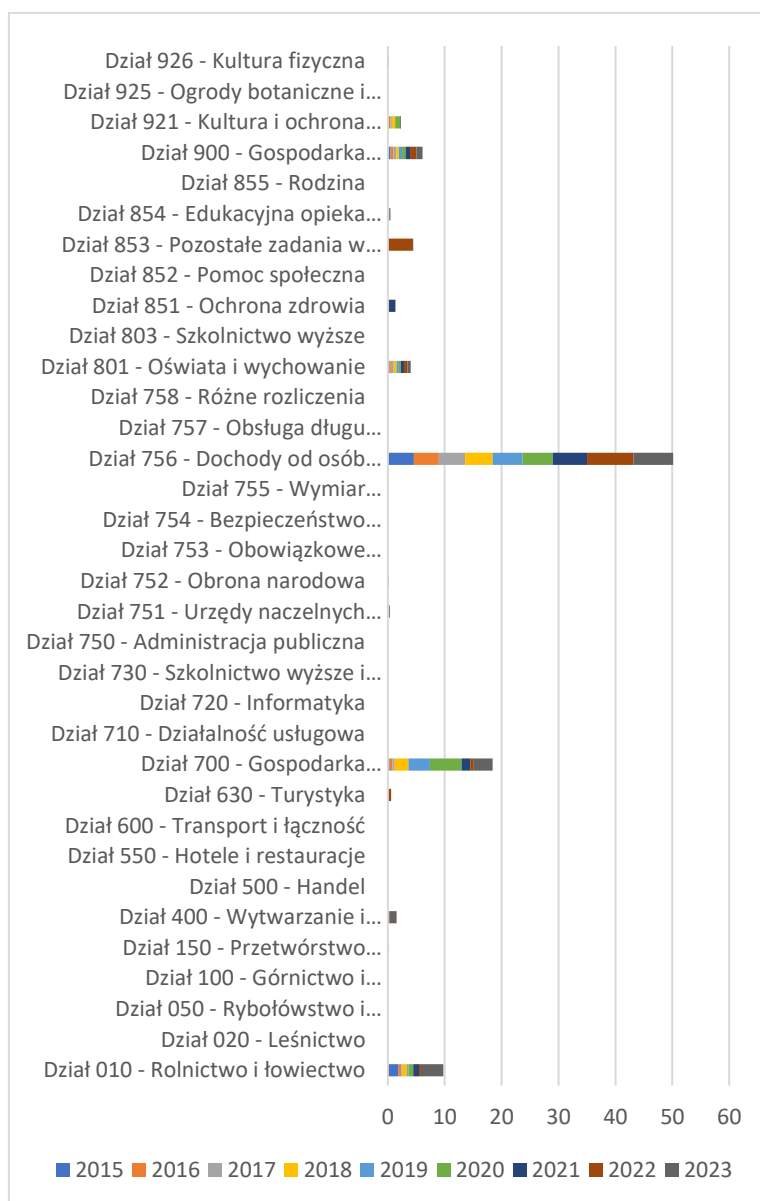
Przy analizie dochodów budżetu Gminy można zaobserwować rosnący trend wskazujący na wartość współczynnika kierunkowego, który wynosi 2,3686. Każdego roku wartość dochodów wzrastała tu średnio o ok. 2,3 mln zł.

Na przestrzeni l. 2015-2023 najwyższe wartości dochodów do budżetu Gminy można zaobserwować w następujących kategoriach:

- 1) w dochodach od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek;
- 2) z gospodarki mieszkaniowej;
- 3) z rolnictwa i łowiectwa;
- 4) z gospodarki komunalnej i ochrony środowiska;
- 5) z realizacji zadań w zakresie polityki społecznej;
- 6) z oświaty i wychowania.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów w ww. okresie.

**Wykres nr 6. Struktura skumulowanych dochodów Gminy Wleń
w l. 2015-2023 (w mln zł)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wydatki

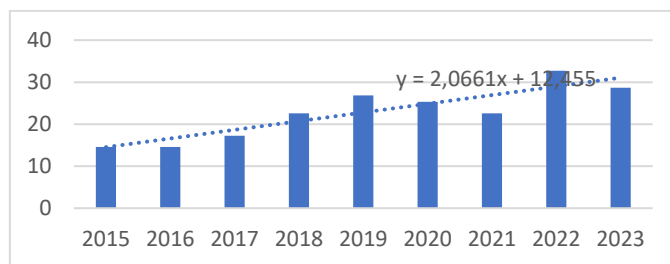
W ramach analizy wydatków ogólnych Gminy od 2015 do 2023 r. można zauważyć, że na przestrzeni tych lat wydatki systematycznie wzrastały, ale w 2023 r. nastąpił ich spadek. Wartość wydatków na 1 mieszkańca także systematycznie wzrastała do 2022 r. i wynosiła wtedy 8315,04 zł, natomiast w 2023 r. nastąpiło ich obniżenie do kwoty 7230,83zł.

Tabela nr 11. Wydatki budżetu Gminy Wleń na 1 mieszkańca

Rok budżetowy	Wydatki ogółem	Wydatki na jednego mieszkańca	Ilość mieszkańców na koniec roku
2015	14 608 485,66	3 329,95	4 373
2016	14 574 700,30	3 340,52	4 372
2017	17 270 957,99	3 989,60	4 308
2018	22 548 469,40	5 230,45	4 259
2019	26 807 218,31	6 344,90	4 247
2020	25 314 168,85	6 268,99	4 015
2021	22 577 977,15	5 647,32	3 964
2022	32 736 310,81	8 315,04	3 925
2023	28 634 070,59	7 230,83	3 960

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

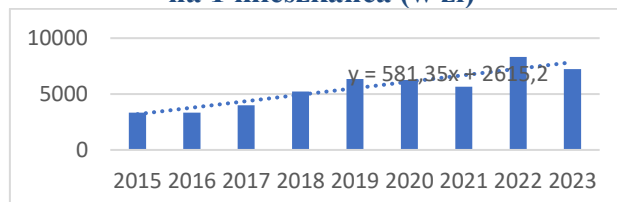
Wykres nr 7. Wydatki budżetu Gminy Wleń w latach 2015-2023 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dla wydatków budżetu Gminy można zaobserwować trend rosnący o wartości współczynnika kierunkowego wynoszącego 2,0661. Każdego roku wartość wydatków Gminy wzrasta średnio o 2,0661 mln zł.

Wykres nr 8. Wydatki budżetowe Gminy Wleń w l. 2015-2023 na 1 mieszkańca (w zł)

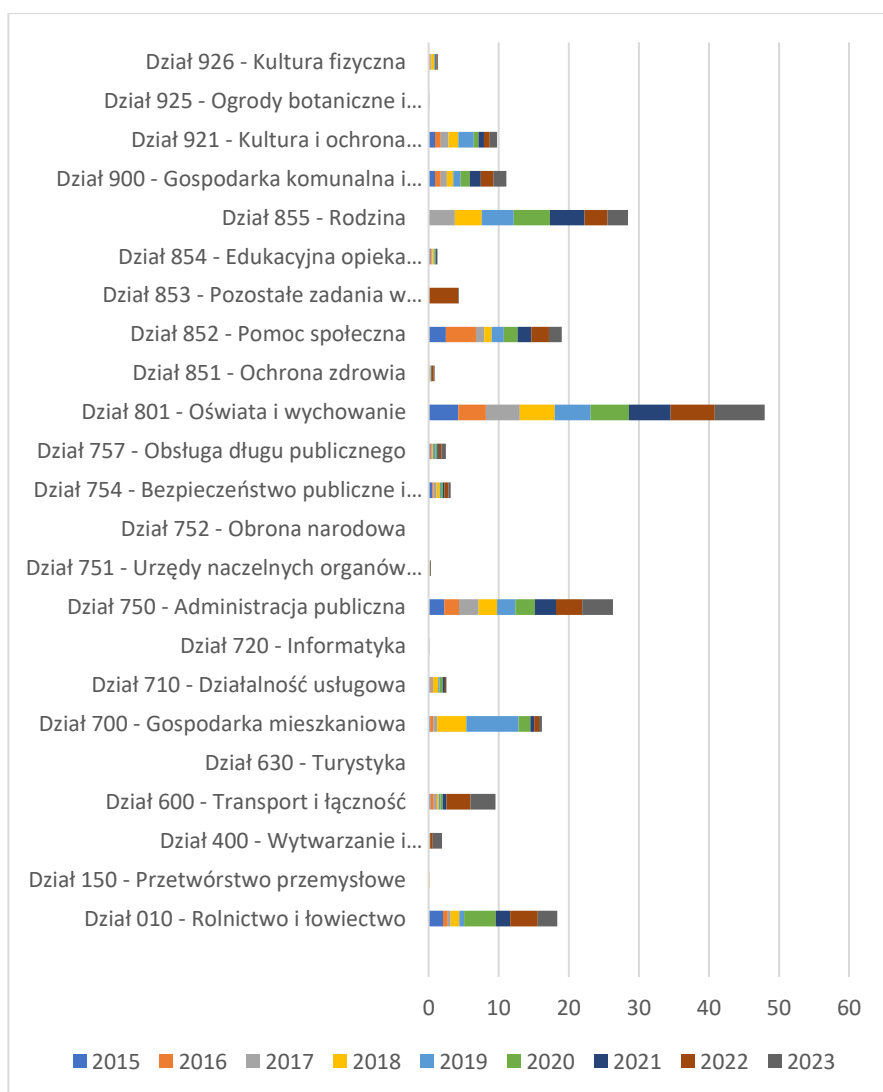
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Przy analizie wydatków budżetowych na 1 mieszkańca można zauważyć trend rosnący o wartości współczynnika kierunkowego, który wyniósł 581,35. Oznacza to, że z każdym kolejnym rokiem wartość wydatków przypadających na jednego mieszkańca wzrastała średnio o 581,35 zł.

Analiza zestawienia wydatków w l. 2015-2023 wskazuje, że najwyższe ich wartości przeznaczono na następujące kategorie:

- 1) oświatę i wychowanie;
- 2) wspieranie rodzin;
- 3) administrację publiczną;
- 4) gospodarkę mieszkaniową;
- 5) transport i łączność;
- 6) rolnictwo i łowiectwo;
- 7) kulturę i ochronę dziedzictwa;
- 8) gospodarkę komunalną i ochronę środowiska;
- 9) pomoc społeczną.

Wykres nr 9. Skumulowane wydatki Gminy Wleń w l. 2015-2023 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

2.3.Wnioski z analizy stanu sfery gospodarczej

Analiza przedstawionych w Części 2 Diagnozy informacji nt. funkcjonowania gospodarki lokalnej w Gminie i stanu finansów samorządowych, a także propozycji, zawartych w podsumowaniu wyników badań ankietowych nt. jakości życia w Gminie, pozwala na sformułowania następujących, najważniejszych wniosków:

- 1) w związku z wyraźną dominacją mikroprzedsiębiorstw w funkcjonowaniu gospodarki Gminy niezbędne jest wspieranie ich działalności i rozwoju, m. in. poprzez dofinansowanie w fazie startu oraz wspieranie rozwoju podmiotów, stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością i inne formy organizacyjne;
- 2) w związku z systematycznym obniżaniem się stopy bezrobocia, wynoszącym w końcu 2021 r. ok. 9,5% niezbędne są działania na rzecz dalszego jej obniżenia poprzez utrzymanie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorze usług oraz w możliwych do uruchomienia nowych zakładach produkcyjno-usługowych;
- 3) dla istniejącej bazy noclegowej w Gminie, w której dysponuje się już ok. 400 miejscami (124 we Wleniu i 277 w gospodarstwach agroturystycznych w 9 miejscowościach) istnieją znaczne możliwości jej rozbudowy i zrealizowania nowych obiektów dla pełniejszego wykorzystania wyróżniających się walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy i ich skutecznego promowania, a zwłaszcza terenów Parku Krajobrazowego Doliny Bobru; towarzyszyć tym działaniom powinno wykreowanie na terenie Gminy nowych, wyspecjalizowanych, atrakcyjnych, form turystyki i wypoczynku, ukierunkowanych zwłaszcza na potrzeby młodzieży i rodzin z dziećmi oraz seniorów;
- 4) dla potrzeb rozwoju ww., zróżnicowanych form turystyki i wypoczynku niezbędna jest sukcesywna poprawa stanu technicznego przebiegających przez Gminę szlaków pieszych i ścieżek rowerowych, rozbudowa ich sieci oraz wyposażenie w odpowiednio zagospodarowane miejsca wypoczynku;
- 5) w związku z potrzebą restrukturyzacji dotychczasowych form gospodarki rolnej w gminie rolnictwa należy wspierać rozwój gospodarstw produkujących zdrową żywność w ramach wyspecjalizowanych upraw oraz hodowli bydła;
- 6) pomimo systematycznego wzrostu dochodów gminy, który wpływa na zwiększenie jej zasobów finansowych i zachowanie niezależności finansowej (w l. 2015-2023 dochody na 1 mieszkańca wzrosły dwukrotnie, osiągając w 2023 r. wartość 8252,09 zł) – dochody te nie są wystarczające w stosunku do zaspokojenia potrzeb mieszkańców i nieodzowne jest wyszukanie dodatkowych form zewnętrznego wsparcia dla realizacji planów rozwojowych Gminy.

CZĘŚĆ 3: SFERA PRZESTRZENNA

3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego.

Geologia i zasoby surowcowe

Urozmaiconą strukturę geologiczną terenów Gminy budują następujące jednostki geologiczne: blok karkonosko-izerski (obejmujący tereny Pogórza Izerskiego), tzw. metamorfik kaczawski (obejmujący Pogórze i Góry Kaczawskie) oraz w części niecka północno-sudecka (obejmująca okolice Bełczyny, Bystrzycy i Marczowa, czyli tzw. Rów Wlenia). W obrębie pierwszej z ww. jednostek występują prekambryjskie skały z różnymi odmianami gnejsów i granitognejsów, drugiej – zieleńce, łupki zieleńcowe i diabazy oraz m. in. łupki serycytowe i łupki łyszczykowe, trzeciej – skały osadowe i lokalnie skały wylewne, głównie bazalty. Osady czwartorzędowe reprezentowane są na terenie Gminy przez utwory polodowcowe i fluwioglacjalne, tworzące cienkie pokrywy na łagodnych płaskowyżach, do których należą piaski i żwiry (do niedawna eksploatowane w okolicy Strzyżowca). W dolinach rzek zalegają holocenijskie pokrywy madowe.

Na terenie Gminy udokumentowane są następujące złoża, obecnie nie eksploatowane:

- 1) bazaltu „Pilchowice” w Pilchowicach;
- 2) melafiru „Przeździedza” w Przeździedzy;
- 3) wapienia „Pilchowice” w Radomicach.

Na terenach gminy występuje także znaczna ilość dawnych wyrobisk poeksploatacyjnych (ok. 50), w których m. in. wydobywano bazalt, kruszywa, łupek łyszczykowy, melafir, piaskowiec i wapień.

Rzeźba terenu

Gmina położona jest na styku zróżnicowanych pod względem geologicznym i geomorfologicznym 3 mezoregionów Sudetów Zachodnich: Pogórza Izerskiego, Pogórza Kaczawskiego i Gór Kaczawskich, które dzieli rzeka Bóbr. W ramach pierwszego z nich wydzielono takie mikroregiony, jak: Wzniesienia Gradowskie, Wzgórza Radomiczkie i Wzniesienia Radoniowskie, w ramach drugiego – Dolinę Bobru, Rów Wlenia i Wysoczyznę Ostrzycy, a trzeciego – fragment Pasma Małego Gór Kaczawskich.

Rzeźba terenów ww. mikroregionów jest bardzo zróżnicowana, cechuje ją występowanie rozbudowanego układu rozczłonkowanych wzgórz, z znacznym udziałem stoków o nachyleniu powyżej 30% i z występowaniem skałek. Wzgórza te otaczają gęstą sieć dolin rzecznych, powiązanych z doliną Bobru, głównej rzeki przepływającej z południa na północ przez tereny Gminy, z dwoma przełomowymi odcinkami w rejonie Pilchowic i Wlenia. W dolinie tej wyróżniają się dwa poziomy terasowe: zalewowy, wzniesiony średnio 2-3 m oraz nadzalewowy, wzniesiony 6-8 m nad średni poziom wód Bobru. Tereny Gminy charakteryzują się dość dużą deniwelacją i położone są w przedziale wysokości od 219 do 467 m n.p.m.

Hydrografia

Podstawowy układ hydrograficzny Gminy tworzą rzeka Bóbr i jej dopływy, wśród których największymi są: lewobrzeżne Kamienica, Jamna i Maciejowicki Potok oraz prawobrzeżna Lipka (Chrośnicki Potok). Ważnym elementem tego układu jest przeciwpowodziowy Zbiornik Pilchowicki o pojemności 50 mln m³.

Ze względu na ukształtowanie dużej zlewni Bobru i charakterystykę opadów, jakie ona zbiera zwłaszcza w okresie letnim rzeka ta stwarzała częste zagrożenia powodziowe. Jedną z najbardziej niszczycielskich okazała się powódź z 1897 r. i wkrótce potem podjęto decyzję o zbudowaniu w dolinie Bobru rozległego systemu przeciwpowodziowego, którego głównym elementem jest wspomniany Zbiornik, z zaporą i elektrownią wybudowanymi w l. 1904-1912. Dotkliwe dla przede wszystkim Wlenia były powodzie z lat 1997 i 2010 i ostatnia z września 2024 r.

Obszar Gminy charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem struktur wód podziemnych, jakie zalegają w jej obrębie. W rejonie Wlenia utworami wodonośnymi są piaskowce kwarcowe z poziomem wodonośnym na głębokości poniżej 160 m oraz wydajnością ok. 50 m³/h w otworach badawczych. Z kolei występujący w rejonie Łupek kompleks wodonośny posiada zasoby o wydajności 60 m³/h i funkcjonuje tu stanowisko badawcze sieci krajowej monitoringu wód podziemnych

Gleby

W większości gleby w obrębie Gminy Wleń należą do grupy tzw. gleb autogenicznych, wśród których wyróżnić można:

- 1) gleby brunatno ziemne, występujące przeważnie na obszarach pogórzy, przede wszystkim pod lasami liściastymi i mieszanymi oraz na terenach rolnych; m. in. są to gleby brunatne właściwe i gleby brunatne kwaśne, które powstają na ciepłych stokach południowych, na podłożu gnejsowym i granitowym.
- 2) gleby semihydrogeniczne (gruntowo-glejowe), które występują rzadko, a w tym na obszarach, gdzie znajdują się zastoiska wody gruntowej lub jej wysięki na stokach;
- 3) gleby napływowe, powstałe na skutek oddziaływania wód rzek niosących i wymywających osady i występujące w dolinach większych rzek i potoków, tworząc mady.

Klimat

Gmina położona jest w strefie sudeckiego regionu klimatycznego, charakteryzującego się spadkiem temperatury powietrza wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza, stosunkowo wysokimi opadami atmosferycznymi oraz wyraźnym zróżnicowaniem klimatu w obrębie lokalnych dolin, zboczy i grzbietów. Charakterystyczne są dla niego cechy klimatu górskiego, modyfikowanego przez intensywne napływy wilgotnych mas powietrza pochodzenia oceanicznego.

Średnie roczne temperatury są tu wyższe niż w podobnych, górskich okolicach, i wahają się w przedziale od 6,6 do 7,7°C. Takie warunki pozwalają na stwierdzenie, że na terenie Gminy panuje klimat umiarkowanie ciepły. Średnia roczna suma opadów wynosi tu z kolei blisko 750 mm, przy czym dominują one w okresie letnim, na który przypada 35-40% rocznej sumy opadów.

Lasy

Lasy położone na terenie Gminy, zajmujące 3044 ha, tj. 35,3% jej powierzchni, należą do VII Sudeckiej Krainie Przyrodniczo-Leśnej, I Dzielnicy Sudetów Zachodnich oraz w V Śląskiej Krainy Przyrodniczo-Leśnej i Dzielnicy Przedgórze Sudeckie. Zarządza nimi Nadleśnictwo Lwówek Śląski i w znacznej części zalicza się je do lasów ochronnych (wodochronnych, glebochronnych oraz strefy zieleni wysokiej i masowego wypoczynku).

Głównym gatunkiem lasotwórczym w lasach Gminy jest świerk, zajmujący ok. 44% powierzchni leśnej. Dominujące w nich drzewostany świerkowe uległy w latach 80. i na początku lat 90. ub. stulecia intensywnym emisjom pyłów i gazów przemysłowych, co spowodowało ich duże osłabienie, nadmierne wydzielanie się posuszu i usychanie drzew. Od szeregu następnych lat obserwuje się, że te procesy chorobowe ustępują i poprawia się stan sanitarny lasów.

Drugim z kolei gatunkiem lasotwórczym jest dąb, zajmujący ok. 19,0% powierzchni leśnej, a drugim brzoza, zajmująca ok. 15,0% powierzchni leśnej. Towarzyszą im sosna, rosnąca na ok. 10% ww. powierzchni i buk – na ok. 7% tej powierzchni leśnej. Drzewostany mieszane z udziałem buka charakteryzują się znacznie większą odpornością i sukcesywnie zwiększa się udział tego gatunku w drzewostanach. W tutejszych lasach występuje też dość licznie jawor, a pozostałe gatunki takie jak: modrzew, jesion, olsza szara i czarna, lipa, jodła – zajmują niewielkie powierzchnie.

Ochrona przyrody i krajobrazu

Wyróżniające się walory przyrodnicze i krajobrazowe Gminy z wybitną dominantą przestrzenną jaką jest dolina Bobru, znaczna koncentracja cennych obiektów przyrody nieożywionej i ożywionej oraz występowanie wielu chronionych gatunków flory i fauny stało u podstaw utworzenia w 1989 r. tu i na terenie sąsiednich gmin Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Rozciąga się on od Wzgórza Krzywoustego w Jeleniej Górze po Lwówek Śląski i zajmuje blisko 60% powierzchni Gminy (całkowita powierzchnia Parku wynosi 10 943 ha, a jego otulina 12 552 ha).

Zasady ochrony przyrody i krajobrazu na jego terenie określa *plan ochrony Parku*, zatwierdzony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w 2024 r., w którym m. in. wskazano obok celów, związanych z ochroną jego przyrodniczych komponentów także cel, związany z ochroną krajobrazu i jego walorów kulturowych. Określono jako *zachowanie cech charakterystycznych krajobrazu, w szczególności typowej dla Parku mozaikowości krajobrazu, krajobrazów leśnych, otwartych krajobrazów rolniczych i wodnych, z tradycyjnymi*

formami ich użytkowania oraz harmonijnych krajobrazów zabudowanych wiejskich i miejskich, w tym na ich ochronę przed nadmierną zabudową, degradacją wartości kulturowo-historycznych i wznoszeniem obiektów dysharmonijnych. Dodać tu trzeba, że eliminowanie ewentualnych kolizji czy problemów w tym zakresie powinno uwzględniać nadrzędność ustaleń, ujętych w obowiązującym planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego Gminy.

Z tak sformułowanym celem wiąże się wskazanie poniższych rekomendacji, które m. in. obejmują:

- 1) określanie zasad ochrony zabytków w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności w planach ogólnych, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach administracyjnych, związanych z przeznaczaniem terenu;*
- 2) prowadzenie edukacji i promocji walorów historyczno-kulturowych;*
- 3) zachowanie elementów kultury ludowej i dziedzictwa niematerialnego;*
- 4) zachowanie cech kompozycyjnych i widokowych terenów i obiektów zabytkowych;*
- 5) objęcie wszystkich wsi programami rewitalizacji;*
- 6) opracowanie dokumentacji i przeprowadzenie procedury ustanowienia parków kulturowych dla Wleńskiego Gródka oraz zapory w Pilchowicach z towarzyszącym jej zespołem budynków.*

Na znacznym, bo sięgającym ok. 80%. powierzchni Gminy został utworzony w 2008 r. w ramach sieci Obszarów Natura 2000 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja nad Bobrem” (PLH020054). Rozciąga się on na obszarze 15 373 ha. na styku powiatów: lwóweckiego, złotoryjskiego i karkonoskiego, a na jego terenie występuje 13 rodzajów chronionych siedlisk, a w tym m.in. priorytetowe siedliska grądu zboczowego, wilgotne murawy bliźniaczkowe i kserotermiczne. W obrębie ww. Obszaru prowadzone są zadania ochronne na podstawie Zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z 23.09.2014 i 2.06.2016 r.

Jedynym na terenie Gminy rezerwatem przyrody jest „Góra Zamkowa”, utworzony w 1994 r. na powierzchni 21 ha dla ochrony zespołu grądów zboczowych, szeregu cennych gatunków roślin chronionych, wychodni ław puklistych jako interesującego obiektu geologicznego oraz cennych obiektów kultury materialnej. Ustanowiono tu także 5 pomników przyrody ożywionej, wśród których znajdują się cis pospolity w Bystrzycy, leszczyna pospolita w Kleczy, dąb szypułkowy i sosna pospolita w Łupkach oraz lipa drobnolistna we Wleniu. Prowadzone w obrębie rezerwatu zadania ochronne realizowane są na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z 12.05.2016 r.

3.2 Zasoby środowiska kulturowego

Zarys historii Gminy

Obecne tereny Gminy były zamieszkiwane już w okresie wczesnego średniowiecza, tj. w wiekach od V do IX w. prawdopodobnie przez plemię Bobrzan, zamieszkujące tereny nad środkowym Bobrem. Osadnictwo w zwartej formie pojawiło się tu m. in. na Górze Zamkowej w dzisiejszych Łupkach, gdzie już w X w. istniał gród obronny, a w 1108 r. Bolesław III Krzywousty ustanowił tu kasztelanię. Pod koniec XII w., za panowania Bolesława I Wysokiego, rozpoczęto tu budowę pierwszego na ziemiach polskich murowanego zamku, a poniżej niego, nad zakolem Bobru, zaczęła rozwijać się osada rzemieślniczo-targowa, której nadano ok. 1288 r. magdeburskie prawa miejskie.

Rozwojowi tego ośrodka sprzyjało dogodne usytuowanie na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych, prowadzących ze Śląska do Czech i Niemiec, a rozwojowi osadnictwa w jego najbliższym otoczeniu osadzanie kolonistów niemieckich, prowadzone od XII w. na terenie całego regionu. W zasadzie wszystkie wsie, wchodzące w skład dzisiejszej Gminy, mają ówczesny, średniowieczny rodowód i powstawały w większości w XIII lub XIV w. (wyjątkiem są Łupki, które powstały jako jedna z części majątku związanego z Zamkiem Lenno na przełomie XVII i XVIII w.).

Znaczącą rolę w rozwoju omawianych terenów odgrywał Wleń jako jedyny ośrodek miejski, który w swych dziejach doświadczył wielu klęsk (w tym co najmniej 70 większych powodzi, a także wielu zniszczeń w trakcie toczonych tu wojen). Koncentrowała się tu produkcja rzemieślnicza, a później przemysłowa oraz handel, a także zarządzanie przyległymi terenami. Wchodziły one w skład księstw, pozostających pod władzą Piastów, a później ich śląskich następców do 1392 r. (przez ok. 400 lat). Następnie, do 1527 r., panowali tu królowie czescy (przez 134 lata), a po śmierci króla Ludwika Jagiellończyka, Wleń i jego okolice znalazły się w monarchii Habsburgów i pozostawały w niej do 1742 r. (przez 216 lat).

W okresie rządów Piastów, królów czeskich i Habsburgów tereny te rozwijały się w miarę harmonijnie, ale przeszkadzały temu działania wojenne i grabieże w czasach wojny trzydziestoletniej w l. 1618-1648. Kolejne kryzysowe lata nastąpiły w wyniku wojen śląskich w l. 1740-1763, w których wyniku już w 1742 r. większa część Śląska, a także i obecne tereny Gminy, zostały zajęte przez Królestwo Prus.

Po wojnach napoleońskich wprowadzono nowy system administracyjny i powołano m. in. powiat lwówecki, obejmujący tereny dzisiejszej Gminy. Stanowił on część prowincji Śląsk i rejencji dzierzoniowskiej, z którą w 1820 r. został włączony do rejencji legnickiej i w jej granicach pozostawał aż do 1945 r. W 1871 r. obszar ten stał się częścią Cesarstwa Niemieckiego (do 1918 r.), a później, po I wojnie światowej – Republiki Weimarskiej (w l. 1919-1933) i następnie III Rzeszy (w l. 1933-1945). Najpierw Prusy, a potem Niemcy zarządzali tymi terenami przez 203 lata.

W pierwszych latach umacniania się Państwa Pruskiego, a zwłaszcza w II poł. XIX w. miały tu miejsce znaczny rozwój osadnictwa, budowa okazałych zespołów rezydencjonalnych, a także obiektów technicznych i przemysłowych oraz bazy dla rozwijającej się turystyki. Efekty tych zmian w szczególny sposób wywarły swe piętno na tutejszy krajobraz i charakter zagospodarowania tych terenów, utrzymany w zasadzie do dziś bez większych zmian w układach ruralistycznych oraz w układzie przestrzennym Wlenia. Na przełomie XIX i XX w. rozbudowano jego centrum i utworzono Sanatorium Rehabilitacyjne, świadczące usługi balneologiczne, cieszące się dużą popularnością.

W czasach II wojny światowej tereny dzisiejszej Gminy nie doznały żadnych zniszczeń i zostały zajęte przez wojska radzieckie dopiero po kapitulacji Niemiec, 8 maja 1945 r., i niezadługo potem, na podstawie ustaleń jałtańsko-poczdamskich, przyłączone do Polski, a zamieszkujący je Niemcy zostali stąd przymusowo wysiedleni. Na ich miejsce przybyli polscy przesiedleńcy z wielu rejonów Polski, a także z dawnych Kresów, przyłączonych do ówczesnego Związku Sowieckiego.

Układ urbanistyczny miasta

Wleń, położony w centrum Gminy, jedyny jej ośrodek miejski cechuje zachowanie, regularnego, średniowiecznego układu urbanistycznego, z kwartałami zabudowy, wykształconymi wokół rynku z ratuszem oraz regularnej sieci ośmiu ulic, wyprowadzonych z niego i powiązanych ulicami, przebiegającymi na obwodzie.

Układ ten jest zachowany w swym zasadniczym zarysie, a także jego powiązania przestrzennie z pobliskim kompleksem Zamku Lenno. Dominują w nim bryła kościoła pw. Św. Marcina oraz ratusz, a uzupełnia go zespół sanatoryjny z parkiem, położony na południowy wschód od centrum oraz zespół pałacowo-parkowy Pałacu Książęcego, położony na wschód. Na zachodnim skraju ww. układu przebiega linia kolejowa (obecnie nieczynna, ale planowana do rewitalizacji).

Wprowadzenie w centrum miasta w latach 70. zespołu zabudowy wielorodzinnej zakłóca w pewnym stopniu jego historyczny układ, negatywnie należy także ocenić wprowadzenie nowej zabudowy w północno-wschodniej pierzei rynku. W ostatnich latach, w ramach rewitalizacji zabudowy przyrynkowej, odnowiono część kamieniczek w pozostałych pierzejach, płytę rynku i budynek ratusza oraz szereg budynków w pozostałych rejonach miasta.

Układy ruralistyczne

Wiejska sieć osadnicza Gminy jest dobrze rozwinięta i składa się z 12 jednostek, które zachowały swe historycznie ukształtowane, zabytkowe, ruralistyczne układy przestrzenne oraz swe dawne powiązania drogowe, wewnętrzne i zewnętrzne. W jej skład wchodzi:

- 1) Bełczyna (założona na przełomie XII/XIII w.), z zachowanym układem dawnej łańcuchówki, a w części także ulicówki, ciągnącej się na długości 1,2 km, z zabudową zgrupowaną po

- północnej stronie głównej drogi, prowadzącej przez tę wieś, w większości powstała jeszcze w XIX w. lub na początku XX w.; brakuje tu takich dominant, jakimi są kościół czy dwór;
- 2) Bystrzyca (założona w XIII w.), z zachowanym układem dawnej łańcuchówki, a w części także ulicówki, ciągnącej się na długości 3,0 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach głównej drogi, z zabudową powstałą jeszcze w XIX w. lub na początku XX w.; dominantami tego układu jest dawny kościół ewangelicki, a obecnie katolicki oraz pobliski dwór; centralna część wsi została znacznie przekształcona po zburzeniu drugiego dworu, zdegradowaniu pobliskiej zabudowy folwarcznej i powstaniu w l. 60. ub. wieku małego zespołu nowej zabudowy mieszkaniowej;
 - 3) Klecza (założona w XIII w.), z zachowanym układem dawnej ulicówki, ciągnącej się na długości na 0,7 km, z zabudową gęsto zgrupowaną po obu stronach głównej drogi, w większości powstała jeszcze w XIX w. lub na początku XX w.;
 - 4) Łupki (założone w XII w.), z zachowanym układem dawnej łańcuchówki, a w części także ulicówki, ciągnącej się na długości 1,2 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach głównej drogi i składającej się z trzech, zróżnicowanych części, w większości powstała jeszcze w XIX w. lub na początku XX w.; w układzie tym dominuje zamek i założenie pałacowe z kaplicą, zlokalizowane na Górze Zamkowej;
 - 5) Marczów (założony w XIV w.), z zachowanym układem dawnej, długiej na blisko 3,0 km ulicówki, o zróżnicowanej zabudowie, w tym z szeregiem dużych gospodarstw, w większości powstałej jeszcze w XIX w. lub na początku XX w. i w kilkunastu przypadkach w okresach wcześniejszych; w układzie tym dominuje zlokalizowany w centralnej części wsi kościół z wieżą oraz pałac z zabudowaniami folwarcznymi, położony na wschodnim skraju wsi, a towarzyszy im przebiegająca w dolinie Bobru linia kolejowa (obecnie nieczynna, ale planowana do rewitalizacji).
 - 6) Modrzewie (założone w XVII w.), niewielka wieś z zachowanym, swobodnie ukształtowanym, rozproszonym układem zabudowy, zlokalizowanej przy głównej drodze, w większości powstałej jeszcze w XIX w. lub na początku XX w.;
 - 7) Nieleśtno (założone w XIII w.), z zachowanym, swobodnie ukształtowanym, rozproszonym układzie zabudowy, zlokalizowanej przy głównej drodze, w większości powstałe jeszcze w XIX w. lub na początku XX w., z jedyną dominantą przestrzenną, jaką stanowi tu pałac; w jego sąsiedztwie ulokowany został po 1945 r zakład PGR, a jego pozostałości stanowią bardzo dysharmonijny element lokalnego krajobrazu wsi; obok wsi przebiega w dolinie Bobru, wspomniana już linia kolejowa;
 - 8) Pilchowice (założone w XII w.), z zachowanym układem dawnej, długiej na blisko 3,0 km łańcuchówki, a w części także ulicówki, ciągnącej się na długości 1,0 km oraz ok. 0,7 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach głównych dróg, w większości powstała jeszcze w XIX w. lub na początku XX w. oraz z kompleksem zabudowy, towarzyszącej kamiennej zaporze na Bobrze, największej, w Polsce; przez tereny wsi, a bezpośrednio nad Zbiornikiem Pilchowskim przebiega ww. linia kolejowa;
 - 9) Przeździec (założona w XIV w.), z zachowanym układem dawnej łańcuchówki, ciągnącej się na długości ok. 0,6 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach głównej drogi, w większości powstała w XIX w. i na początku XX w.; jedyną jego dominantą jest pałac otoczony parkiem;

- 10) Radomice (założone w XIV w.), z zachowanym układem dawnej łańcuchówki, a w części także ulicówki, ciągnącej się na długości 1,4 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach głównej drogi, w większości powstałą w XIX w. i na początku XX w.; jedyną jego dominantą jest położony w dolnej części wsi kościół;
- 11) Strzyżowiec (założony na przełomie XII/XIII w.), z zachowanym układem dawnej łańcuchówki o długości ok.1,5 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach prowadzącej głównej drogi, w większości powstałą w XIX w. i na początku XX w.; jedyną jego dominantą jest położony w środkowej części wsi kościół;
- 12) Tarczyn (założony w XIV w.), niewielka wieś o charakterze ulicówki, ciągnącej się na długości ok.0,3 km, z zabudową zgrupowaną po obu stronach głównej drogi i pochodzącą z XIX w. i na początku XX w.

Obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz w ewidencji zabytków

Tereny Gminy charakteryzuje znaczna koncentracja zabytków architektury i budownictwa, wśród których wyróżniają się zabytkowy układ urbanistyczny miasta Wleń, 12 zabytkowych układów ruralistycznych, 6 zespołów pałacowo-parkowych oraz szereg budowli inżynierskich, w tym zespół elektrowni wodnej w Pilchowicach i kolej nad Bobrem z wieloma tunelami i mostami. W skład tych zabytkowych układów przestrzennych wchodzi zabytkowe zespoły zabudowy mieszkaniowej i usługowej, a wyróżniają je lokalne dominanty, w tym dominujący nad Wleniem Zamek Lenno. W Gminnej Ewidencji Zabytków ujęto 666 obiektów, a w tym 40 zabytków, wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, które przedstawia się poniżej.

**Tabela nr 12. Wykaz obiektów w Gminie Wleń wpisanych do rejestru
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków**

Lp.	miejsowości	obiekt	adres	nr rejestru	data wpisu do rejestru
Układy urbanistyczne:					
1.	Wleń	miasto Wleń		386/385	25.11.1956 r.
Budynki usługowe oraz kościoły i cmentarze:					
2.	Wleń	ratusz	Plac Bohaterów Nysy 7	387/341	13.11.1956 r.
3.	Wleń	kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa	Dz.nr 95	A/6153	8.21.2019 r.
4.	Bystrzyca	kościół filialny pw. Matki Bożej z Lourdes	12/18	A/1309	31.08.2009
5.	Łupki	kościół pw. św. Jadwigi		361/339	13.11.1956
6.	Marczów	kościół filialny pw. św. Katarzyny z cmentarzem		357/1185/J	18.01.1995
7.	Radomice	kościół filialny pw. św. Jakuba i Katarzyny		358/474	04.12.1958
8.	Wleń	cmentarz przykościelny	Dz. nr 95	360/974/J	31.07.1989 r.
9.	Wleń	cmentarz ewangelicki, ob. komunalny	Ul. Górska 7	389/969	12.04.1989 r.
10.	Radomice	cmentarz przykościelny		359/953/J	12.04.1989

**DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ ROZWOJU SPOŁECZNEGO
I GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY WLEŃ, XI.2024**

Budynki mieszkalne i gospodarcze:					
11.	Wleń	dom mieszkalny	Plac Bohaterów Nysy 34	384/1297/J	30.05.1997 r.
12.	Wleń	dom mieszkalny	Ul. Kościelna 1	390/1178/J	5.11.1994 r.
13.	Wleń	dom mieszkalny	Ul. Kościelna 31	391/884/J	6.01.1987 r.
14.	Wleń	dom mieszkalny	Ul. Górska 1	385/940/J	7.12.1988 r.
15.	Bystrzyca	dom mieszk.-gospodarczy	12	A/5991	03.02.2016
16.	Marczów	dom mieszk.- gospodarczy	108	366/906/J	4.12.1987
17.	Pilchowice	budynek mieszkalny	obok nr 72	A/5884/1-3	2.08.2013
18.	Pilchowice	budynek gospodarczy	obok nr 72	A/5884/1-3	2.08.2013
19.	Przeździeża	budynek mieszk.-gospodarczy	25	A/6127	19.02.2019
Dwory i zespoły pałacowo-parkowe z obiektami towarzyszącymi:					
20.	Wleń	pałac	Ul. Winiogórska 1	392/664/J	11.05.1981 r.
21.	Bystrzyca	dwór, ob. dom mieszkalny	nr 31a	362/1268/J	14.06.1996
22.	Łupki	ruiny zamku Lenno		361/339	13.11.1956
23.	Łupki	zespół pałacowy z folwarkiem	53		
24.	Łupki	pałac	53	393/869/J	10.05.1985
25.	Łupki	pawilon ogrodowy	53	394/869/J	10.05.1986
26.	Łupki	gołębnik w zespole	53	395/869/J	10.05.1987
27.	Łupki	park pałacowy	53	394/526/J	15.06.1979
28.	Marczów	dwór, ob. dom mieszkalny	105	365/906/J	4.12.1987
29.	Nielestno	pałac	17C	363/974	11.05.1963
30.	Nielestno	park pałacowy	17	364/524/J	15.06.1979
31.	Pilchowice	dwór, ob. dom mieszkalny	112	367/1071/J	15.04.1991
32.	Przeździeża	dwór	16	382/623/J	15.04.1991
33.	Przeździeża	park dworski	16	383/702/J	10.11.1981
Obiekty hydrotechniczne i kolejowe:					
34.	Pilchowice	zespół obiektów hydrotech-nicznych elektrowni wodnej	obok nr 67A	A/6253/1-4	28. 05.2023
35.	Pilchowice	Zapora	obok nr 67A	A/6253/1-4	28. 05.2023
36.	Pilchowice	budynek elektrowni wodnej	obok nr 67A	A/6253/1-4	28. 05.2023
37.	Pilchowice	budynek rozdzielni	obok nr 67A	A/6253/1-4	28. 05.2023
38.	Pilchowice	most kolejowy	nad Zbiornikiem Pilchowskim	A/6180	18.08.2020
39.	Pilchowice	zespół budynków stacji Pilchowice-Zapora	obok nr 72	A/5884/1-3	2.08.2013
40.	Pilchowice	budynek dworca z wiatą peronową	obok nr 72	A/5884/1-3	2.08.2013

Źródło: Program opieki nad zabytkami M. i G. Wleń na lata 2024-2027

Pozostałe 628 obiektów, ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków*, stanowią zabytkowe budynki i inne obiekty, wskazane w *Wykazie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków* (jest ich tu łącznie 328) oraz wskazane w ramach przeprowadzonych w 2023 r. prac terenowych i kameralnych nad ww. *Ewidencją*. W ich wyniku pierwotna liczba 420 obiektów, proponowanych przed 2017 r. do ujęcia w *Ewidencji* (poza zabytkami wpisanymi do rejestru) wzrosła znacząco, bo o ok. 67%. Zestawienie ww. obiektów w podziale na poszczególne miejscowości Gminy przedstawia się w poniższym zestawieniu:

**Tabela nr 13. Wykaz ilości obiektów zabytkowych w Gminie Wleń,
wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków**

Lp.	Miejscowości	Ilość obiektów ujętych w wykazie WUOZ i w GEZ	Ilość obiektów nie ujętych w wykazie WUOZ, ale wprowadzonych do GEZ	Ogółem
1.	Wleń	102	86	188
2.	Bełczyna	15	12	27
3.	Bystrzyca	31	17	48
4.	Klecza	19	13	32
5.	Łupki	31	17	48
6.	Marczów	45	39	84
7.	Modrzewie	2	4	6
8.	Nielestno	11	11	22
9.	Pilchowice	36	42	78
10.	Przeździedza	2	19	21
11.	Radomice	10	15	25
12.	Strzyżowiec	25	12	37
13.	Tarczyn	--	10	10
	Razem	328	297	628

Źródło: Program opieki nad zabytkami M. i G. Wleń na lata 2024-2027

Analiza ww. zestawienia pozwala na stwierdzenie, że udział budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie zabytków pozostających poza rejestrem, ale ujętych w *Ewidencji* obejmuje aż 83,6% (3,8% to zabytki sakralne, a zasób ten obejmuje m.in. 24 kapliczki w Marczowie, a 8,6% – to zabytki techniki). Uzmysławia to wielką skalę potrzeb w zakresie modernizacji, remontów czy rewitalizacji ww. budynków i skalę potrzebnych na ten cele nakładów.

W ostatnich latach stan dziedzictwa kulturowego Gminy ulega systematycznej poprawie, o czym świadczą zaawansowane procesy rewitalizacji budynków w zabudowie przyrynkowej we Wleń, remont murów Zamku Lenno, a także odnowa szeregu obiektów mieszkalnych położonych w poszczególnych miejscowościach gminy. W ramach tych zarówno przy obiektach publicznych jak i prywatnych wykorzystywana jest w wielu przypadkach pomoc państwa, Unii Europejskiej a także fundusze prywatne. Jednakże zakres tych pozytywnych dokonań nie jest niestety zadowalający, bowiem przeważająca jest nadal ilość obiektów, które oczekują na podjęcie odpowiednich prac remontowych lub rewitalizacji, a także utrzymuje się w zasadzie bez zmian od szeregu lat lista obiektów zagrożonych dalszą destrukcją lub zniszczeniem.

Podstawą do prowadzenia omówionych wyżej prac jest *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wleń na lata 2016-2023 z 2017 r.* (wymagający zaktualizowania). W jego ramach wydzielone zostały 4 jednostki urbanistyczne, obejmujące:

- 1) centralną część Wlenia;
- 2) część wschodnią Wlenia oraz wschodnią część gminy, a w tym wsie: Bełczyne, Bystrzyce, Modrzewie i Tarczyn;
- 3) część północną Wlenia oraz północną część gminy, a w tym wsie: Kleczę, Łupki, Marczów i Przeździedzę;

- 4) część południową Wlenia oraz południową część gminy, a w tym wsie: Nieleśno, Pilchowice, Radomice i Strzyżowiec.

W opracowaniu przyjęto jako cel główny wyższą jakość życia mieszkańców gminy poprzez całościową rewitalizację obszaru zdegradowanego a dla jego zrealizowania założono liczne inwestycje, mające na celu rewitalizację budynków mieszkalnych, które miały obejmować najczęściej: remonty elewacji z dociepleniem, odwodnienia, wymianę instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, remonty klatek schodowych, balkonów, wymiany stolarki drzwiowej i okiennej oraz remonty pokrycia dachowego, strychów i piwnic. W efekcie takich działań oczekuje się, że nastąpi poprawa warunków mieszkaniowych oraz podniesienie estetyki zabudowy w obszarze rewitalizacji, (...) w sposób znaczący poprawi się jakość życia społeczności zrewitalizowanego obszaru (i że) rewitalizacji poddane zostaną obiekty zabytkowe, (m.in.) rynek miejski, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej obszaru.

W programie wskazana została *Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych*, która objęła na terenie Wlenia na Liście „A”:

- 1) budynki przy Pl. Bohaterów Nysy 3/5, 12,13/14, 15, 19.20, 21/22, 23/24, 25/26, 28, 29, 30, 31, 32;
 - 2) budynki przy ul. Dworcowej 1 i 6, ul. Kościelnej 4, 8, 13 i 17, ul. Tadeusza Kościuszki 1, 1a, 9, 10, 11, 12, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26/28 i 30, ul. Ogrodowej 2, ul. Świętej Jadwigi 1 i ul. Wąskiej 2;
 - 3) d. Kościół Ewangelicki;
- oraz na Liście „B”:

- 1) budynek szkolny przy ul. Stachowicza z przeznaczeniem na dom socjalny;
- 2) budynki i tereny przyległe do Ośrodka Rehabilitacyjnego i Opiekuńczego Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety przy ul. Jana Kazimierza 1.

Stanowiska archeologiczne

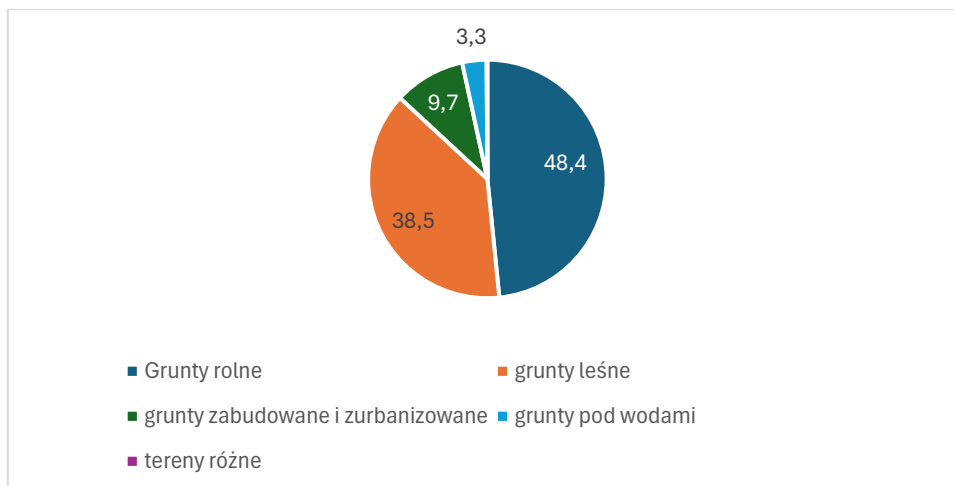
Na terenie Gminy udokumentowano 110 stanowisk archeologicznych, a ich największe koncentracje mają miejsce w Łupkach (z 38 stanowiskami), we Wleniu (z 33) i w Marczowie (z 19), co obejmuje ok. 82% wszystkich stanowisk. Poza szeregiem pradziejowych, zachowanych w nich artefaktów zachowały się na terenie Gminy charakterystyczne dla wczesno-średniowiecznego osadnictwa dawne grodziska, skupione w dolinie Bobru, wśród których wyróżniają się pozostałości tzw. Babiego Gródka nad Marczowem oraz ślady dawnego grodziska na Górze Zamkowej w Łupkach.

3.3. Struktura użytkowania gruntów

Gmina obejmuje obszar 8.610 ha i dominujący udział mają w nim tereny rolne, zajmujące 4947 ha i 57,5% tego obszar, a lasy zajmują 3044 ha, tj. 35,3% ww. Tereny zabudowane i zurbanizowane, obejmujące zabudowę mieszkaniową i usługową, obszary związane z zabudową oraz tereny infrastruktury technicznej stanowią 4,5 % powierzchni obszaru gminy. Najmniejszy odsetek tj. 2,7% tej powierzchni stanowią grunty pod wodami.

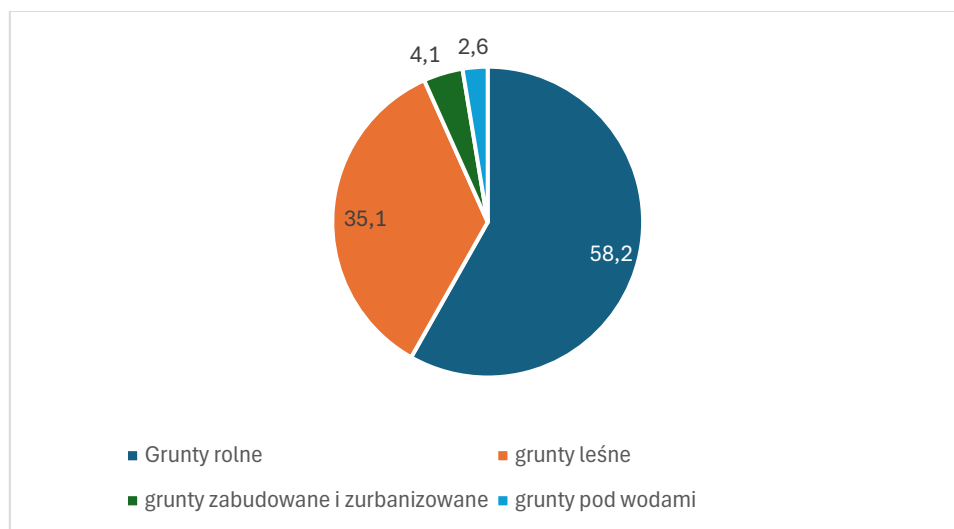
Na strukturę użytkowania gruntów w obrębie miasta Wleń o powierzchni 721 ha składają się: grunty rolne, zajmujące 349 ha (tj. 48,4% tej powierzchni), grunty leśne – 278 ha (tj. 38,5%), grunty zabudowane i zurbanizowane – 69 ha (tj. 9,6%) oraz grunty pod wodami – 24 ha (tj. 3,3%), a resztę tereny różne – 1 ha. Poniższy wykres pokazuje tę strukturę:

Wykres nr 10. Struktura użytkowania gruntów we Wleniu

Źródło: Opr. własne na podst. danych z Polska w liczbach 2023

Wykres nr 11. Struktura użytkowania gruntów na terenach wiejskich Gminy Wleń

Źródło: Opr. własne na podst. danych z Polska w liczbach 2023

Na strukturę użytkowania gruntów w obrębie terenów wiejskich Gminy o powierzchni 7.889 ha składają się: grunty rolne, zajmujące 4.598 ha (tj. 58,3% tej powierzchni), grunty leśne – 2.766 ha (tj. 35,0%), grunty zabudowane i zurbanizowane – 319 ha (tj. 4,0%) oraz grunty pod wodami – 206 ha (tj. 2,6%).

3.4. Zagospodarowanie przestrzenne

Podstawowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące aktualnie *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* m. i gm. Wleń zostało uchwalone w swej pierwszej edycji w 2001 r. i zaktualizowane w l. 2017 i 2021 w odniesieniu do niewielkich terenów Gminy. *Studium* składa się z części tekstowej oraz dwu rysunków, wykonanych w skali 1:10000 z określeniem uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku z wprowadzoną w 2023 r. reformą systemu planowania przestrzennego 31 grudnia 2025 r. dokument ten straci swą ważność i będzie zastąpiony tzw. *planem ogólnym gminy*. Dla koniecznej kontynuacji prowadzenia dotychczasowej polityki przestrzennej Gminy w jej generalnych ramach następujące, pożądane byłoby, żeby przy opracowaniu *planu ogólnego gminy* uwzględnione zostały przyjęte w *studium* jego cele, które przytacza się poniżej:

Celem strategicznym rozwoju przestrzennego miasta i gminy Wleń, jako elementu programu zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) jest uzyskanie takiej funkcjonalno-przestrzennej struktury tej jednostki, która w harmonijny, zrównoważony sposób wykorzysta jej walory i zasoby przyrodnicze oraz kulturowe dla poprawy warunków życia mieszkańców. Cel ten będzie realizowany przez następujące cele bezpośrednie:

- kompleksową ochronę przyrody i krajobrazu oraz poprawę stanu środowiska w obszarze gminy;
- ochronę dziedzictwa kulturowego, służącą utrwalaniu tożsamości jednostek osadniczych gminy i utrzymaniu ich, jako głównych elementów struktury przestrzennej;
- rozwój głównych gałęzi gospodarki przy wykorzystaniu w maksymalnym stopniu własnego potencjału i naturalnych predyspozycji dla rozwoju zwłaszcza turystyki i rekreacji oraz tzw. "małej" przedsiębiorczości;
- uzyskanie wysokich standardów i ład w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz harmonizację całego układu przestrzennego;
- rozwój alternatywnych sposobów wytwarzania i pozyskiwania energii;
- pełne wykorzystanie powiązań komunikacyjnych gminy dla jej rozwoju przestrzennego.

W *studium* założono umiarkowany rozwój przestrzenny Gminy i jej zainwestowanych terenów, a w tym zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz usług i zabudowy gospodarczej. Nowe, większe tereny dla zainwestowania, przede wszystkim przeznaczone dla nowej zabudowy mieszkaniowej wskazano m. in. we Wleniu (w jego wschodniej części), w Bystrzycy (w jej zachodniej części), w Radomicach (w wschodniej części).

W dwu rejonach, tj. wokół Jeziora Pilchowickiego i Zamku Lenno wskazane zostały stosunkowo duże strefy rekreacyjne. W *studium* utrzymano bez zmian obecny system ochrony przyrody i krajobrazu w Gminie ze wskazaniem m. in. granic Parku Krajobrazowego Doliny

Podstawowe ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Uchwalony w 2007 r. *miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń w granicach administracyjnych* jako podstawowe narzędzie dla kształtowania terenów zainwestowanych Gminy i ważny element prawa miejscowego składa się z obszernej części tekstowej i zestawu 38 rysunków. Zostały one opracowane w skalach 1:1000 dla części miasta Wleń i 1:2000 dla zainwestowanych terenów 12 sołectw oraz 1:5000 dla niezainwestowanych części tych miejscowości. W omawianym *planie* zgodnie z wymogami prawnymi m. in. określono:

- 1) *przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania;*
- 2) *zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;*
- 3) *zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;*
- 4) *zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
- 5) *wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;*
- 6) *parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym linie zabudowy, gabaryty obiektów i wskaźniki intensywności zabudowy;*
- 7) *szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy;*
- 8) *zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.*

W 2022 r. w ramach aktualizacji omawianego dokumentu wprowadzono zmiany przeznaczenia terenu w 46 lokalizacjach na terenie wszystkich miejscowości Gminy. Objęły one tylko pojedyncze działki i w większości przeznaczono je dla celów mieszkaniowych. Ustalenia ujęte w obowiązującym *planie* będą obligatoryjnie uwzględnione w nowym dokumencie planistycznym, jakim będzie *plan ogólny gminy*, wprowadzony w znowelizowanych w 2023 r. przepisach dla planowania przestrzennego. Zgodnie z Art. 13d. 1 *Ustawy z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* przy wyznaczaniu stref planistycznych w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w (ww. *planie*) określono przeznaczenie, umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Dysponowanie *planem miejscowym* dla całego obszaru Gminy z jednej strony ułatwia prowadzenie bieżącej działalności inwestycyjno-remontowej, ale z drugiej zlokalizowanie i realizację nowych projektów, czego w ww. *planie* nie przewidziano.

Infrastruktura drogowa oraz szlaki piesze i rowerowe

Na system drogowy Gminy składają się publiczne drogi powiatowe i gminne. Powiatowymi drogami zarządza Wydział Dróg Powiatowych w Starostwie Powiatu Lwóweckiego. W poniższej tabeli przedstawia się wykaz 13 ww. dróg z określeniem przebiegów i kilometrażu.

Tabela nr 14. Zestawienie dróg powiatowych na terenie M. i Gm. Wleń

Lp.	Numery dróg	Przebiegi	Długość w km
1.	2491D	Pławna – Łupki – Wleń – Nielestno – Pilchowice – Strzyżowiec	17,4
2.	2520 D	Wleń – Łupki – Klecza	4,2
3.	2431D	Pilchowice – Radomice – Łupki	7,1
4.	2522D	Pilchowice – (Wojciechów)	7,7
5.	2510D	Pilchowice – "Zapora" (– Pasiecznik)	9,7
6.	2508D	Strzyżowiec (– Czernica)	0,9
7.	2521D	Nielestno (– Czernica)	3,1
8.	2534D	Wleń – Modrzewie	2,4
9.	2537D	Modrzewie – Tarczyn	2,1
10.	2507D	Bełczyna – Bystrzyca – Wleń	6,6
11.	2509D	(Lwówek Śląski – Radomiłowice) – Bełczyna	16,5
12.	2540D	(Górczyca –) Przeździec – Wleń	5,9
13.	2533D	(Pławna) – Marczów – Przeździec	7,8
		Razem (wraz z odcinkami przebiegającymi poz Gminą)	75.7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM i G Wleń

Publiczne drogi gminne stanowią uzupełnienie głównych, powiatowych ciągów komunikacyjnych. Gmina Wleń administruje 46 drogami publicznymi o łącznej długości 35 746 km. W poniższej tabeli przedstawia się ich wykaz z określeniem ich przebiegów, kilometrażu oraz wskazaniem ich klasy i rodzaju nawierzchni

Tabela nr 15. Zestawienie dróg gminnych na terenie M. i Gm. Wleń

Lp.	Numery dróg	Lokalizacje i nazwy dróg	Nr działek	Długość w km	Klasa drogi	Nawierzchnie
1.	110131 D	Wleń, ul. Batorego	76	0,239	zbiorcza	bitumiczna
2.	110133 D	Wleń, ul. Ogrodowa	141/17, 147/9, 139/8, 143, 194, 171/2	0,4644	lokalna	bitumiczna
3.	110134 D	Wleń, ul. Osiedle Zachodnie	29, 36, 62/2	0,262	dojazdowa	bitumiczna
4.	110135 D	Wleń, ul. Piastowska	31	0,448	lokalna	bitumiczna
5.	110136 D	Wleń, Pl. Bohaterów Nysy	100	0,148	zbiorcza	kostka kamienna
6.	110138 D	Wleń, ul. Pocztowa II	164	0,143	lokalna	bitumiczna
7.	110139 D	Wleń, ul. Polna	73	0,431	dojazdowa	bitumiczna
8.	110140 D	Wleń, ul. Skarpowa	81	0,356	lokalna	kostka kamienna
9.	110141 D	Wleń, ul. Stachowicza i Jana Kazimierza	198, 206, 302/3	1 219	lokalna, dojazdowa	bitumiczna
10.	110142 D	Wleń, ul. Dworcowa	93	0,291	lokalna	bitumiczna
11.	110143 D	Wleń, ul. Górską	191, 90	0,623	lokalna	kostka kamienna
12.	110144 D	Wleń, ul. Harcerska	103	0,065	lokalna	bitumiczna

**DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ ROZWOJU SPOŁECZNEGO
I GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY WLEŃ, XI.2024**

13.	110145 D	Wleń, ul. H. Brodatego, Św. Jadwigi i F. Chopina	47/3, 51, 101/3	0,296	lokalna, dojazdowa	bitumiczna, kostka kamienna
14.	110147 D	Wleń, ul. Jana Pawła II, Pocztowa i ul. Lipowa	215/4, 376, 41, 3/1, 4	1 143	zbiorcza	bitumiczna
15.	110148 D	Wleń, ul. Kościelna	117	0,299	lokalna	bitumiczna
16.	110151 D	Wleń, ul. Szkolna	44	0,257	lokalne	bitumiczna
17.	110153 D	Wleń, ul. Wąska	214	0,138	Lokalne	bitumiczna
18.	110154 D	Wleń, ul. Winiogórska	234/4, 234/2, 234/3	0,538	dojazdowa	bitumiczna
19.	110155 D	Wleń, ul. Zarzecze	47, 15/4	1 005	dojazdowa	bitumiczna
20.	110156 D	Nielestno	170	0,402	dojazdowa	bitumiczna
21.	110161 D	Klecza	192	0,429	dojazdowa	bitumiczna
22.	110164 D	Strzyżowiec	217, 220, 273	1 111	lokalna	bitumiczna
23.	110165 D	Łupki	182,179,174	0,494	dojazdowa	bitumiczna, tłuczniowa
24.	110166 D	Pilchowice	243	0,446	dojazdowa	bitumiczna
25.	110167 D	Pilchowice	258, 235	0,483	lokalna	bitumiczna
26.	110168 D	Pilchowice	249, 245	0,151	dojazdowa	tłuczniowa
27.	110169 D	Pilchowice		0,060	lokalna	gruntowa
28.	110170 D	Klecza – Radomice	175, 238, 130	2 385	lokalna	bitumiczna
29.	110171 D	Bełczyna	239, 236	0,990	lokalna, zbiorcza	bitumiczna
30.	110172 D	Bełczyna	234	0,268	lokalna	bitumiczna
31.	110173 D	Przeździec – Bełczyna	249, 490, 155	3 577	lokalna	bitumiczna
32.	110175 D	Bełczyna – granica Gminy	254	1 401	zbiorcza	bitumiczna
33.	110176 D	Pilchowice		0,100	lokalna	gruntowa
34.	110177 D	Pilchowice		0,550	lokalna	gruntowa
35.	110178 D	Pilchowice		0,165	lokalna	gruntowa
36.	110180 D	Pilchowice	236	0,485	lokalna	bitumiczna, gruntowa
37.	110181 D	granica Gminy Lubomierz – Marczów	273/2, 237/1	1 900	lokalna	bitumiczna
38.	110182 D	Radomice – granica Gminy	278	1 533	dojazdowa	bitumiczna
39.	110183 D	Pilchowice – Wapiennik	283	1 383	lokalna	bitumiczna
40.	110184 D	Pilchowice	264	1 176	dojazdowa	gruntowa
41.	110185 D	Radomice – granica Gminy		0,110	lokalna	tłuczniowa
42.	110186 D	Radomice	348	0,618	lokalna	bitumiczna
43.	110188 D	Nielestno	81, 88	1 466	lokalna	bitumiczna
44.	110189 D	Modrzewie	43	1 234	dojazdowa	bitumiczna
45.	110190 D	Klecza – Łupki	88, 29	1 450	lokalna	bitumiczna
46.	110191 D	Strzyżowiec – Pilchowice (zapora)	205	3 009	lokalna	bitumiczna
			Razem	35746		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń

Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych w dużej części należy ocenić jako dobry, jednakże w znacznej części wymaga on modernizacji i remontów dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także i pieszych. Wśród dróg gminnych niewielki ich odsetek, liczący tylko 6.8%, stanowią drogi z nawierzchnią gruntową, wymagającą wymiany na bardziej trwałe nawierzchnie.

Przez terytorium Gminy przebiegają następujące szlaki: niebieski „Europejski Szlak Długodystansowy E-3” Atlantyk – Morze Czarne, zielony Szlak Zamków Piastowskich, żółty szlak z Nowego Łądu, przez Lwówek Śląski i tereny Gminy Wleń do Świerzawy, czarny szlak z Marczowa do Płoszczyny, gdzie kończy się w zetknięciu z ww. szlakiem E-3, a także Euroregionalny Turystyczny Szlak Rowerowy „Dolina Bobru” ER-6. Na terenie Wlenia wyznaczono ścieżkę dydaktyczną Św. Jadwigi, prowadzącą do Zamku Wleń oraz ścieżka przyrodniczo-dydaktyczną w rejonie Góry Gniazdo.

Infrastruktura kolejowa

Przez tereny Gminy przebiega linia kolejowa nr 283, którą zbudowano w 1909 r. jako bardzo atrakcyjną ze względu na jej walory krajobrazowe „Kolej Doliny Bobru”. Jest to linia drugorzędna, w całości jednotorowa i niezelektryfikowana, licząca ogółem 104,730 km i łącząca w przeszłości Jelenią Górę z Żaganiem w województwie lubuskim. Cechuje ją wyposażenie w liczne obiekty inżynieryjne, wśród których wymienić należy na odcinku Siedlęcín – Wleń dwa mosty stalowe, dwa wiadukty kolejowe oraz trzy tunele.

Na omawianej trasie w obrębie Gminy zlokalizowane zostały 1 stacja we Wleniu i 3 przystanki: Pilchowice Zapora, Pilchowice Nieleśno oraz Marczów. W związku z pogarszającym się stanem technicznym tej linii (wg danych z 2017 r. aż 74% jej długości pozostawało w niedostatecznym stanie technicznym) kolejno zamykano lub zawieszano jej odcinki: w 1994 r. odcinka Ławszowa – Żagań, w 1996 r. Lwówek Śląski – Zebrzydowa, a w 2016 r. odcinek do Jeleniej Góry (i tu uruchomiono autobusową komunikację zastępczą).

W związku z ponawianymi od szeregu lat zabiegami na rzecz uruchomienia linii 283 w 2023 r. doszło do porozumienia między Dolnośląskim Urzędem Marszałkowskim a PKP PLK, w ramach którego odcinek Jelenia Góra – Lwówek Śląski został przekazany mu na 30 lat w nieodpłatne użytkowanie i podjęto już działania na rzecz zrewitalizowania tej trasy.

Gospodarka wodno-ściekowa

Na funkcjonujący system zaopatrzenia w wodę i odprowadzenie ścieków w Gminie składają się zespół ujęć wody (2 studnie głębinowe we Wleniu oraz 4 ujęcia drenażowe w Bystrzycy, Kleczy, Marczowie i Tarczynie) z magistralnymi sieciami wodociągowymi i przyłączami oraz mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych we Wleniu (o przepustowości 329,0 m³/dobę), powiązany z nią zespół przepompowni (4 we Wleniu, 8 w Nieleśnie i 5 w Pilchowicach) i magistralne sieci kanalizacyjnych. Podmiotem odpowiedzialnym za odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wody na terenie Gminy jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp. z o.o. Charakterystykę udziału korzystających z ww. sieci i urządzeń oraz ich parametry przedstawia się w poniższych zestawieniach.

**Tabela nr 16. Postępy w rozbudowie
sieci wodociągowo-kanalizacyjnych na terenie M. i Gm. Wleń**

	2020	2023
--	------	------

Liczba mieszkańców korzystających	Liczba przyłączy	%	Liczba mieszkańców	%
Sieć wodociągowa	411 (z obsługą ok. 999 osób*)	24,9	439 (ok. 1067 osób)	27,5
Sieć kanalizacyjna	276 (ok. 671 osób)	16,7	308 (ok. 748 osób)	19,3

*Przyjęto tu wielkość 2,43 osób dla średniego gospodarstwa domowego wg GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń

**Tabela nr 17. Długości sieci wodociągowych i kanalizacyjnych
na terenie M. i Gm. Wleń**

Lp.	Miejscowości	Długości sieci wodociągowych w km	Długość sieci kanalizacyjnych w km
1.	Miasto Wleń	12,5	8,9
2.	Bystrzyca	1,25	7,6
3.	Klecza	0,7	0,0
4.	Łupki	1,2	0,0
5.	Marczów	1,9	0,0
6.	Modrzewie	0,0	0,0
7.	Nielestno	3,1	5,0
8.	Pilchowice	9,8	9,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń

W powyższym zestawieniu nie uwzględniono danych dla sieci wodociągowych, których inwestorem jest Gmina, zlokalizowanych w Bystrzycy, Kleczy, Łupkach i Tarczynie oraz w Marczowie, gdzie inwestorem jest PWIK Wodnik z Jeleniej Góry. Szczególne wyzwanie dla rozbudowy sieci kanalizacyjnych na terenie Gminy stwarza potrzeba ich zrealizowania w takich miejscowościach jak: Bełczyna, Łupki, Klecza, Przeździeca, Radomice, Strzyżowiec i Tarczyn. W poprawie prowadzonej na ich terenie gospodarki wodno-ściekowej mają także pewien, ale niewystarczający udział przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Wskazane powyżej działania wiążą się z realizacją *Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych* w Gminie, który obejmuje zadania w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, w tym budowę oczyszczalni przydomowych.

Ciepłownictwo i energetyka

W systemie ogrzewania istniejącej zabudowy na terenie Gminy dominuje wykorzystanie paliw stałych oraz zwłaszcza w obiektach komunalnych i niektórych innych oleju opałowego, uzupełniane także propan-butanem w pojemnikach w sytuacji, gdy nie ma tu dostępu do gazu

przewodowego. W ostatnich latach na terenie Gminy przeprowadzono wiele inwestycji związanych ze zmianą tradycyjnego sposobu ogrzewania budynków, związanych z wymogami ochrony powietrza atmosferycznego. Podstawą dla wspierania tego typu działań jest przyjęty w 2016 r. *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie*, który jest podstawą dla przyznawania jej mieszkańcom dotacji dla wymiany źródeł ciepła.

Na podstawowe sieci energetyczne w obrębie Gminy, składają się linia przesyłowa 2x220 kV relacji Mikułowa – Świebodzice, przebudowywana na linię 400 kV, stanowiąca ważny element systemu elektroenergetycznego kraju i zlokalizowana w rejonie Bełczyny, oraz linie 20 kV, połączone z siecią stacji transformatorowych 20/0,4 kV, zasilających odbiorców poszczególnych miejscowościach.

Poziom dostaw energii jest zadowalający, jednakże stan techniczny ww. sieci średniego i niskiego napięcia wymaga sukcesywnych remontów i modernizacji. W ostatnich latach zrealizowano na terenie Gminy szereg instalacji, oświetlających ulice i drogi, a nowe instalacje przewidziano w m.in. na obwodnicy Wlenia, w Bełczynie, Modrzewiach, Pilchowicach i Strzyżowcu.

Dostawcami energii w Gminie są Polskie Sieci Energetyczne i Spółka Tauron S.A. Na terenie Gminy funkcjonują ponadto trzy elektrownie wodne na rzece Bóbr: w Pilchowicach I i II (o mocy 7585 kW i 824 kW), zarządzane przez Tauron Ekoenergia Sp. z o.o. z Jeleniej Góry, oraz mała elektrownia prywatna w Marczowie.

Na terenie Gminy rozwijana jest energetyka odnawialna, w której główny udział mają poza ww. elektrowniami wodnymi, także powstająca tu sieć mikro-instalacji fotowoltaicznych, w które m. in. wyposażono na terenie Wlenia: oczyszczalnię ścieków, stację uzdatniania wody, stadion miejski, szkołę podstawową, remizę OSP, siedzibę OKSIT. Moc tych instalacji wynosi od 39,5 do 49,9 kW, znacznie mniejszą moc posiadają instalacje, w które wyposażone zostały 4 świetlice w Bystrzycy, Marczowie, Radomicach i Strzyżowcu oraz - remiza w Kleczy (od 7,5 do 19,8 kW).

Telekomunikacja

Eksploatacją sieci i urządzeń telekomunikacyjnych w Gminie zajmuje się firma Orange Polska S.A. Na jej terenie są zlokalizowane przekaźnik telewizyjny wraz ze stacją bazową telefonii cyfrowej we Wleniu oraz 2 dodatkowe stacje w Kleczy i Strzyżowcu.

Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za odbieranie odpadów z terenu Gminy jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Lubomierzu, zarządzany przez tamtejszy Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych "Izery" Sp. z o. o. Liczba mieszkańców Gminy, uczestniczących w realizacji tego programu wynosiła w k. 2022 r. na terenie Wlenia – 1577 osoby, a na terenach wiejskich Gminy – 2350 osób. Dane nt. zmian w prowadzeniu gospodarki odpadami w Gminie przedstawia się poniżej.

**Tabela nr 18. Stan gospodarki odpadami na terenie M. i Gm. Wleń
w l. 2018-2022**

Lata	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarki odpadami	4108	4171	4030	3959	3927
Odsetek mieszkańców objętych systemem gospodarki odpadami	96,4 %	98,2 %	100,4 %	99,8 %	100 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń

**Tabela nr 19. Ilość odpadów zebranych selektywnie
na terenie M. i Gm. Wleń w l. 2018-2022**

Lata	2018	2019	2020	2021	2022
Rodzaj odpadów W MG					
papier i tektura – Mg	0,4	10,93	17,04	22,34	32,32
tworzywa sztuczne –Mg	21,19	32,87	57,87	46,26	31,84
szkło - Mg	77,66	147,17	121,15	108,01	108,62
metal –Mg	14,25	16,94	17,84	17,65	19,42
BIO - Mg	7,82	10,49	36,12	23,38	23,54
SUMA:	121,32	218,4	250,02	217,64	215,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Wleń

**Tabela nr 20. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia
papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła na terenie M. i Gm. Wleń
w l. 2018-2022**

Lata Wskaźniki	2018	2019	2020	2021	2022
Osiągnięty w Gminie	30%	43,01%	49%	21%	24,6%
Wymagany	30%	40%	50%	20%	25%
Różnice	0%	3,01%	-1%	1%	-0,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG

Gospodarka odpadami jest na terenie Gminy prowadzona w zadowalający sposób, jednakże dość duże problemy stwarza tu zbiórka odpadów biodegradowalnych, na co m. in. mają wpływ warunki atmosferyczne, szczególnie w okresie letnim. Na dobrym poziomie utrzymuje się recykling i przygotowanie do ponownego użycia wybranych frakcji odpadów komunalnych, wskazanych powyżej. Duże problemy stwarza także odbieranie odpadów wielkogabarytowych oraz wzrost kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów.

Ochrona przeciwpowodziowa

Znaczna część terenów Gminy jest położona w dolinie Bobru – w rejonie szczególnego zagrożenia powodzią, w obrębie którego zostały wskazane obszary szczególnego zagrożenia, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- 1) wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%);
- 2) średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%);
- 3) niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%).

a także wskazano obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych.

Obszary zagrożenia powodziowego objęte tzw. wodą 10-letnią zajmują powierzchnię 7,4 km² (tj. 8,5% obszaru Gminy), wodą 100-letnią – powierzchnię 12,6 km² (tj. 14,7% ww. obszaru Gminy), a wodą 500-letnią – powierzchnię 15,6 km², (tj. 18,2% obszaru Gminy). Wskazuje się je na następnej stronie.

Szczególną rolę w ochronie przeciwpowodziowej terenów Gminy pełnią zbudowany w 1912 r. zaporowy, wielki Zbiornik Pilchowski o pojemności maksymalnej 50 mln m³ oraz system obwałowań w dolinie Bobru, szczególnie rozbudowany we Wleniu. Infrastruktura ta nie zapobiegła w pełni skutkom ostatniej, katastrofalnej powodzi z połowy września 2024 r. (ocenia się, że jednej z największych w historii Gminy), kiedy nastąpiło przelanie się wód powodziowych poprzez koronę zapory w Pilchowicach, a następnie także poprzez chroniące miasto wały. Poważnie uszkodzony został budynek Szkoły Podstawowej, Ośrodek

Rehabilitacyjno-Opiekuńczy, stadion miejski, zniszczone zostały, zlokalizowane na terenie instalacje fotowoltaiczne.

Dla przeciwdziałania skutkom podobnych zdarzeń w ramach już prowadzonych prac remontowych planowane jest podniesienie poziomów użytkowych w szeregu obiektach oraz wprowadzenie na najbardziej zagrożonych powodzią terenach dodatkowych zabezpieczeń.

Rys. nr 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią: wysokiego (wskazane kolorem ciemnoniebieskim, średniego (jaśniejszym niebieskim) i niskiego (jasnym niebieskim).

Opracowanie własne na podstawie danych z Informatycznego Systemu Osłony Kraju

3.5. Wnioski z analizy stanu sfery przestrzennej

Analiza przedstawionych w Części 3. Diagnozy informacji nt. zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, struktury użytkowania gruntów, zagospodarowania przestrzennego oraz komunikacji i sieci uzbrojenia technicznego, a także propozycji, zawartych w podsumowaniu wyników badań ankietowych nt. ww. problematyki pozwala na sformułowania następujących, najważniejszych wniosków:

- 1) w związku z objęciem blisko 60% powierzchni Gminy podstawową formą ochrony jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych, jaką stanowi utworzony tu i w obrębie sąsiednich gminach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru niezbędne jest zharmonizowanie działań prorozwojowych gminy i przyjętych dla obszaru Parku ustaleń dla ochrony ww. walorów w planie ochrony Parku z 2024 r. oraz eliminowanie ewentualnych kolizji czy problemów w tym zakresie przy nadrzędności ustaleń, ujętych w obowiązującym planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego Gminy;

- 2) dziedzictwo kulturowe Gminy wyróżniają w skali nie tylko regionu, ale i krajowej, zachowane tu czterdzieści obiektów, wpisanych do rejestru zabytków, w tym najstarszy, kamienny zamek w Polsce, układ urbanistyczny Wlenia i zaporę w Pilchowicach, oraz 628 obiektów, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, które wymagają stałej opieki i kontynuacji prac zabezpieczających oraz rewitalizacyjnych; wśród obiektów w szczególności wskazanych do przeprowadzenia ww. prac należy wskazać ruiny kościoła ewangelickiego, dom mieszkalny przy ul. Kościelnej 31 oraz budynek usługowy przy Placu Bohaterów Nysy 3/5 we Wleniu oraz kontynuować program udostępniania dla turystyki ruin Zamku Wleń;
- 3) w związku z bardzo wysokim udziałem zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie obiektów wpisanych do ww. ewidencji, bo obejmującego aż 83,6% ich ogólnej liczby i jednocześnie z ich bardzo wysokim stopniem dekapitalizacji i pogłębiającym się złym stanem technicznym i brakiem środków na ich wyremontowanie, zmodernizowanie czy rewitalizację – należy oceniać, iż istnieje bardzo wielka skala potrzeb w tym zakresie oraz konieczność uruchomienia systemowej pomocy dla podejmujących się tych prac ich właścicieli; formalną podstawą dla prowadzenia powyższych prac powinien być zaktualizowany *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wleń* oraz indywidualne projekty rewitalizacji dla wybranych obiektów;
- 4) w związku z utratą ważności obowiązującego *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. i gm. Wleń* i wymogiem zastąpienia go planem ogólnym gminy do końca 2025 r. niezbędne jest określenie w *strategii rozwoju Gminy* docelowego modelu jej struktury funkcjonalno-przestrzennej z uwzględnieniem przyjętych w ww. studium kierunków rozwoju przestrzennego gminy i ich niezbędnych modyfikacji oraz zindywidualizowanych rekomendacji dla ewentualnych zmian *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego*, obowiązującego dla całego obszaru Gminy;
- 5) przy opracowywaniu obu ww. elementów dla ukierunkowania planowania przestrzennego w Gminie należy wziąć pod uwagę, że jej rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny ogranicza szereg barier rozwojowych, a wśród nich m.in.:
 - położenie na terenach z trudniejszymi niż na nizinach warunkami dla prowadzenia gospodarki rolnej i produkcji oraz dla osadnictwa oraz narażenie na groźne powodzie;
 - postępująca dekapitalizacja zabudowy mieszkaniowej, gospodarczej oraz infrastruktury technicznej przede wszystkim na terenach wiejskich gminy;
 - utrzymywanie się niskiego poziomu własnego potencjału gospodarczego i niewielki udział terenów wskazanych dla zlokalizowania nowych zakładów produkcyjnych;
 - położenie na uboczu głównych dróg, łączących pobliskie, większe ośrodki miejskie i zawieszenie połączenia kolejowego na linii nr 283 Jeleniej Góry do Lwówka Śląskiego;
- 6) pomimo oceniania jako dobrego stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych w obrębie Gminy wymaga on w znacznej części modernizacji i remontów dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także i pieszych;
- 7) w związku z potrzebą zdecydowanej poprawy dostępności komunikacyjnej Wlenia i miejscowości położonych w dolinie Bobru oraz ich udostępnienia wybitnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych dla rozwoju turystyki niezbędne i pilne jest zrewitalizowanie linii kolejowej nr 283 i przywrócenie jej historycznej nazwy „Kolei Doliny Bobru”;

- 8) szczególne wyzwanie dla rozbudowy sieci kanalizacyjnych na terenie Gminy stwarza potrzeba ich zrealizowania w takich miejscowościach jak: Bełczyna, Łupki, Klecza, Przeździeca, Radomice, Strzyżowiec i Tarczyn ze wzrostem udziału przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych ww. inwestycjami;
- 9) niezbędne jest kontynuowanie inwestycji związanych ze zmianą tradycyjnego sposobu ogrzewania budynków dla polepszenia stanu czystości powietrza atmosferycznego;
- 10) nadal powinna być rozwijana energetyka odnawialna, w której znaczący udział powinny mieć poza istniejącymi na terenie Gminy elektrowniami wodnymi i siecią mikro-instalacji, magazynami energii, przydomowe instalacje fotowoltaiczne;
- 11) szczególną rolę w ochronie przeciwpowodziowej terenów Gminy pełnią zaporowy, wielki Zbiornik Pilchowicki oraz system obwałowań we Wleniu, który wymaga modernizacji i wzmocnienia w sytuacji zwiększonego zagrożenia wielkimi powodziąmi, a także podniesienie poziomów użytkowych w szeregu obiektach i wprowadzenie na najbardziej zagrożonych powodzią terenach dodatkowych zabezpieczeń.

CZĘŚĆ 4. ANALIZA SILNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ ZAGROŻEŃ I MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH GMINY (SWOT)

Podstawę dla opracowania przedstawionej poniżej analizy SWOT stanowią wnioski z diagnozy stanu sfer społecznej, gospodarczej i przestrzennej, wskazane w każdej, poświęconej ww. problematyce części niniejszego opracowania oraz z podsumowania badań ankietowych oraz z przeprowadzonych warsztatów z udziałem kluczowych interesariuszy lokalnych. Wskazanie silnych i słabych strony funkcjonowania Gminy należy traktować jako wewnętrzne czynniki rozwoju z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które ma ona wpływ, a szanse i zagrożenia dla rozwoju jako czynniki zewnętrzne, które ten rozwój mogą wspierać albo hamować.

Tabela nr 21. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju M. i Gm. Wleń (SWOT)

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
W sferze społecznej:	
Dobre warunki dla zamieszkiwania Zapewnione bezpieczeństwo dla mieszkańców Funkcjonowanie Ośrodka Rehabilitacyjno-opiekuńczy Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety Funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej w Nieleśnie Działalność Centrum Integracji Społecznej i Klubu Integracji Społecznej Aktywnie działające organizacje pozarządowe	Niekorzystna struktura demograficzna i pogłębianie się starzenia się ludności Niewystarczający poziom opieki zdrowotnej Niedostosowanie oferty kulturalnej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców Niewystarczająca liczba punktów handlowych Niewystarczająca baza gastronomiczna Brak infrastruktury sportowej w części terenów wiejskich Niskie zaangażowanie mieszkańców dla poprawy jakości życia Niski poziom integracji pomiędzy mieszkańcami napływowymi i rdzennymi Niski poziom partycypacji społecznej w rozwiązywaniu problemów rozwojowych Gminy
W sferze gospodarczej:	
Bardzo dobre warunki dla rozwoju turystyki pieszej, rowerowej, konnej i sportów wodnych	Brak wystarczających miejsc pracy

Rozwinięta, zróżnicowana baza noclegowa w gospodarstwach agroturystycznych	Brak zainteresowania rozwojem własnej przedsiębiorczości Niskie zainteresowanie pozyskiwaniem środków pomocowych dla podejmowanie działalności i rozwój firm istniejących Niepełne wykorzystanie potencjału Zbiornika Pilchowskiego dla turystyki Słaba promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych Gminy Niewystarczające zagospodarowanie i oznakowanie szlaków turystycznych
W sferze przestrzennej:	
Położenie w bliskiej odległości do większych ośrodków miejskich w regionie Konkurencyjne ceny nieruchomości, ułatwiające wzrost nowego osadnictwa Wyróżniające się w skali ponadregionalnej walory przyrodnicze, kulturowe i przyrodnicze, objęte ochroną w ramach Park Krajobrazowego Doliny Bobru Istnienie szczególnie atrakcyjnych obiektów zabytkowych, w tym Zamku Wleń i Zapory w Pilchowicach Dysponowanie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru Gminy Sukcesywna rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków w mieście Dobrze funkcjonujący system segregacji i odbioru odpadów	Ograniczenia dla inwestowania wynikające z istnienia rozbudowanego systemu terenów chronionych Trudności w dostosowaniu obowiązującego planu miejscowego do nowych potrzeb Niezadawalający stan techniczny sieci drogowej Niewystarczający poziom komunikacji zbiorowej Brak kompleksowego, odpowiednio zagospodarowanego systemu ścieżek rowerowych Pogłębianie się dewastacji linii kolejowej Brak punktów oświetleniowych przy drogach na terenach wiejskich Brak parkingów przy szczególnie atrakcyjnych dla turystyki obiektach Znaczna dekapitalizacja sieci energetycznych Brak w znacznej części terenów wiejskich sieci kanalizacyjnej Słabo rozwinięta sieć światłowodowych przyłączy do szybkiego Internetu Niski poziom pozyskiwania wsparcia na poprawę infrastruktury
SZANSE	ZAGROŻENIA
W sferze społecznej:	

Wzrost zainteresowania możliwościami osiedlania się w Gminie, przy ich aktywnym promowaniu Uzyskanie wsparcia dla zapobiegania różnym formom wykluczenia społecznego w ramach pomocy organizacji i instytucji regionalnych i krajowych	Wycofywanie się mieszkańców z życia publicznego i zahamowanie wzrostu zaangażowania społecznego Brak zaangażowania mieszkańców w powstawanie organizacji pozarządowych
W sferze gospodarczej:	
Możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych dla rozwoju mikro-przedsiębiorczości Skuteczna promocja walorów turystycznych dla rozwoju bazy turystycznej Pełniejsze wykorzystanie przynależności Gminy do związków i stowarzyszeń, których celem jest wspólna promocja, rozwój i pozyskiwanie środków zewnętrznych	Ograniczenie możliwości w pozyskiwaniu wsparcia zewnętrznego dla rozwoju przedsiębiorczości Ograniczenie zewnętrznego zainteresowania dla rozwoju turystyki w obszarze Gminy
W sferze przestrzennej:	
Aktywne wykorzystywanie regionalnych i krajowych środków na odnowę zabytków Możliwości uzyskania wsparcia dla wykorzystania źródeł wód termalnych	Ograniczenie dla inwestowania, związane z przyjętymi zasadami ochrony terenów otwartych w planie ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru Obniżanie walorów krajobrazowych terenów osadniczych poprzez zagęszczenie zabudowy i jej lokowanie na terenach otwartych oraz wprowadzanie zuniformizowanych form architektonicznych Degradacja walorów krajobrazowych poprzez lokalizowanie dużych farm fotowoltaicznych Opóźnienia w rozpoczęciu rewitalizacji linii kolejowej Niewystarczające dotacje dla obszarów wiejskich na ekologiczne oczyszczalnie ścieków Utrzymujące się zagrożenia wielkimi powodziąmi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Gminy i Miasta Wleń oraz badań ankietowych i materiałów wypracowanych na warsztatach strategicznych.,

CZĘŚĆ 5. WYBRANE USTALENIA I REKOMENDACJE DLA ROZWOJU GMINY W DOKUMENTACH PLANOWANIA ROZWOJU DLA POZIOMU REGIONALNEGO I PONADLOKALNEGO

5.1. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze *Strategii rozwoju*

województwa dolnośląskiego z 2018 r.

W dokumentach ponadlokalnego planowania strategicznego, w tym m.in. i w *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego* zawarte zostały w zgeneralizowanym ujęciu ustalenia i rekomendacje dla jego ukierunkowania, które można uwzględnić w opracowaniu lokalnej *strategii rozwoju Gminy*, przy ich dostosowaniu do jej uwarunkowań rozwojowych i specyfiki. W *Strategii rozwoju województwa* wskazano jako jej cel nadrzędny *harmonijny rozwój regionu i wysoką jakość życia dolnośląskiej społeczności*. Wynikają z niego przyjęte cele strategiczne, których wdrażanie może być uwzględnione także na poziomie lokalnym tak, by mogło to prowadzić do uzyskania wysokiego stopnia spójności planowania rozwoju na tym i na regionalnym poziomie.

W ramach ww. celów strategicznych ujęte zostały wybrane przedsięwzięcia i zadania strategiczne, jakie są możliwe do wdrożenia także i w Gminie, są to m. in.:

- 1) efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału, a tym. m.in.:
 - wzmocnienie roli małych i średnich przedsiębiorstw, w tym firm rzemieślniczych i rodzinnych w aktywizacji gospodarczej;
 - rozwój lokalnych rynków żywności;
 - rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich, miejskich, w tym przemysłowych;
 - wspieranie działań na rzecz rewitalizacji zabytkowych zespołów urbanistycznych i najcenniejszych obiektów architektury;
- 2) poprawa jakości i dostępności usług publicznych, w tym m.in.:
 - rozwój i dostosowanie infrastruktury publicznej do uwarunkowań społeczno-demograficznych, w szczególności do potrzeb osób starszych;
 - podejmowanie działań służących poprawie sprawności obsługi społeczeństwa przez instytucje administracji publicznej;
- 3) wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego, a tym. m.in.:
 - rozwój infrastruktury służącej integracji społecznej i zawodowej;
 - wspieranie i pobudzanie aktywności zawodowej mieszkańców;
 - wspieranie systemu aktywizacji osób starszych;
 - wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw prozdrowotnych i proekologicznych;

- 4) odpowiednie wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, w tym. m.in.:
 - działania w zakresie zwalczania źródeł niskiej emisji;
 - wzmocnienie potencjału uzdrowiskowego i turystycznego;
 - podejmowanie działań na rzecz oszczędności zużycia energii oraz poprawy efektywności jej wykorzystania;
 - wsparcie zagospodarowywania i udostępnienia na cele turystyki lub kultury najważniejszych obiektów zabytkowych oraz miejsc historycznych;
- 5) wzmocnienie przestrzennej spójności regionu, a tym. m.in.:
 - modernizacja i rozbudowa systemu dróg;
 - uruchamianie nieczynnych linii obsługujących ośrodki miejskie i główne obszary turystyczne.

5.2. Rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym z 2024 r.

Celem opracowania jest *określenie rekomendacji i wytycznych dla kształtowania zrównoważonego rozwoju obszaru, które mogą być punktem wyjścia do kształtowania polityki przestrzennej m. in. przez jednostki samorządu terytorialnego*. W ramach ww. rekomendacji ujęto m. in. następujące, wybrane działania w ramach rozwoju głównych funkcji obszaru, takie jak:

1) w zakresie osadnictwa:

- ograniczanie przeznaczania nowych terenów na zabudowę i lokalizowanie nowej zabudowy jako uzupełnienie istniejących układów osadniczych;
- podnoszenie wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej poprzez remonty, modernizację, rozbudowę i przebudowę;
- rewaloryzacja oraz modernizacja istniejącej zabudowy, w szczególności obiektów zabytkowych oraz obszarów zdegradowanych;

2) w zakresie turystyki:

- rozwój i modernizacja bazy noclegowej oraz istniejącej infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem wymagań osób ze szczególnymi potrzebami;
- zapewnienie sprawnego dojazdu a także poprawa dostępności do atrakcji turystycznych;
- podnoszenie jakości przestrzeni publicznych
- zapewnienie dostępności do strefy brzegowej zbiorników i cieków wodnych jako przestrzeni publicznej wolnej od trwałego zainwestowania;

3) w zakresie powiązań przyrodniczo-środowiskowych:

- zachowanie terenów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych oraz ich powiększanie;
- ograniczenie przeznaczania na cele nieleśne jedynie do terenów planowanych pod realizację ważnych celów publicznych;
- zapewnienie zachowania tras migracji zwierząt, poprzez likwidację barier w istniejącym zagospodarowaniu;

4) w zakresie gospodarowania wodami:

- wdrażanie w obszarach zurbanizowanych systemów zielonej i błękitnej infrastruktury;
- ochronę istniejących lub odtwarzanie zlikwidowanych cieków i zbiorników wodnych;
- renaturyzację cieków oraz zbiorników wodnych;
- ograniczanie zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w tym jej dostosowanie do stopnia zagrożenia oraz uwzględnienia cyklicznych zalewów;

5) w zakresie rolnictwa:

- kształtowanie krajobrazu rolniczego z zachowaniem różnorodności ekosystemów, w tym dziko rosnących roślin, drzew owocowych i leśnych oraz gatunków łąkowych i pastwiskowych;

6) transportu:

- lokalizowanie i uruchamianie małych węzłów przesiadkowych w miejscowościach będących siedzibą gminy.

5.3. Wybrane ustalenia Strategii rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej z 2023 r.

Dla ukierunkowania rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej, w skład której obok innych 25 jednostek wchodzi także Gmina Wleń, została opracowana w 2023 r. jej *strategia rozwoju*, w której w określono jej cel strategiczny jako *pogłębianie integracji obszaru AJ w spójny organizm wzmacniający swoją konkurencyjność poprzez rozwój dostępności komunikacyjnej, innowacyjnej i zrównoważonej gospodarki oraz potencjału społecznego, turystycznego, przyrodniczego i kulturowego, dla poprawy jakości życia mieszkańców*.

Z tak przyjętego celu wywiedzione zostały następujące cele operacyjne z dodaniem wybranych typów projektów, wskazanych do realizacji w ww. strategii i możliwych do wdrożenia w ramach planowanego rozwoju Gminy:

- 1) rozwijanie zrównoważonej gospodarki, a w tym m. in. edukacja zawodowa;
- 2) integracja obszaru w sferze infrastruktury i środowiska, a w tym m. in. gospodarka wodno-ściekowa oraz przyroda i klimat;
- 3) wzmocnienie potencjału społecznego, turystycznego, przyrodniczego i kulturowego, a w tym m. in. zrównoważony rozwój terytorialny oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych.

Uderzający jest brak na *Liście projektów strategicznych ZIT AJ na l. 2021-2029* większych projektów, wniesionych do realizacji w jej ramach przez Gminę; ujęto w niej jedynie 2 projekty, dotyczące *budowy ścieżek rowerowych w pobliżu zbiornika pilchowskiego oraz poprawy jakości edukacji przedszkolnej i podniesienie kompetencji dzieci pod hasłem „Radosne dzieciaki – edycja 2”*.

5.4. Wybrane ustalenia Strategii rozwoju powiatu lwóweckiego z 2022 r.

W *Strategii Rozwoju Powiatu Lwóweckiego na l. 2021-2027* wskazane zostały następujące cele strategiczne z ujęciem takich kierunków działań, jakie mogłyby być uwzględnione przy opracowaniu *strategii rozwoju Gminy*:

- 1) *dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych, a w tym m. in. budowa, przebudowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury wykorzystywanej do świadczenia usług społecznych, infrastruktury zdrowotnej, w tym z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz rozwój kompetencji i kwalifikacji uczniów, a także rozwój usług społecznych, zwłaszcza w zakresie wsparcia osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin i systemu pieczy zastępczej;*
- 2) *rozwinięta sieć transportowa i dostępna infrastruktura około-drogowa powiatu, a w tym m. in. przebudowa, modernizacja i remont dróg i infrastruktury około-drogowej – chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych;*
- 3) *bogata oferta turystyki i form aktywnego wypoczynku wykorzystująca walory krajobrazowe, kulturowe i przyrodnicze powiatu, a w tym m. in. poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych, rewitalizacja istniejących terenów zielonych oraz urozmaicenie oferty turystyczno-rekreacyjnej;*
- 4) *wysoka jakość środowiska, dobry stan techniczny obiektów użyteczności publicznej oraz zagospodarowana przestrzeń publiczna, a w tym m. in. zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, uporządkowanie przestrzeni publicznych*
- 5) *wysoki standard usług publicznych i efektywne zarządzanie, a w tym m. in. rozwój e-usług publicznych oraz rozwój współpracy między samorządem, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz budowanie partnerstw*

Spis rysunków

- Rys. nr 1. Położenie Gminy Wleń w zachodniej części województwa dolnośląskiego
Rys. nr 2. Charakterystyka ogólna terenów Gminy z lokalizacjami jej głównego ośrodka – miasta Wleń oraz 12 sołectw.
Rys. nr 3. Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy wg ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. i gm. Wleń w edycji z 2021
Rys. nr 4. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią: wysokiego (wskazane kolorem ciemnoniebieskim, średniego (jaśniejszym niebieskim) i niskiego (jasnym niebieskim).
Opracowanie własne na podstawie danych z Informatycznego Systemu Osłony Kraju

Spis wykresów

- Wykres nr 1. Zmiany przyrostu naturalnego w Gminie Wleń w l. 1995-2021
Wykres nr 2. Migracje na pobyt stały w l. 1995-2021 w Gminie Wleń
Wykres nr 3. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Wleń
Wykres nr 4. Szacunkowe wielkości stopy bezrobocia w Gminie Wleń w l. 2004-2021
Wykres nr 5. Dochody budżetu gminy Wleń w latach 2015-2023 (w mln zł)
Wykres nr 6. Struktura skumulowanych dochodów Gminy Wleń w l. 2015-2023 (w mln zł)
Wykres nr 7. Wydatki budżetu Gminy Wleń w latach 2015-2023 (w mln zł)
Wykres nr 8. Wydatki budżetowe Gminy Wleń w l. 2015-2023 na 1 mieszkańca (w zł)
Wykres nr 9. Skumulowane wydatki Gminy Wleń w l. 2015-2023 (w mln zł)
Wykres nr 10. Struktura użytkowania gruntów we Wleniu
Wykres nr 11. Struktura użytkowania gruntów na terenach wiejskich Gminy Wleń

Spis tabel

- Tabela nr 1. Pozycja Gminy Wleń na tle innych gmin w powiecie lwóweckim
Tabela nr 2. Liczba ludności i jej struktura w sołectwach Gminy Wleń
Tabela nr. 3. Struktura mieszkańców Gminy Wleń wg wieku i płci
Tabela nr 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy na tle danych dla powiatu lwóweckiego, woj. dolnośląskiego i Polski
Tabela nr 5. Placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego w Gminie Wleń
Tabela nr 6. Struktura i formy świadczeń przekazywanych w MGOPS we Wleniu w l. 2018-2022.
Tabela nr 7. Powody korzystania z pomocy MGOP w Gminie Wleń w l. 2018-2022
Tabela nr 8. Porównanie wskaźnika pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Wleń
Tabela nr 9. Zestawienie obiektów noclegowych w Gminie Wleń
Tabela nr 10. Dochody budżetu Gminy Wleń w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Tabela nr 11. Wydatki budżetu Gminy Wleń na 1 mieszkańca

Tabela nr 12. Wykaz obiektów w Gminie Wleń, wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Tabela nr 13. Wykaz ilości obiektów zabytkowych w Gminie Wleń, wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków

Tabela nr 14. Zestawienie dróg powiatowych na terenie M. i Gm. Wleń

Tabela nr 15. Zestawienie dróg gminnych na terenie M. i Gm. Wleń

Tabela nr 16. Postępy w rozbudowie sieci wodociągowo-kanalizacyjnych w M. i Gm. Wleń

Tabela nr 17. Długości sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie M. i Gm. Wleń

Tabela nr 18. Stan gospodarki odpadami na terenie M. i Gm. Wleń w l. 2018-2022

Tabela nr 19. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie M. i Gm. Wleń w l. 2018-2022

Tabela nr 20. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła na terenie M. i Gm. Wleń w l. 2018-2022

Tabela nr 21. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju M. i Gm. Wleń (SWOT)

LITERATURA

- Audyt krajobrazowy województwa dolnośląskiego (projekt)*, IRT, Wrocław 2024
- Bank Danych Lokalnych*, GUS, Warszawa 2023
- Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2023 r.*, PIG, Warszawa 2024
- Geoportal Dolnego Śląska*, geoportal.dolnyslask.pl
- Gmina Wleń w Dolinie Bobru*, U. M. i Gm. Wleń, Kwidzyń 2019
- Gminna Ewidencja Zabytków*, Fundacja Karkonoska, Jelenia Góra 2024
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wleń na lata 2016-2023*, Uchwała nr 176/XXVII/17 Rady M. i Gm. Wleń z 9.02.2017 r.
- Mapa podziału hydrograficznego Polski*, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2167,mapa-podzialu-hydrograficznego-polski>
- Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego*, Informatyczny System Osłony Kraju, Warszawa 2024, <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/aktualizacja-map-zagrozenia-powodziowego-i-map-ryzyka-powodziowego>
- Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń w granicach administracyjnych*, Uchwała nr 65/XIV/07 Rady M. i Gm. Wleń z 20.12. 2007 r.
- Narodowy Spis Powszechny*, GUS, Warszawa 2011
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Wleń*, Uchwała nr 103/XVII/16 Rady M. i Gm. Wleń z 28.04.2016 r.
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru*, Uchwała nr IV/4/24 20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 27.06.2024 r., Dz. Urz. Woj. Doln. z 8.07.2024 r., poz. 3744
- Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lwówek Śląski od 1.01.2021 do 31.12.2030 r. – Program ochrony przyrody*, Biuro Urządzania Lasu, Brzeg 2021
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 16.06.2020 r., Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 30 czerwca 2020 r., poz. 4036
- pl.wikipedia.org/wiki/Linia_kolejowa_nr_283
- Polska w liczbach*, GUS, Warszawa 2021, 2023
- Program opieki nad zabytkami M.i Gm Wleń*, Fundacja Karkonoska, Jelenia Góra 20
- Raport o stanie Gminy Wleń za r. 2023*, UMiG Wleń 2024
- Rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym*, IRT, Wrocław 2023
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 13.06.2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja nad Bobrem (PLH020054)*
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wleń na l. 2015-2022*, Uchwała nr 86/XV/16 Rady M. i Gm. Wleń z 28.01.2016 r.
- Strategia Strategii Rozwoju Powiatu Lwóweckiego na l.2022-2027*, Uchwała Nr LI/09/22 Rady Powiatu Lwóweckiego z 25.02.2022 r.
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*, Uchwała nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r., Sejmik Dolnośląski, Wrocław 2018
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na l. 2024-2029*, UM Jelenia Góra 2023
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego M. i Gm. Wleń*, Uchwała nr 204/XXXII/17 Rady M. i Gm. Wleń z 1.06.2017 r.

Staffa M., Mazurski K. F., Czerwiński J., Pisarski G., *Słownik geografii turystycznej Sudetów – Góry Kaczawskie, Tom 6*, Wyd. I-Bis, Wrocław 2000
Staffa M., Mazurski K. F., Czerwiński J., Pisarski G., *Słownik geografii turystycznej Sudetów – Pogórze Izerskie, Tom 2, A-L*, Wyd. I-Bis, Wrocław 2003
Staffa M., Mazurski K. F., Czerwiński J., Pisarski G., *Słownik geografii turystycznej Sudetów – Pogórze Izerskie, M-Ż, Tom 2*, Wyd. I-Bis, Wrocław 2003
Staffa M., Mazurski K. F., Czerwiński J., Pisarski G., *Słownik geografii turystycznej Sudetów – Pogórze Kaczawskie, Tom 7*, Wyd. I-Bis, Wrocław 2002
Wieloletni planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, będących w posiadaniu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp. z o.o., na terenie M. i Gm. Wleń na l. 2022-2025, Uchwała nr 258/XXXVII/22 Rady M. i Gm. Wleń z 10.02.2022 r.

Podstawy prawne:

Ustawa z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 poz. 1478
Ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tekst ujedn., Dz. U. z 2023 r. poz. 951, 1688, 1904
Ustawa z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1130
Ustawa z 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089 i 1222
Ustawa z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 324 i 862
Uchwała Nr VIII/47/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z 16.11.1989 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą "Park Krajobrazowy Doliny Bobru"
Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 12.09. 1994 r. ws. uznania za rezerwat przyrody (m.in. Rezerwatu „Góra Zamkowa”)
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z 23.09.2014 r. ws. ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja nad Bobrem PLH020054
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z 2.06.2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja nad Bobrem PLH020054
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z 12.05.2016 r. ws. ustanowienia planu zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Góra Zamkowa”

Autorzy opracowania:

- Bożena Mulik - Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Izerskie
- Mgr inż. arch. Janusz Korzeń – ekspert przestrzennego planowania
- Pracownicy MiG Wleń
- Mieszkańcy Gminy Wleń

Aneks nr 1 do Diagnozy stanu Gminy Wleń

Podsumowanie wyników badań ankietowych

nt. jakość życia w gminie Wleń

Opracowanie niniejsze wykonane zostało dla potrzeb *Diagnozy stanu społeczno-gospodarczego oraz zagospodarowania przestrzennego Gminy*, a jego przedmiotem są badania ankietowe, przeprowadzone wśród 106 mieszkańców Gminy od 6 lutego do 20 maja 2024 r. Celem tych badań było poznanie ich opinii na temat jakości życia w Gminie, poznanie potrzeb mieszkańców oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Badania zostało przeprowadzone w formie papierowej, a także elektronicznej przy pomocy ankiety, która została zamieszczona na stronie www gminy. Ich uczestnicy odpowiedzieli na pytania ankietowe, ujęte w trzech częściach. Pierwsza część dotyczyła tematyki związanej ze *środowiskiem naturalnym, przestrzeni i komunikacji*, druga – *sfery społecznej i infrastruktury społecznej*, a trzecia – *gospodarki i infrastruktury technicznej*. W ramach kolejnych części ankiety respondenci wskazali *obszary najistotniejsze dla poprawy jakości życia w Gminie w ciągu najbliższych lat*, a także jej wizytówkę, a także wypełnili swoje metryczki.

W trakcie badań zebrano 106 ankiet, których autorzy stanowili ok. 3,6% nominalnej grupy ok. 2900 osób w wieku od 18 lat. Pomimo niskiego stopnia reprezentatywności tych badań dają one interesujący przegląd opinii tych mieszkańców Gminy, którzy zechcieli wziąć w nich udział. Został on wykorzystany przy opracowaniu wniosków z diagnozy sfer społecznej, gospodarczej i przestrzennej i był przydatny w opracowaniu analizy słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń dla rozwoju Gminy.

Większość respondentów stanowiły kobiety, tj. 58,5 %, a mężczyźni 34,9 % (6,6 % ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o płeć). Analizując wiek mieszkańców, którzy wypełnili ankiety, najwięcej, bo 29,2% stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 36 do 45 lat oraz osoby w wieku 46-55 lat, których udział w badaniu wynosił 21,7%. Najmniej liczbą grupę stanowili mieszkańcy w wieku powyżej 65 lat (7,5%) oraz osoby młode do 25 roku życia (9,4%). Spośród badanych najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące, tj. 52,8%. Zdecydowanie mniejszy udział stanowili rolnicy (16%) oraz przedsiębiorcy (11,3%). Najmniejszy odsetek stanowili artyści (0,9%) oraz uczniowie (2,8%). 97,2% ankietowanych zadeklarowało, że są mieszkańcami Gminy.

1. Środowisko naturalne, przestrzeń, komunikacja

Respondenci oceniali wskazane w ankiecie obszary tematyczne w skali od 1 do 6, przy czym najwyższe wskazanie oznaczało najlepszą ocenę. Spośród badanych obszarów w Gminie mieszkańcy najlepiej ocenili *system segregacji i odbioru odpadów*, gdzie najwyższe odpowiedzi 5-6 wskazało 28,3% badanych. Nieco mniejszy odsetek badanych, tj. 17,9% ocenił

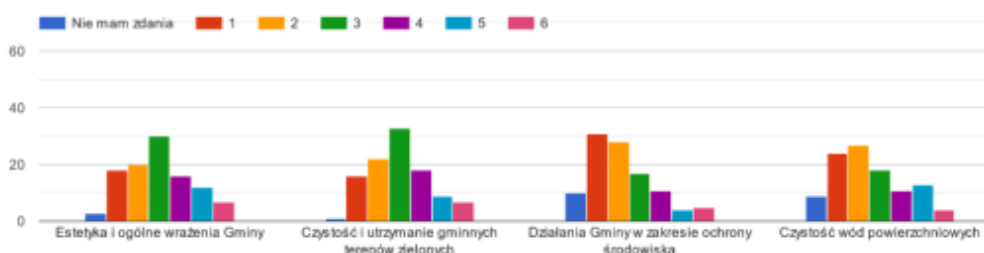
także wysoko *estetykę i ogólne wrażenie Gminy*, a także *dostępność terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych i czystość wód powierzchniowych*, na co wskazało po 16% badanych. Należy także zauważyć, że wysoko została oceniona *jakość powietrza* w szczególności na terenach wiejskich na co wskazało blisko 16% ankietowanych. Stosunkowo wysokie oceny (3-4) dotyczyły *utrzymania gminnych terenów zielonych oraz zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni* w Gminie.

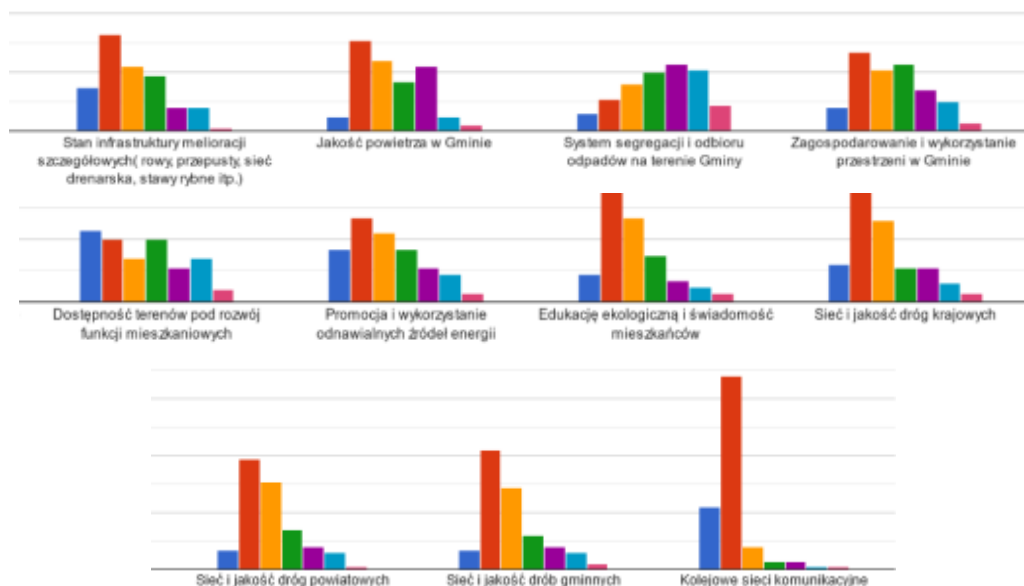
Obszary, które wymagają największej interwencji i zostały ocenione najslabiej przez respondentów to *kolejowe sieci komunikacyjne*, na co odpowiedzi o najniższej punktacji 1-2 wskazało blisko 85% respondentów. Stosunkowo nisko zostały ocenione także *sieć i jakość dróg krajowych, powiatowych i gminnych oraz edukację ekologiczną i świadomość mieszkańców* – a takie odpowiedzi stanowiły po 46,2%. Stan *infrastruktury melioracji szczegółowych (rowów, przepustów, sieci drenarskiej i stawów rybnych)* oceniło nisko blisko 45% badanych, podobnie *promocję i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii* (42%).

Wypełniający ankietę mieli możliwość wpisania uwagi dotyczące *środowiska naturalnego, przestrzeni i komunikacji*. Główne problemy, na które wskazali, to nieodpowiednie zagospodarowanie terenów w pobliżu atrakcji turystycznej, jaką jest Ostrzyca Proboszczowska poprzez budowę linii wysokiego napięcia, zły stan infrastruktury drogowej, brak chodników, słabe oświetlenie dróg, które wpływają na słabe poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Ponadto wskazywano na to, że Park Krajobrazowy Doliny Bobru nie wykorzystuje swojego potencjału, brakuje tu szlaków pieszych, rowerowych, następuje wycinka cennych obszarów leśnych, nie wykorzystuje się potencjału zasobów i obiektów dla turystyki ekologicznej. Zwrócono uwagę także na brak wywozu odpadów wielkogabarytowych ze wsi, brak dobrej komunikacji z Jelenią Górą w weekendy, co wiąże się z dużym ograniczeniem możliwości rozwoju kulturalnego, sportowego oraz edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych. Podkreślono też potrzebę edukacji ekologicznej dzieci i dorosłych, eliminacji zagrożeń dla środowiska z powodu ograniczenia programów ochrony przyrody, a także przekształcenia terenów rolnych na działki o małej wielkości np. 1000 m², co koliduje z historyczną zabudową wsi i prowadzi do zniszczenia unikatowych walorów regionu.

Wykres nr 1. Środowisko naturalne, przestrzeń, komunikacja

Jak Państwo oceniają : ŚRODOWISKO NATURALNE, PRZESTRZEŃ, KOMUNIKACJĘ

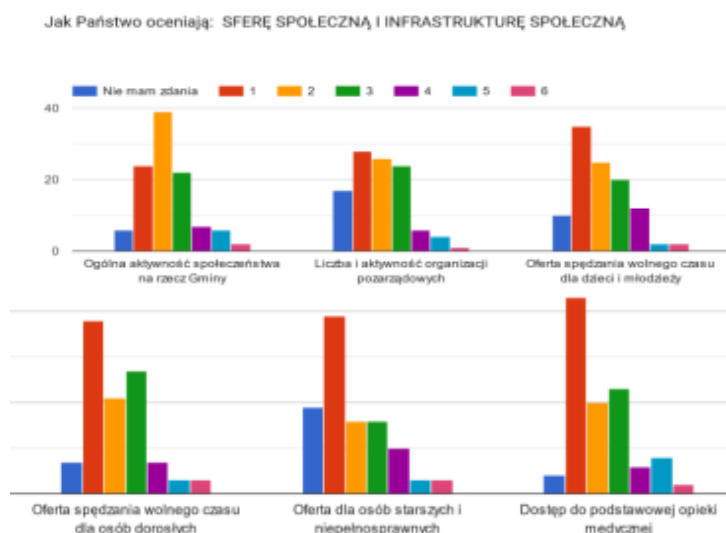
Źródło: Opracowanie własne

2. Sfera społeczna i infrastruktura społeczna

W kategorii sfery społecznej i infrastruktury społecznej respondenci najwyżej ocenili *oferę spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych* (w blisko 38%), a w swych ocenach przyznali oni oceny 4 lub więcej. Podobne oceny przyznano także dla *liczby i aktywności organizacji pozarządowych* oraz *ogólnej aktywności społeczeństwa na rzecz Gminy*, na co wskazało odpowiednio po 35% respondentów.

Najniższe oceny (z punktami 1-2) respondenci wskazali dla *oferty skierowanej dla osób starszych i niepełnosprawnych*, na co wskazało blisko 55% badanych. *Obszar dostępu do podstawowej opieki medycznej* został również oceniony nisko przez 44% ankietowanych. Podobnie niską ocenę wskazało 42 % respondentów dla obszaru dotyczącego *oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży*.

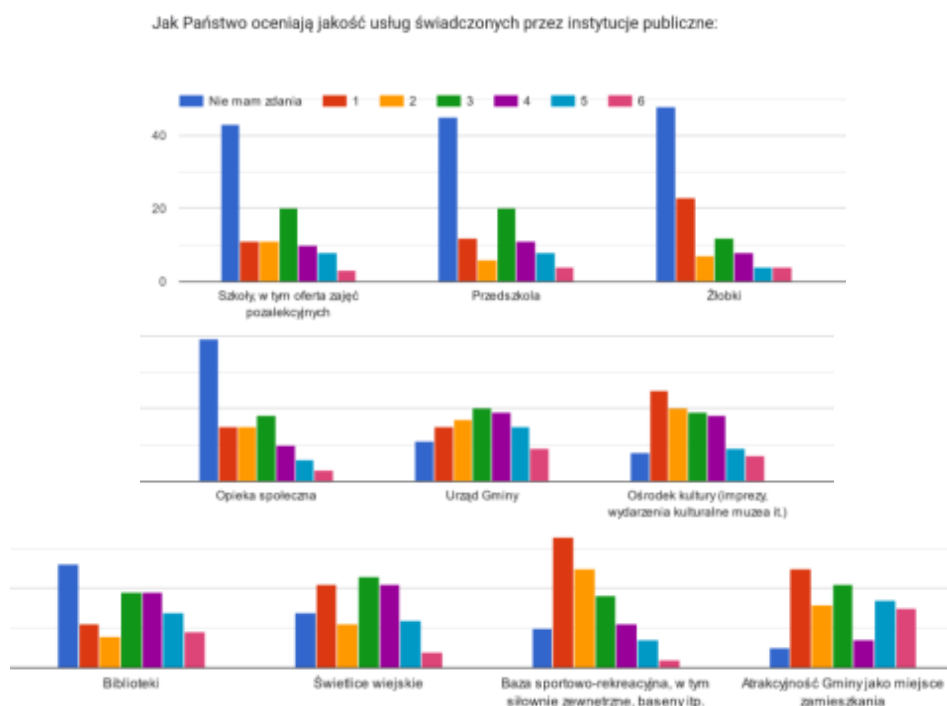
Wykres nr 2. Sfera społeczna i infrastruktura społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Kolejne pytanie dotyczyło *jakości usług świadczonych przez instytucje publiczne*, gdzie najwyższe wartości od 4 do 6 punktów przyznało Urzędowi Gminy 41% ankietowanych oraz Bibliotekom 40%. Nieco mniej, tj. ok. 36% respondentów przyznało równie wysokie oceny atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania oraz świetlicom wiejskim. Zdecydowanie najsłabiej oceniono działalność szkół, w tym oferty zajęć pozalekcyjnych, na co wskazało 41% respondentów, a także przedszkoli (42%), żłobków (45%) oraz opieki społecznej (37% badanych).

Wykres nr 3. Sfera usług świadczonych przez instytucje publiczne

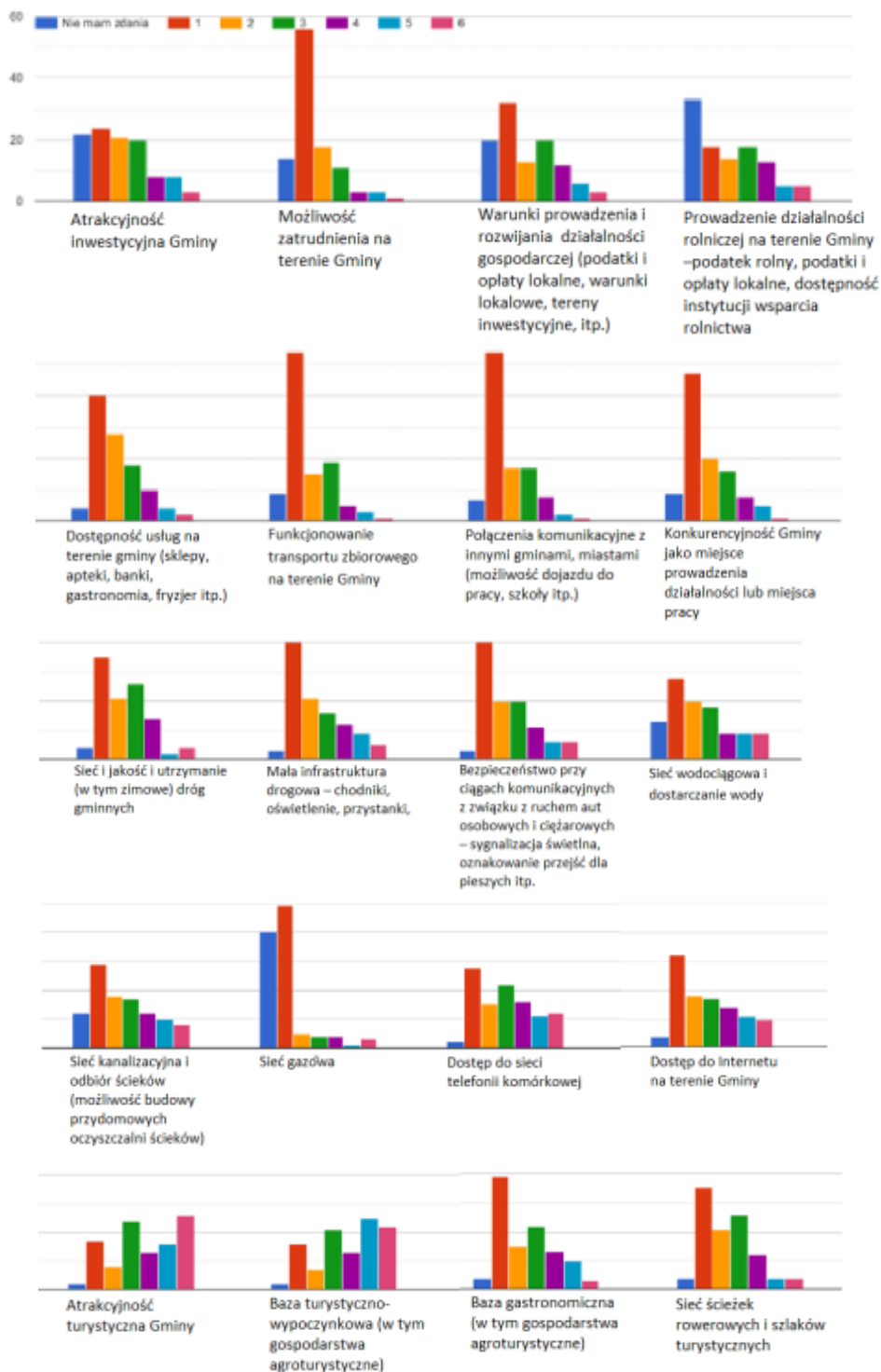
Źródło: Opracowanie własne

Respondenci mieli możliwość także dodać uwagi do tematyki dotyczącej *sfery społecznej i infrastruktury społecznej*. Najwięcej uwag dotyczyło braku skutecznych metod aktywizacji mieszkańców, problemów z dostępem do opieki medycznej w szczególności pediatrii, lekarzy specjalistów, problemów z dostępnością komunikacyjną. Według ankietowanych nie ma pomocy w organizacji eventów, słaby udział w pobudzaniu i integracji społecznej mieszkańców Gminy. Położenie świetlic, placów zabaw, siłowni z daleka od "centrum wsi", brak chodników, uniemożliwiają bezpieczne dotarcie do miejsc rekreacji i sportu.

3. Gospodarka i infrastruktura techniczna

Wykres nr 4.1 Gospodarka i infrastruktura turystyczna

Jak Państwo oceniają GOSPODARKE I INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

Źródło: Opracowanie własne

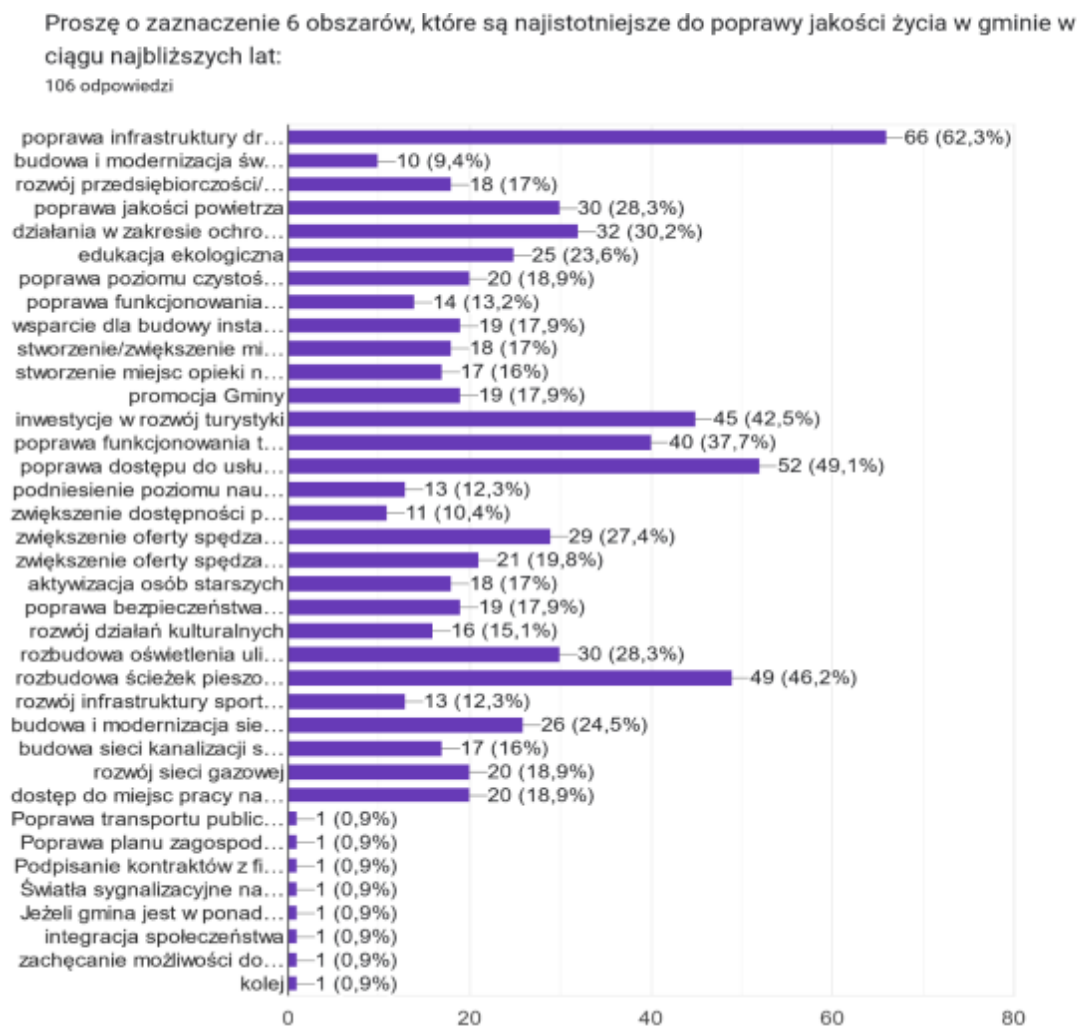
W części dotyczącej *gospodarki i infrastruktury technicznej* respondenci zdecydowanie najwyżej ocenili *bazę turystyczno-wypoczynkową* (w tym *gospodarstwa agroturystyczne*) oraz *atrakcyjność turystyczną Gminy*, na co wskazało odpowiednio 57% oraz blisko 52 % ankietowanych. Stosunkowo wysokie oceny otrzymała także *dostępność do sieci komórkowej* (37%) oraz *dostęp do Internetu na terenie Gminy* (33%).

Uśrednioną ocenę ankietowani przyznali takim kategoriom jak *atrakcyjność inwestycyjna Gminy*, *sieć wodociągowa i dostarczanie wody* oraz *sieć kanalizacyjna i odbiór ścieków* (z *możliwością budowy przydomowych oczyszczalni ścieków*). Największy odsetek respondentów, tj. 84% przyznało najniższą ocenę dla *sieci gazowej*. Stosunkowo niską ocenę (1-2 punkty) ankietowani przyznali także dla *możliwości zatrudnienia na terenie Gminy* (66%), *funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy* (60%), *połączenia komunikacyjne z innymi gminami, miastami* (56%), *konkurencyjność Gminy jako miejsca prowadzenia działalności lub miejsca pracy* (53%). Blisko połowa respondentów odpowiednio 49% i 48% przyznało niskie oceny także dla *warunków prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej* oraz *prowadzenia działalności rolniczej na terenie gminy* (podatków, opłat lokalnych itp.). Słabo oceniono także *sieć, jakość i utrzymanie* (w tym zimowe) *dróg gminnych* oraz *małą infrastrukturę drogową- chodniki, oświetlenie, przystanki*, a także *bazę gastronomiczną*, na co wskazało blisko 40 % ankietowanych.

Respondenci w ramach ankiety mogli dodawać uwagi do ocenianego tematu. Największym problemem dla badanych było wykluczenie komunikacyjne większości obszaru Gminy, brak wodociągów, kanalizacji, doprowadzenia gazu, światłowodu na wsiach i brak bazy gastronomicznej. Kolejnym istotnym problemem był brak miejsc pracy, możliwości rozwoju biznesu, a także niewielka pomoc przy dofinansowaniach na prowadzenie działalności gospodarczej. Gmina zamieszkiwana jest głównie przez osoby starsze, mieszkańcy w wieku produkcyjnym traktują gminę jako sypialnię, pracują poza obszarem gminy. Teren jest atrakcyjny turystycznie, wykorzystane zasoby jednak nie są w pełni wykorzystane, aby ściągnąć inwestorów, przedsiębiorców i turystów do gminy. Wskazano w związku z tym na potrzebę poprawy dostępu do podstawowej opieki medycznej, lekarzy specjalistów, a także bezpieczeństwa, stanu technicznego dróg, ścieżek rowerowych i szlaków pieszych wraz z oznakowaniem.

W kolejnej części ankiety respondenci byli poproszeni o wskazanie 6 obszarów, które są *najbardziej istotne do poprawy jakości życia w gminie w ciągu najbliższych lat*. Wyniki tego badania wskazuje się poniżej:

Wykres 5 Obszary najistotniejsze do poprawy

Źródło: Opracowanie własne

Spośród udzielonych odpowiedzi najwięcej ankietowanych wskazało na:

- 1) poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg) – 62,3%;
- 2) poprawę dostępu do usług medycznych – 49,1%;
- 3) rozbudowę ścieżek pieszo-rowerowych – 46,4%;
- 4) inwestycje w rozwój turystyki – 42,5%;
- 5) poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie – 37,7%;
- 6) działania w zakresie ochrony środowiska – 30,2%.

Uzyskane odsetki wskazań na analizowane obszary pokazuje wykres zamieszczony poniżej. Wśród odpowiedzi dotyczących *innych obszarów* respondenci wskazali poprawę planu zagospodarowania przestrzennego, wzrost miejsc pracy oraz poprawę bezpieczeństwa i transportu publicznego.

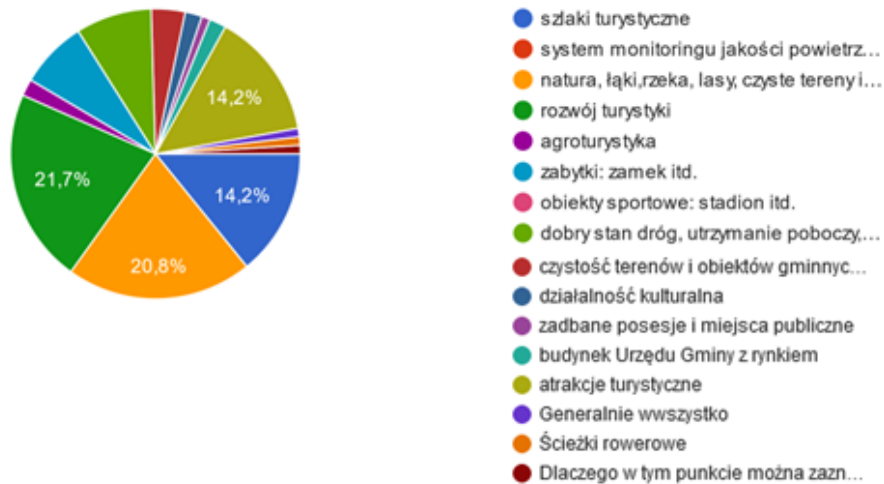
W ramach ostatniej części ankiety respondenci wskazali, co ich zdaniem powinno być wizytówką gminy i na to pytanie można było udzielić tylko jedną odpowiedź. Zdecydowanie największy odsetek respondentów wskazał na to, że wizytówką gminy powinien być *rozwój*

turystyki (21,7%) oraz *natura, łąki, rzeka, lasy czyste tereny i powietrze* (20,8%) jako jedne z największych atutów gminy. Za szczególnie ważne uznano także *szlaki turystyczne* (14,2%), *atrakcje turystyczne* (14,2%), *dobry stan dróg, utrzymanie poboczy i zieleni* (8,5%) oraz *zabytki* (7,5%).

Wykres nr 6. Wizytówka gminy

Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

106 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne

WZÓR ANKIETY OCENIAJĄCEJ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W MIEŚCIE I GMINIE WLEŃ

JAK PAŃSTWO OCENIAJĄ...

Proszę zaznaczyć znakiem x odpowiednie pole, przy czym 1 oznacza najniższą natomiast 6 oznacza najwyższą ocenę

1. ŚRODOWISKO NATURALNE, PRZESTRZEŃ, KOMUNIKACJA	Nie mam zdania	1	2	3	4	5	6
Estetyka i ogólne wrażenia Gminy							
Czystość i utrzymanie gminnych terenów zielonych							
Działania Gminy w zakresie ochrony środowiska							
Czystość wód powierzchniowych							
Stan infrastruktury melioracji szczegółowych (rowy, przepusty, sieć drenarska, stawy rybne itp.)							
Jakość powietrza w Gminie							
System segregacji i odbioru odpadów na terenie Gminy							
Zagospodarowanie i wykorzystanie przestrzeni w Gminie							
Dostępność terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych							
Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii							
Edukację ekologiczną i świadomość mieszkańców							
Sieć i jakość dróg krajowych							
Sieć i jakość dróg powiatowych							
Sieć i jakość dróg gminnych							
Kolejowe sieci komunikacyjne							
<i>Uwagi do środowiska naturalnego i przestrzeni:</i>							
2. SFERA SPOŁECZNA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA							
Ogólna aktywność społeczeństwa na rzecz Gminy							
Liczba i aktywność organizacji pozarządowych							
Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży							
Oferta spędzania wolnego czasu dla osób dorosłych							
Oferta dla osób starszych i niepełnosprawnych							
Dostęp do podstawowej opieki medycznej							
Jakość usług świadczonych przez instytucje publiczne ogółem							
w tym przez:							

**DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ ROZWOJU SPOŁECZNEGO
I GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY WLEŃ, XI.2024**

- szkoły, w tym oferta zajęć pozalekcyjnych							
- przedszkola							
- żłobki							
- opiekę społeczną							
- Urząd Gminy							
- ośrodek kultury (imprezy, wydarzenia kulturalne muzea it.)							
- biblioteki							
- świetlice wiejskie							
-bazę sportowo-rekreacyjną, w tym siłownie zewnętrzne, baseny itp.							
<i>Uwagi do sfery społecznej i infrastruktury społecznej:</i>							
3. GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA							
Atrakcyjność inwestycyjna Gminy							
Możliwość zatrudnienia na terenie Gminy							
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej (podatki i opłaty lokalne, warunki lokalowe, tereny inwestycyjne, itp.)							
Prowadzenie działalności rolniczej na terenie Gminy – podatek rolny, podatki i opłaty lokalne, dostępność instytucji wsparcia rolnictwa							
Dostępność usług na terenie gminy (sklepy, apteki, banki, gastronomia, fryzjer itp.)							
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy							
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami, miastami (możliwość dojazdu do pracy, szkoły itp.)							
Konkurencyjność Gminy jako miejsce prowadzenia działalności lub miejsca pracy							
Sieć i jakość i utrzymanie (w tym zimowe) dróg gminnych							
Mała infrastruktura drogowa – chodniki, oświetlenie, przystanki,							
Bezpieczeństwo przy ciągach komunikacyjnych z związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych – sygnalizacja świetlna, oznakowanie przejść dla pieszych							
Sieć wodociągowa i dostarczanie wody							

Sieć kanalizacyjna i odbiór ścieków (możliwość budowy przydomowych oczyszczalni ścieków)							
Sieć gazowa							
Dostęp do sieci telefonii komórkowej							
Dostęp do Internetu na terenie Gminy							
Atrakcyjność turystyczna Gminy							
Baza turystyczno-wypoczynkowa (w tym gospodarstwa agroturystyczne)							
Baza gastronomiczna (w tym gospodarstwa agroturystyczne)							
Sieć ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych							
<i>Uwagi do gospodarki i infrastruktury technicznej:</i>							

CZĘŚĆ 4:

1. Proszę o zaznaczenie 6 obszarów, które są najistotniejsze do poprawy jakości życia w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa jakości powietrza
- działania w zakresie ochrony środowiska
- edukacja ekologiczna
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie Gminy
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie/zwiększenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- promocja Gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
- zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu dla dorosłych
- aktywizacja osób starszych
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój działań kulturalnych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- dostęp do miejsc pracy na terenie Gminy dla specjalistów
- inne (jakie?)

CZĘŚĆ 5:

Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

- szlaki turystyczne
- natura, łąki, lasy, czyste tereny i powietrze, agroturystyka

- dobra jakość powietrza
- rozwój turystyki
- agroturystyka, zabytki
- system monitoringu jakości powietrza i rzek
- zamek i dobrze utrzymany stadion,
- dobry stan dróg, utrzymanie poboczy, utrzymanie zieleni
- czystość terenów i obiektów gminnych (przystanki)
- działalność kulturalna
- zadbane posesje i miejsca publiczne
- budynek UG
- atrakcje turystyczne

METRYCZKA

Płeć:

- ☐ kobieta -
- ☐ mężczyzna –
- ☐ brak odpowiedzi -

Wiek:

- brak odpowiedzi -
- ☐ poniżej 18 lat-
- ☐ 18-25 lat –
- ☐ 26-35 lat –
- ☐ 36-45 lat -
- ☐ 46-55 lat -
- ☐ 56-65 lat -
- ☐ powyżej 65 lat -

Zatrudnienie:

- ☐ uczeń/student -
- ☐ rolnik -
- ☐ przedsiębiorca -
- ☐ osoba pracująca -
- ☐ osoba bezrobotna -
- ☐ emeryt / rencista -
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem gminy
- ☐ nie jestem mieszkańcem gminy